

SUMARI

2 EQUIP I ORGANIGRAMA DE LA REVISTA

3 ENTREVISTA

Eliades Acosta, *director de la Biblioteca Nacional de Cuba, José Martí*
"Se forjó como acto de protesta, pasó a ser errante, y ayudó a fortalecer la nación"

9 FONS ACTUALS: donacions i adquisicions

11 REPORTATGES

Archivo Central de Historias Clínicas Hospitalarias
Archivo Central de la Generalitat Valenciana

17 EUREKA: punts d'encontre

19 ARXIUS: punt per punt

21 MONOGRÀFIC:

Una visió sobre l'automatització de les nostres biblioteques universitàries
Universitat Jaume I, Universitat Politècnica, Universitat de València, Universitat d'Alacant i Universitat d'Elx

29 DESCOBRIR ARXIUS I BIBLIOTEQUES:

Las Bibliotecas Municipales de Villena, la BDIC de Nanterre, Biblioteca Pública i Arxiu dels Trenor a Vinalesa i El Archivo Municipal de Orihuela

35 CONVERSES MEMORABLES

Primitivo Gómez Senent.
"Jo vaig heretar del meu pare el respecte pels llibres"

40 A-B-C

AJUDES/BEQUES/CURSOS

43 BIBLIOTEQUES/ARXIUS.COM

notícies en xarxa

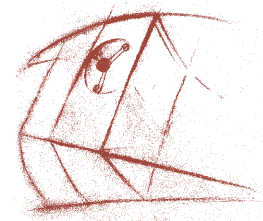
46 B/N BIBLIO-NOTÍCIES

les biblioteques són per a l'estiu

51 NOVES PUBLICACIONS

54 AGENDA: vist i escoltat

Actes i Cursos Internacionals en la Biblioteca Valenciana

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA I EDUCACIÓ
DIRECCIÓ GENERAL DEL LLIBRE, ARXIUS I BIBLIOTEQUES

Conseller de Cultura i Educació
Manuel Tarancón Fandos

Director General del Llibre, Arxius i Biblioteques
José Luis Villacañas Berlanga

Director
Francesc Torres Faus
Coordinació

Lourdes Toledo Lorente

Documentació i Redacció: Mª Carmen Vedreño Alba, Pura Navarro Campos, Ignacio Latorre Zacarés, Francisca Cerdá Vara, Noemi Galán Serrano.
Col·laboradors: Josep Lluís Canet, Victoria García Esteve, Vicent Falomir, Amparo Soriano José Luís Llorens, Lola Martínez-Pons, Tomás Sempere Gallar, Mercedes Guijarro, Mª Luisa del Cerro, Elvira Manrique, Amparo Peris, Mercedes Resurrección, Charo Ros Pardo, Pilar Díaz, Fabiola Rodríguez, Francisco Javier Sánchez Portas, César Moreno, Fernando García, Luis Herrero, Antonio Couto, José Luis Pellín, Mª José Martínez Tribaldos, Adelina Rodríguez Espinosa, Jesús Alonso, Alfonso Ribes.
Fotografia: Fotografies del Fons Gràfic de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques i Fotografies cedides pels Organismes i les persones que han col·laborat en el present número.

Secretaria
Carmen Morales, Patricia Esteban
Administració

Manuel Genés, Ignacio Collado
Disseny i Maquetació
Pentagraf Impresores. Alicia Bonillo
Impressió

Pentagraf Impresores

Distribució:

Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques

ISSN: 1578-3049

Dipòsit Legal: V-2209-2001

De la present edició: Generalitat Valenciana
Conselleria de Cultura i Educació
Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques
Avda. Campanar, 32- 46015 València

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA I EDUCACIÓ
DIRECCIÓ GENERAL DEL LLIBRE, ARXIUS I BIBLIOTEQUES

Revista d'Arxius i Biblioteques
COMPACTUS

COMPACTUS no es fa responsable de les opinions expressades en els articles escrits pels col·laboradors i que apareixen en la publicació.

“SE FORJÓ COMO ACTO DE PROTESTA, PASÓ A SER ERRANTE, Y AYUDÓ A FORTALECER LA NACIÓN”

CAUSAS Y AZARES DE UNA BIBLIOTECA CENTENARIA

Biblioteca Nacional JOSÉ MARTÍ
Av. Independencia y 20 de Mayo
Plaza de la Revolución. La Habana. CUBA
Buscadores en red: www.lib.cult.cu

Al contrario, los intentos que se hicieron bajo el gobierno español de construir una conciencia nacional, en este caso a través de la conservación del patrimonio cultural, siempre terminaron en fracaso, no se permitía construir una conciencia nacional.

-¿ Y qué ocurrió tras el fin del colonialismo?

Vino el fin del dominio colonial español y la intervención norteamericana,

VISTA ENTRE

Eliades Acosta

El próximo 18 de Octubre la Biblioteca José Martí (Biblioteca Nacional de Cuba) cumplirá cien años. Eliades Acosta, actual director del centro y Cuba celebran el aniversario de un ejemplo de vitalidad cultural y un punto de encuentro entre dos continentes.

Licenciado en Filosofía por la Universidad de Rostov del Don, en la antigua Unión Soviética, en el año 1982. Impartió clases sobre la Historia de la Filosofía en el Centro de Enseñanza Superior. Ha dirigido emisoras de radio. Fue director municipal de cultura en Santiago de Cuba. Fundó el Ateneo de Santiago de Cuba, centro de promoción cultural no gubernamental. Desde octubre de 1997 dirige la Biblioteca Nacional. Historiador sin tregua, es vicepresidente primero de la Unión de Historiadores de Cuba. Imparte continuamente conferencias y cursos y colabora con diferentes publicaciones

periodísticas. Ha publicado libros sobre la Guerra de la Independencia y está terminando un trabajo que profundiza en los choques y los problemas raciales y culturales de la guerra del 98, así como un diccionario biográfico de la Guerra. Actualmente, está escribiendo una novela histórica que llevará por nombre Hotel Tampa Bay. Eliades Acosta visitó Valencia el pasado mes de abril, con motivo de la exposición “Che Fotógrafo”.

VISTA

- ¿Cuba estrenó siglo y Biblioteca Nacional, un buen binomio, no cree?

Durante los años de colonialismo Cuba no tuvo Biblioteca Nacional, evidentemente no podía tenerla porque tampoco era una nación, pero tampoco existía ninguna institución que se dedicase a conservar el acervo bibliográfico y literario de la nación.

na, y los patriotas cubanos, que habían estado muchos años luchando, exigieron mediante una fuerte campaña de intervención militar que se permitiese a los cubanos contar con su Biblioteca Nacional. Se dio la paradoja de que en el momento en que Cuba estaba ocupada militarmente por los norteamericanos, mientras preparaban la anexión, el momento menos apropiado, se supone, para crear un centro de preservación y conservación del acervo nacional, en ese justo momento se emitió una orden militar que lo creaba, realmente una manera de nacer como centro un tanto extraña. La intervención militar no creó esta biblioteca para fortalecer la nación cubana, sino como un elemento más de una campaña de protesta, y por eso lo hizo con una doble cara, no creó la Biblioteca ni destinó fondos, sino simplemente le otorgó un sueldo al primer

director, dejando que él se buscara la sede de la biblioteca, el dinero y los libros.

Paradójicamente, el acto de protesta del que nació, este mismo movimiento que la engendró, generó una corriente solidaria hacia el intento, y fueron muchos los intelectuales patriotas de la época que empezaron a aportar sus libros, sus fondos y dinero y así se logró vertebrar la primera colección de la Biblioteca Nacional, que no tuvo sede en aquel momento y estuvo errante por las fortalezas españolas abandonadas

El proyecto fue encargado a la oficina de arquitectura de la Habana más famosa por aquel momento, la de Gobantes y Cavarrocas, y el edificio se construyó con los materiales más modernos de la época. Se utilizó mármol y cantería cubana, vitrales franceses y se instaló un sistema de montacargas para los libros que en aquel momento era moderno. Hoy no cumple los estándares de una biblioteca moderna, tendría que acondicionarse, pero no tenemos recursos en este momento para acometer una rehabilitación a gran escala. Ahora bien, el edificio se mantiene en

cubanos como Alejo Carpentier, Lezama Lima, Nicolás Gillén, Fernando Ortiz, Heredia. Todavía hay mucha papelería, que es como llamamos nosotros a los manuscritos, que está procesándose. Uno de nuestros mayores tesoros es una gran colección napoleónica que perteneció a Julio Lobo, un magnate del azúcar, que se dedicó a coleccionar material de la Ilustración, de la Revolución Francesa y del Imperio, y que es de un valor incalculable, igual como otros documentos únicos que conservamos sobre la historia de Europa, concretamente de Francia, España y Por-

Actualmente se está ampliando la Red de Bibliotecas Nacionales con 13 centros más en cinco provincias, los cuales se incluyen en la llamada Biblioteca Popular Cubana, un nuevo concepto de biblioteca, que corresponde a centros de barrio básicos, que cuentan con 30 personas trabajando con ordenadores y conexiones en red, de manera que esto revoluciona por completo el sistema de bibliotecas cubanas

de la Habana, como la Maestranza de Artillería. Claro está, con el clima tan agresivo del país, tan húmedo y sin condiciones de protección, una buena parte de la colección se perdió, de manera que llegamos así a una nueva campaña nacional de protesta reclamando la creación de un edificio para albergar la Biblioteca Nacional. Fueron campañas de mucha fuerza las de los años 30, 40 y 50, que permitieron reafirmar la conciencia nacional, también a través de la prensa, con el respaldo de muchos intelectuales que presionaron sobre el gobierno, y de ahí se derivó la creación de un patronato, con un impuesto sobre la producción de azúcar, y con ese dinero se construyó la actual sede de la Biblioteca José Martí, que se inauguró en 1957.

-¿Y a quién se eligió para construir esta biblioteca?

buen estado, con sus 18 plantas, y es una institución que ha conservado su dignidad, a pesar del uso y de los años.

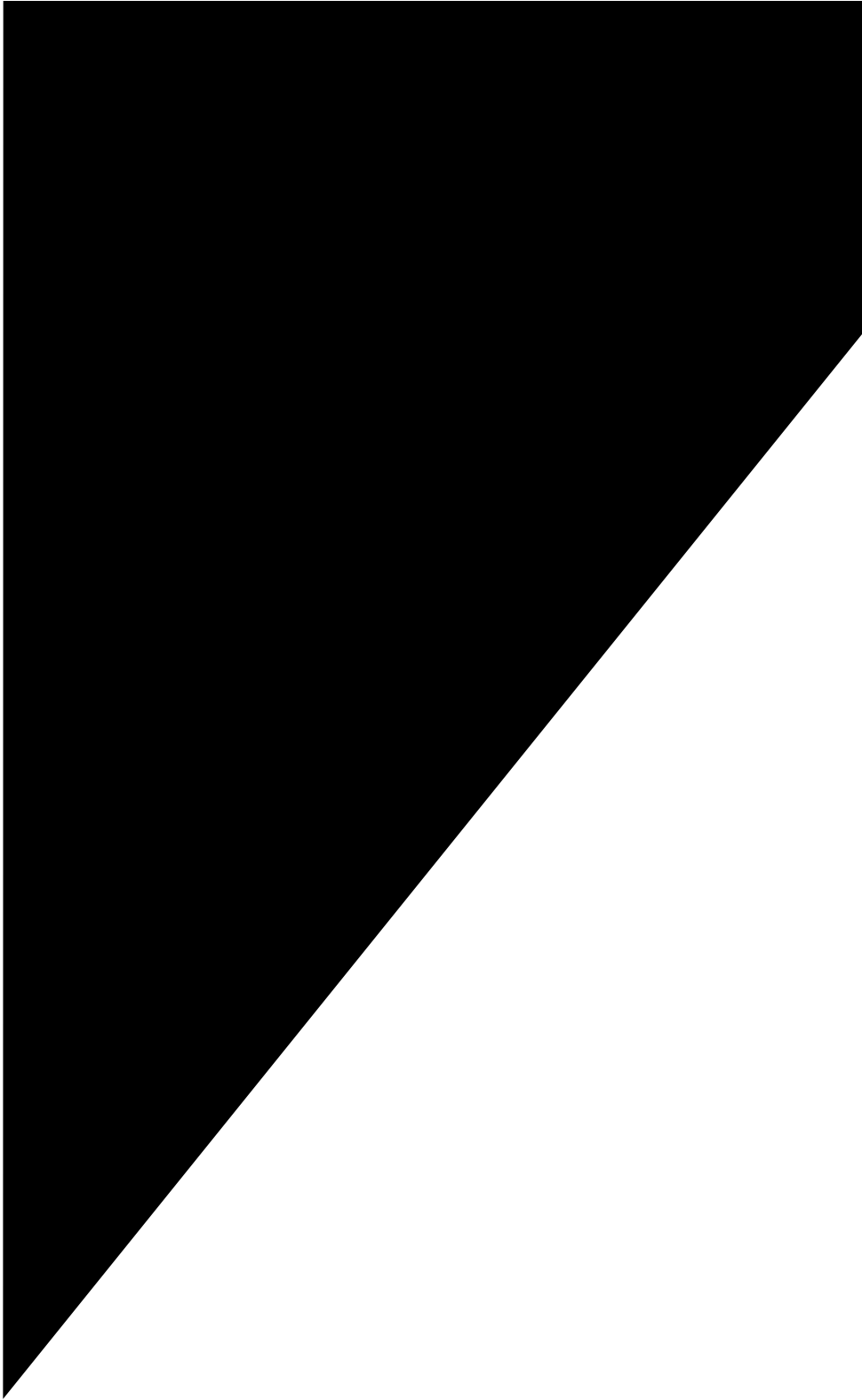
-Para llenar 18 pisos hacían falta muchos libros. ¿Por dónde empezaron, cuál es el libro más antiguo?

El libro más antiguo de la Biblioteca es media página del Catholicón de Gutemberg, que fue el tercer libro impreso del cual se tiene noticia en la imprenta occidental, después del invento de la imprenta. También contamos con trece incunables entre nuestros fondos, y a partir de ahí una colección de 2.500 a 3.000 libros de lo que llamamos nosotros fondos raros o valiosos. Desde libros cubanos y los primeros periódicos, que son difíciles de encontrar en el mundo. Además de estas rarezas, la Biblioteca alberga una valiosa colección de mapas, música, carteles y los manuscritos de los más importantes escritores

tugal. La cifra aproximada de fondos de la Biblioteca es de tres millones de diferentes materiales impresos, aquí incluyo libros, publicaciones periódicas, grabados, fotografías y otros materiales, como los que nombraba ahora hace un segundo.

- ¿Hay un antes y un después de la Revolución Cubana para la Biblioteca José Martí?

Sin lugar a dudas. Antes de la Revolución en Cuba había un millón de analfabetos, en una población de 6 millones. No existía ningún tipo de promoción del libro y de la lectura. No había imprenta nacional, no se producían libros. Contábamos con 32 bibliotecas públicas y la Biblioteca Nacional era una especie de gran mausoleo, con 18 plantas casi vacías porque no había libros y muchos días en que sólo 5 personas visitaban las instalaciones. No se puede hablar en Cuba de

mente con la Biblioteca Valenciana?

Es todavía un proyecto, pero ya lo he hablado con el director de la Biblioteca, José Luis Villacañas, a quien apreciamos como filósofo y amigo, y por nuestra parte hay la mejor voluntad para establecer vínculos. Creo que es el momento preciso, ahora que contamos con esta preciosa Biblioteca Valenciana, para avanzar en un proyecto de intercambio, de canje permanente, como decía antes, y de apoyo a la adquisición de fondos. Un ejemplo ilustrativo es el

americana. En Valencia hay mucha información por la importante presencia de valencianos en la Guerra de Independencia de Cuba, pero dudo que pueda sentarme un día a trabajar. Considero que la Biblioteca Valenciana es una institución de primer nivel y conozco su vida cultural porque, aunque no pueda venir, a mí me llegan todas las invitaciones. Es un centro vivo, la misma exposición del Che Fotógrafo y muchas más, demuestran que es un centro que tiene claros los conceptos de promoción cultural. Yo me llevo una excelente imagen del edificio, del personal y de las

-¿Con qué instituciones españolas se mantienen en contacto tradicionalmente?

Tenemos una relación muy buena con las universidades del País Vasco, con instituciones Canarias, con el Instituto Cervantes, y ahora se crean las bases de primera magnitud para colaborar con la Biblioteca Valenciana y debemos aprovechar este momento. En este sentido, nosotros creamos en su momento una subdirección bajo el nombre de Promoción y Desarrollo, que citaba antes, y que se encarga precisamente de todo lo que no

La creación de la Imprenta Nacional con Alejo Carpentier al frente fue decisiva. El primer libro que se publicó no fue ningún manual de marxismo, sino el Quijote, en una tirada millonaria y a un precio irrisorio

intento de recuperar la obra de Juan Chabás, valenciano exiliado a Cuba tras la Guerra Civil, gran parte de la cual está en Cuba. Yo ahora me voy con la misión de rastrear por la prensa cubana de la época sus aportaciones periodísticas, con la intención de aportar a la cultura de este país lo que encontremos de un valenciano ilustre, que también forma parte de la cultura cubana. Este tipo de proyectos conjuntos se pueden hacer y vamos a acometerlos. Yo veo aquí un campo magnífico de colaboración, concretamente en la recuperación del patrimonio cultural del exilio español en América.

-¿Qué opinión le merece su primera visita a la Biblioteca Valenciana?

Me habría gustado dedicar un día a estudiar en ella, ya que yo investigo sobre la guerra hispano-cubana-

condiciones de trabajo.

- ¿Hará falta esperar un tiempo para que se consolide como centro emisor y receptor de cultura, especialmente en una sociedad en la que no existe la misma tradición lectora que en un país como Cuba...?

Evidentemente, tendrá su fase de consolidación, pero ha arrancado con condiciones excepcionales. Sé que es una sociedad distinta, pero esas son las funciones que las bibliotecas tienen que asumir y por las que luchar, por conseguir una presencia del libro en el entramado de la vida cotidiana. Eso se logra ofreciendo servicios eficientes y modernos, pero también creando una vida cultural alrededor de la biblioteca y del libro, y bueno... Si modesta y humildemente cualquier experiencia nuestra puede ser válida aquí, con mucho gusto la compartiremos.

son servicios propiamente bibliotecarios, sino todo tipo de gestiones que una biblioteca genera, como son los programas culturales, las relaciones públicas e internacionales, así como las publicaciones electrónicas y las publicaciones en papel.

-La Biblioteca José Martí es mucho más que un edificio emblemático. Es un centro desde donde se promueve la lectura y todo tipo de actividades culturales; ¿responde esto a una tradición?

Nuestra Biblioteca es hoy heredera de una fuerte tradición de animación cultural que tuvo desde tiempo. La sala infantil, por ejemplo, su taller de pintura, una coral que tuvo y una actividad que se llama La hora del cuento, y que ahora está recuperando. Igualmente, existe una programación cultural mensual compuesta por conferencias, presentaciones de libros, encuentros con lectores, cursos de postgrado y de diplomados.

También contamos con ciclos de ópera y ballet en vídeo, conciertos, y con una galería de arte y una amplia vida de exposiciones artísticas. Hay todo un conjunto de salas dedicadas a actividades participativas. Hace tres años convocamos el concurso literario Leer a Martí, inscrito en el programa de promoción de la lectura y que ha tenido mucho éxito. En su tercera edición ha contado con la participación de 210.000 niños de todo el país. Por otra parte, participamos a menudo también con la radio y la televisión cubanas, así como con el Instituto Cubano del Libro,

Sí, cada miércoles organizamos la Feria del Libro de Ocasión, en la que vendemos muchas colecciones que, o bien ya no nos interesan, pero queremos asegurarnos de que se conserven, o simplemente porque -aunque al principio sobraba espacio- hoy nos falta. Vendemos estas colecciones a un precio módico a la población, a veces son libros en lenguas extranjeras. Igualmente, hay fondos sobrantes o quizás un remanente de veinte ejemplares de un mismo título que se canjean con instituciones cubanas y del exterior.

En cuanto a los estudiantes, a partir de los catorce años deben inscribirse en la Biblioteca Nacional para hacer uso de sus fondos, con un carnet de estudiante. Aparte de los servicios básicos de consulta, abiertos a todo el mundo, el investigador tiene acceso a manuscritos y otro tipo de fuentes que el estudiante de momento no necesita. Así, existe la categoría de inscripción de profesionales y la de investigadores, cada una con sus credenciales, y evidentemente, disponemos también de una distribución de áreas de trabajo para cada categoría.

-¿Cuál es la media de usuarios que recibe la Biblioteca diariamente?

Nos visitan diariamente 350 personas, como media, y los sábados más de 1.000, entre las cuales hay desde quien viene a leer un periódico de 1920 hasta el que va a buscar datos de su familia. Desde el investigador cubano de mayor nivel científico hasta el más humilde obrero o campesino. Esta biblioteca la visitan trabajadores, estudiantes, jubilados, niños e investigadores, todo el mundo que desea hacerlo, tanto cubanos como extranjeros. Los extranjeros se inscriben también a través de un carnet, por un año o por tres, y a partir de aquí recibe un servicio u otros, según sus necesidades.

con el que organizamos la Feria del Libro de la Habana. Paralelamente a esta actividad, hay toda una vida científica detrás de nosotros. Contamos con un departamento de investigaciones propio de la Biblioteca Nacional.

- Toda esta actividad no da la sensación de crisis de la que hablábamos anteriormente.

La Biblioteca Nacional es una institución respetada y prestigiosa que está saliendo ahora de un período difícil, especialmente durante los últimos diez años, como todas las instituciones culturales del país tras la crisis, pero creo que se va recuperando con dignidad.

LA BEBETECA: UNA MUESTRA DE HETEROGENEIDAD

-¿Quiénes visitan la Biblioteca José Martí y con qué finalidad?

Esta Biblioteca, como centro de visita de último recurso, es en realidad atípica. Cuenta desde un área infantil hasta con la Sala Cubana para los especialistas de mayor nivel. Nosotros recibimos niños entre 2 y 4 años acompañados de sus papás que participan de las actividades de la llamada Bebeteca, donde empiezan a familiarizarse con los libros a través de juegos. Esta iniciativa ha tenido muy buena acogida y hemos tenido que duplicar los grupos, extendiendo la práctica al resto de bibliotecas del país.

- ¿Cómo se puede acceder a la Biblioteca desde fuera de Cuba: qué han significado en este sentido las nuevas tecnologías?

Contamos con una página Web de consulta www.lib.cult.cu, donde todo el mundo puede solicitar referencias gratuitas. El personal especializado las buscan y en 72 horas la responden por correo electrónico. Ahora nos ocupamos de dos bibliotecas: la física y la virtual. Nuestra página web ha logrado la misma cantidad de visitas que la Biblioteca, una media de acceso diaria de 300 personas. Hemos descubierto, como el resto del mundo, las posibilidades de la tecnología. Hace tan solo cinco años había 5 ordenadores en la Biblioteca, ahora hay 80, y de esos 80, 78 están conectados a Internet. Ya no concebimos nuestro trabajo sin estos medios, y si no tenemos más, es por la situación econó-

mica. En muchas ocasiones los equipos son donativos que vienen de otros países. Ahora mismo hemos firmado un acuerdo con la Diputación de Valencia por el cual nos llegarán más ordenadores, con lo cual, es la segunda vez que nos llegan medios desde Valencia. También hemos recibido ayuda de Canarias, y por parte de la ONCE, se nos ha equipado con ordenadores para la sala braille de la Biblioteca. Otras donaciones nos han llegado de Canadá.

Cuando llegan los equipos, nosotros

visitantes.

-¿Usted ha visitado diferentes bibliotecas europeas, pero qué relación mantiene con las bibliotecas de Estados Unidos: ¿existe algún tipo de trabajo conjunto entre Cuba y los centros norteamericanos?

Yo he visitado muchas bibliotecas norteamericanas y en Cuba recibimos investigadores de Estados Unidos a diario. Son muy profesionales y grandes conocedores de la cultura cubana. Con todos

Creo que en cinco años hemos avanzado mucho, hasta el punto que la Unesco escogió nuestra página web entre 50 o 60 de otras bibliotecas, para incluirla en un CD-Rom recopilador de las mejores webs

les damos vida y les aumentamos la memoria, les pasamos una mano—como decimos allá— y estos son los equipos que estamos utilizando. También compramos, ahora mismo Cuba ha firmado un convenio con China por el cual accederemos a un crédito destinado a adquirir equipos informáticos para las instituciones del país, entre ellas las escuelas y cómo no, las bibliotecas. Creo que en cinco años hemos avanzado mucho, hasta el punto que la Unesco escogió nuestra página web entre 50 o 60 de otras bibliotecas, para incluirla en un CD-Rom recopilador de las mejores webs. Es decir, que hay creatividad en nuestra web, no es una página fría, inútil, de vitrina, sino que resulta de gran ayuda para trabajar. Pero no vayan a pensar que todo son felicitaciones, también recibimos críticas. Hay un libro de firmas donde recogemos las opiniones y sugerencias de nuestros

ellos mantenemos un excelente diálogo y realizamos intercambios con instituciones norteamericanas. De hecho, el único convenio que se ha mantenido entre Cuba y Estados Unidos, tras la revolución, es el canje de libros entre la Biblioteca Nacional y la Biblioteca del Congreso, en Washington, datado de finales de los años veinte y que ininterrumpidamente se ha venido cumpliendo. El problema es más bien con el gobierno norteamericano, porque Cuba no tiene apenas diferencias con el pueblo norteamericano, ni hay odio ni nada, al contrario, estamos muy cerca. Yo he visitado las bibliotecas y archivos de Texas, concretamente de Houston, y los de la universidad de Berkeley, en California. Tengo una imagen muy elevada de la profesionalidad de los bibliotecarios norteamericanos y de los medios con que cuentan, aunque los encuentro un poquito tecnócratas, quizás hayan perdido un poco la calidez humana, cosa que ellos

mismos reconocen y nos dicen “Bueno... a ustedes les faltaran ordenadores, pero el trato con la gente es insustituible”. Esto lo dicen porque el personal de nuestra biblioteca, si no encuentra un libro, invierte un tiempo buscando en el ordenador y conversan con uno y le recomiendan o le comentan. En Estados Unidos las relaciones personales son más distantes y frías. Los recursos y las instalaciones son excelentes, así como el respeto que tienen por la conservación de los fondos, pero olvidan un poco el factor humano. El bibliotecario tiene que ser una persona cercana y amigable para no espantar a la gente, sino todo lo contrario, para atraerla.

En este sentido, nosotros tenemos un buzón de quejas y sugerencias anónimo. -como apuntaba antes-. Personalmente recibo una por una y las respondo, con ayuda de la subdirectora de servicios. Ha habido quejas que han hecho que nos reuniéramos todos los trabajadores de la biblioteca. A veces tienen razón y a veces no, pero la opinión que puedan tener de los servicios es decisiva para nosotros. Somos un servicio público y tenemos que esforzarnos en ofrecer un trato excelente.

-Un centro con tantos servicios necesitará mantener un fuerte ritmo de trabajo. ¿Con qué equipo humano cuenta la Biblioteca Nacional?

En total, un equipo de 400 trabajadores en diferentes turnos: incluyo aquí todo el personal, desde la limpieza, la seguridad, los documentalistas, bibliógrafos, promotores culturales, y un largo etcétera. Hay quien es trabajador fijo de la casa y hay quien trabaja por contratos: vienen a hacer traducciones o a ofrecer otros servicios. La Biblioteca abre sus puertas de lunes a viernes de las 8 de la mañana a las 9 de la noche y los sábados hasta las 6 de la tarde, y aunque hoy por hoy cerramos los domingos, está previsto abrir en un futuro, y ahí estamos, entre tantos proyectos.

MÉS DE TRES-CENTES CARTES DE VICENTE BLASCO IBÁÑEZ HAN PASSAT RECENTMENT A FORMAR PART DELS ARXIUS DE LA BIBLIOTECA VALENCIANA

LA BIBLIOTECA VALENCIANA VA REBRE LA DOCUMENTACIÓ DE LA FAMÍLIA DE GINER BOIRA, UN ARXIU QUE APORTA MOLTA INFORMACIÓ SOBRE EL REGADIU VALENCIÀ

Molinos medievales valenciano

FONS ACTUALS: DONACIONS | ADQUISICIONS

L'ARXIU MUNICIPAL D'ALACANT REP LA DONACIÓ DE LA FAMÍLIA LAMAIGNERE: QUATRE MIL FOTOGRAFIES DE COMENÇAMENTS DEL SEGLE XX

Los cuatro jinetes del Apocalipsis

EN EL CAMÍ DE LA RECUPERACIÓ DELS ARXIUS NOBILIARIS

*II
Congreso de Escritores Antifascistas
Hora de España*

ELS HEREUS DE JUAN GIL-ALBERT DEIXEN EN MANS DE LA BIBLIOTECA VALENCIANA EL LLEGAT DEL POETA VALENCIÀ

LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA HA INCORPORAT ALS SEUS FONS MÉS DE 25.000 PÀGINES DE DOCUMENTS SOBRE LA GUERRA CIVIL

The British Archives of the International Brigade of Spain

LA DONACIÓ DE L'ARXIU DEL CRONISTA DE SAGUNT, BRU I VIDAL, A LA SEUA CIUTAT: INCENTIU DE CREACIÓ

L'AJUNTAMENT DE XÀTIVA HA COMPRAT AL POETA LÓPEZ SELLES ELS ARXIVS, LA BIBLIOTECA I ALGUNS OBJECTES DE VALOR DEL POETA

Marx Memorial Library

Spain at War, Voices of Spain, Volunteer for Liberty

SEGORBERECUPERARÀ MICROFILMATS ELS DOCUMENTS INCAUTATS DELS SEUS ARXIVS DURANT LA GUERRA CIVIL

D'UNA BIBLIOTECA D'INVESTIGACIÓ CENTRADA EN TEMES LOCALS

La historia clínica es el soporte de información generado por el equipo sanitario en su práctica asistencial en torno a un paciente concreto. Al mismo tiempo actúa como vehículo de transmisión de la información entre los diferentes miembros del equipo sanitario durante el período de asistencia y entre otros equipos sanitarios que puedan prestar asistencia al mismo paciente, en otro tiempo o lugar. Sus características fundamentales son tres: debe ser un documento personal, integrado y acumulativo; personal porque debe ser único por paciente, integrado porque debe recoger en un único documento toda la información que el paciente genere en la institución y acumulativo porque debe ir creciendo con los sucesivos episodios asistenciales a lo largo de la vida del paciente.

La identificación de este documento se realiza mediante un número secuencial único y permanente (una vez asignado, el paciente siempre será identificado por el mismo número), otorgado por la institución y que se asignará en el primer contacto que el paciente tenga con ésta. La colección documental así generada recibe el nombre de Historia Clínica (HC) y viene a ser con alguna matización que después analizaremos, el documento primario de nuestro sistema de información. Dicho documento primario se conservará en una memoria pasiva que es lo que conocemos como Archivo Central de Historias Clínicas (ACHC).

Según una definición clásica de Place y Papham entendemos por Archivo la colocación de documentos en receptáculos adecuados, con algún arreglo predeterminado, de modo que, cualquiera de ellos cuando sea requerido, pueda ser localizado rápida y cómodamente. El ACHC se orienta, por tanto, en un doble sentido: por un lado, hacia el mantenimiento físico y lógico de la colección documental: identificación y creación de nuevos documentos, control de movimientos y ubicación de documentos, reclamación de préstamos demorados, con-

EL ARCHIVO CENTRAL DE HISTORIAS CLÍNICAS HOSPITALARIO

REPORTATGES

Portada: Revista de la Sociedad Española de Documentación Médica *Papeles Médicos*.

servación física de los documentos, etc. Y por otro lado, hacia la participación del ACHC en el Sistema de Información Hospitalario.

En las funciones del Archivo propiamente dichas, poco se diferencian de los métodos y procedimientos de otros archivos, pero existen algunas peculiaridades:

Dado que el identificador del documento es un número, nos podemos servir de él para desarrollar una serie de utilidades. Como primera utilidad en el tiempo se usaron los códigos de color. Dicha utilidad

chivos que mueven gran volumen de documentación y donde ésta se incrementa constantemente es el de la necesidad de espacio y el uso eficiente de éste. Si las historias clínicas se ordenan con respecto a su número con arreglo a la secuencia numérica ordinaria, el crecimiento del Archivo será imparable al no permitir depuración alguna; por este motivo y como paso previo, debemos dividir el archivo en Archivo Activo y Archivo Pasivo. Este último contiene la documentación que es objeto de menor consulta, y consecuentemente, la transferencia de documentación del Archivo Activo al Pasivo se hará con arreglo a criterios preestablecidos como son las historias clínicas de pacientes fallecidos, las historias clínicas que no han sido objeto de consulta en los últimos 3 años, y por último, las historias clínicas de pacientes no residentes en nuestra Comunidad Autónoma.

Con esta distribución se consigue que el área de trabajo sea de menor tamaño, lo que incrementa la agilidad, el reparto de tareas entre el personal, y crea menor necesidad de provisión de espacio en el tiempo. Pero depurar los documentos al Archivo Pasivo no sirve de nada si no se puede recuperar el espacio liberado. Para conseguir esto último se recurre a la colocación de historias clínicas según el sistema dígito-terminal, el cual consiste en dividir el número de la historia clínica en cifras de dos dígitos empezando por la derecha; paralelamente a esto dividimos el Archivo en 100 secciones y éstas a su vez en 100 subsecciones (esta última división a veces puede obviarse por motivos de espacio, quedándonos sólo con una división en 100 secciones), asignamos un doble dígito a cada sección y archivamos las historias clínicas empezando por el doble dígito de la derecha. Así, por ejemplo, la historia clínica 214.301 (21-43-01) se archivaría en la sección 01 (junto con todas las historias cuya terminación fuera 01) y subsección 43. De esta manera podemos recuperar

Triptico y póster del Congreso: "Informar la Información". VII Congreso Nacional de Documentación Médica celebrado en Valencia el 14 y 15 de Junio.

el espacio que queda al extraer una historia de una colección documental de cientos de miles.

Cabe recordar que para que este sistema funcione correctamente, es conveniente que todas las secciones dispongan de igualdad de espacio para archivar la documentación, que la división por secciones se adapte a la estructura física de las estanterías, no debiéndose utilizar fracciones de las mismas como divisiones, dado que esto inducirá a error al alterar la homogeneidad de la estructuración, y por último, recordar la utilidad de emplear sistemas de ayuda óptica como son las etiquetas de color en los lomos de las HC o bordes de los sobres que las contengan.

En los Archivos de Historias Clínicas de Atención Primaria suele usarse una variante de este tipo de archivado, se trata de formar el número de la historia clínica con las iniciales del apellido y la fecha de nacimiento invertida, es decir comenzando por los días como primer número significativo. En este caso el Archivo estaría dividido en 31 secciones que a su vez se dividirían en 12 divisiones.

En cambio, el ACHC no debe ser un mero depositario de la colección documental, sino incardinarse activamente en el Sistema de Información Hospitalario, con la creación de un Sistema de Recuperación de la Información (SRI) y su activa participación en este ámbito. Un SRI tiene por

objetivo la instrumentalización de determinados protocolos de actuación encaminados a almacenar, procesar y recuperar los documentos y la información contenida en ellos, de forma que pueda satisfacer con la máxima flexibilidad posible necesidades informativas no previamente establecidas.

El SRI clínico lo definimos pues como un sistema que almacena una colección de datos cada vez que un paciente entra en contacto con el sistema sanitario, y que permite recuperar el documento primario o la información contenida en éste mediante el cruce de dos perfiles informativos, el del documento y el de la petición de búsqueda, basados en un lenguaje común que fundamenta su coherencia en el control de vocabulario.

Vamos a centrarnos ahora en los Archivos Centrales de Historias Clínicas, en los que encontramos el Documento Primario, soporte de la información resultante inmediato de la investigación, la docencia o la asistencia. En el caso que nos ocupa corresponde a la historia clínica, con la salvedad de que ésta, contiene toda la información de los sucesivos episodios asistenciales del paciente, por lo que debe definirse a continuación la Unidad Documental: una unidad de información mínima, objeto de análisis, que corresponderá en nuestro caso al episodio asistencial, aunque hay quien propugna que la estancia en servicios médicos diferentes en el curso de un mismo ingreso debería constituir episodios asistenciales separados. Posteriormente, hablaremos del Análisis Documental, un conjunto de operaciones que se realizan en un documento y en su contenido, de tal forma que resulte posible su recuperación.

En nuestro caso, la descripción o análisis externo, se reduce a la identificación del documento por el número de historia clínica, y la indización o análisis interno consiste en establecer el perfil informativo del documento.

Igualmente, podemos hablar del Perfil del documento, es decir, del establecimiento de una correspondencia unívoca entre los términos del documento expresados en lenguaje natural y el lenguaje documental. Éste estará constituido por los datos de filiación del paciente (provenientes de las bases de datos donde se identifica al paciente con su historia clínica), los datos administrativos de la asistencia (provenientes de las bases de datos de movimientos de pacientes, cuándo, dónde, en qué servicio ingresó, datos del alta hospitalaria, etc.) y los datos clínicos de la misma (pruebas diagnósticas, tratamientos, intervenciones quirúrgicas, diagnósticos alcanzados).

Hablaremos también de la Memoria pasiva: conjunto de documentos o colección documental, que correspondería al conjunto físico de las historias clínicas, y de la Memoria activa: resultado del proceso de tratamiento de los documentos primarios e integrada por los documentos secundarios, que correspondería a los perfiles informativos de cada documento (en este caso de cada episodio asistencial).

El perfil informativo de un episodio asistencial esta representado mediante el Conjunto Mínimo Básico de Datos (CMBD). Los documentos secundarios son sustituidos por soportes lógicos que recogen en una aplicación informática los datos que comentábamos al hablar del perfil informativo. Dichos datos se van adquiriendo desde el momento que el paciente contacta con el hospital y a lo largo de su ingreso, tras el alta del paciente se recogen los datos de ésta y cuando la historia clínica vuelve al ACHC se produce la indización de los diagnósticos y procedimientos que se han producido durante su ingreso, con esa información se alimenta el sistema completando así el CMBD de cada episodio asistencial. Estos últimos datos de diagnósticos y procedimientos son codificados mediante el lenguaje documental o lenguaje del sistema.

Para llevar a cabo el proceso mencionado, contamos con un Lenguaje Documental o Lenguaje del Sistema: conjunto de claves, códigos o términos convencionales que utilizamos para describir los contenidos de las clases de datos, de acuerdo con las normas del sistema de información. En lo que se refiere a nuestro caso usaremos como lenguaje documental la Clasificación Internacional de Enfermedades de la Organización Mundial de la Salud, CIE-9-MC.

Por otra parte, en el momento de realizar una búsqueda en el sistema de información hospitalario, el usuario deberá efectuar la correspondiente petición: primero una solicitud de información: petición del usuario en lenguaje natural. A continuación, concretar el perfil de búsqueda, es decir, la traducción del contenido semántico de la petición de información al lenguaje documental, y posteriormente, realizar la recuperación de la información, que consiste en extracción de la colección documental o de la memoria del sistema de los documentos o la información pertinente, mediante criterios de similitud establecidos entre el perfil de búsqueda y todos los perfiles informativos de la base de datos.

Esta extracción puede corresponder bien a los documentos primarios que el solicitante quiera recuperar en función de que cumplan determinados criterios, o bien a una estadística básica de las informaciones recogidas en cada perfil informativo (CMBD). En este caso, los datos que componen el CMBD y que están fijados por la legislación vigente son:

La identificación del hospital (permanente para identificar al centro sanitario cuando estos datos se vuelquen en bases de datos autonómicas o nacionales), el número de historia clínica (permanente dentro de cada institución), número de asistencia (variable para identificar los sucesivos episodios asistenciales del mismo paciente), fecha de nacimiento, sexo, lugar de residencia, financiación (compañías privadas, servicios de salud públicos, pero de otras comunidades o extranjero, etc.), hora y fecha de ingreso, servicio de ingreso, circunstancias del ingreso, diagnóstico Principal (codificado), otros diagnósticos (codificados, hasta 8), Código E (capítulo de la CIE que permite recoger la causa de lesiones e intoxicaciones, codificado), el procedimiento quirúrgico/obstétrico (codificado), otro procedimiento (codificados, hasta 8), fecha de intervención, hora y fecha de alta, circunstancias de alta, servicio de alta, peso del recién nacido al nacer (si procede, expresado en gramos, hasta 2, sexo al nacimiento del recién nacido (si procede, codificado, hasta 2). Un total 37 campos.

De este modo se permite la selección de casos o la estadística básica, interrogando al sistema con la posibilidad de cruzar todos los campos que componen el CMBD. Por último, referir que la economía de espacio y las necesarias garantías de conservación de la documentación original, o al menos de sus facsimiles, aconsejan utilizar técnicas de miniaturización, tal y como se utilizan en otros tipos de Archivos, como la microfilmación (progresivamente en desuso) o la digitalización de los documentos de la historia clínica para su almacenamiento en soporte informática. En este sentido, algunos archivos hospitalarios

disponen de sistemas de gestión documental, a la vez que permiten dicha digitalización.

Luis. A. Herrero Cucó
Médico Documentalista
Hospital La Magdalena (Castellón)
Consellería de Sanidad

BIBLIOGRAFIA

- Abraham Sonis; et al. Medicina Sanitaria y Administración de Salud. 2ª ed., Buenos Aires, Ed. El Ateneo. 1978.
- Ferrero, C.; Giacomini, H.F. Las Estadísticas hospitalarias y la Historia Clínica. Buenos Aires, Ed. El Ateneo. 1973.
- Gil Redrado, J.; Gordo Pérez, J.L.; Izquierdo Martín, J. Admisión y Documentación Clínica. Madrid, Ed. Ministerio de Sanidad y Consumo/INSALUD. 1989.
- Gremy, F. Informatique Médicale. París, Ed. Flammarion. 1985
- Herrero Cucó, L. Tratamiento y Recuperación de los Documentos Sanitarios. Tabula: Revista de Archivos de Castilla y León, 1993; 2: 67-89.
- Moliné, E. Las Clasificaciones no Secuenciales en el Archivo de Historias Clínicas. Todo Hosp., 1987; 39:77-82.
- Peris, R. Archivo Central de Historias Clínicas: Integración y Recuperación de la Información. Med. Esp. 1974;72: 35-43.
- Peris Bonet, R. Documentación Médica hospitalaria en España: Algunas reflexiones desde Valencia. Pap. Méd. 1998; 7 1:18-24
- Terrada, ML. La documentación Médica como Disciplina. Valencia. Centro de Documentación e Informática Médica, Universidad de Valencia, 1983.
- Orden de 8 de Octubre de 1992 de la Consellería de Sanidad y Consumo por la que se regula el Conjunto Mínimo Básico de Datos. Diario Oficial de la Generalidad Valenciana, núm. 1891.
- O.M.S. Clasificación Internacional de Enfermedades, 9ª revisión, Modificación Clínica. Madrid, Ministerio de Sanidad y Consumo. 1999.

CREACIÓN Y CARACTERÍSTICAS

Por Decreto 57/1984, de 21 de mayo, del Consell de la Generalitat Valenciana se crea este Archivo, dependiente de la Conselleria de Cultura, Educación y Ciencia, que tiene como misión recoger, conservar y disponer para su utilización los fondos documentales de la Generalitat Valenciana, cualquiera que fuera su soporte y forma de presentación.

La Ley Orgánica 5/1982 de 1 de julio, de Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana, en su artículo 31.6 atribuye a la Generalitat Valenciana competencia exclusiva en materias relativas a Archivos que no sean de titularidad estatal. Por Real Decreto 3066/1983, de 13 de octubre se transfieren las competencias en materia de Cultura, y por Decreto 171/1983, de 29 de diciembre, de la Presidencia de la Generalitat Valenciana, dichas competencias las asume la Conselleria de Cultura, Educación y Ciencia y las asigna a la Dirección General de Cultura en conformidad con el artículo 14 del Decreto 38/1984, de Estructuración Orgánica, aprobado por el Consell el 2 de abril de 1984. En este contexto legal y dado el gran interés que el titular de la Dirección General de Cultura tenía por la conservación de los fondos documentales de la Generalitat se crea este Archivo.

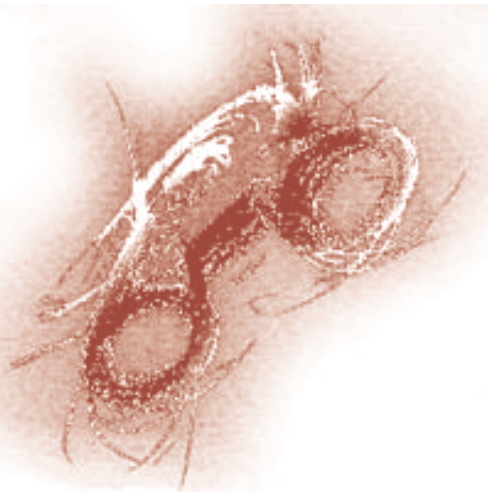
El Decreto de creación del Archivo Central de la Generalitat Valenciana se publicó el 8 de junio de 1984 (D.O.G.V. 168) y es muy semejante al 914/1969 de creación del Archivo General de la Administración Civil (Alcalá de Henares) (B.O.E. 125), si bien no se marcan rígidos plazos de transferencias de documentación, ni se realizan excesivas especificaciones, pues la Comunidad Autónoma es una administración reciente con unas características poco definidas y no se trataba tanto de formar una estructura rígida como de dar so-

ARCHIVO DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Vista parcial de uno de los pasillos.

REPORTATGES

porte legal a una necesidad que en ese momento comenzaba a plantearse, por la producción creciente de documentación de los distintos organismos de la Generalitat, conforme se iban realizando las transferencias y desarrollando el reciente Estatuto de Autonomía.

Según especifica el artículo 3 del Decreto de creación "anualmente las dependencias de la Administración Autonómica, coordinadas con los responsables del Archivo, remitirán a éste la totalidad de la documentación... que no sea necesaria para la tramitación de los asuntos y que carezca de vigencia administrativa, por haberse producido en la dependencia que los ha elaborado o tramitado la totalidad de sus efectos". Por consiguiente no hay un criterio fijo con respecto a la permanencia de la documentación en las dependencias que la producen, sino que los envíos se realizan anualmente cuando reúnan algunas de las condiciones expresadas.

Existen expedientes que una vez terminados no se vuelven a consultar nunca, y en ese caso, al año siguiente pueden ser enviados al Archivo. Otros, por el contrario, tardan años en concluirse o se consultan con frecuencia y por tanto deberán permanecer en la oficina que los utiliza. Cuando una serie documental se consulta poco y ocupa mucho espacio en la dependencia que la generó debe pasar al Archivo. No obstante, si queremos establecer un criterio rígido, cinco años es el tiempo que consideramos como norma. Todo documento debe conservarse y remitirse al Archivo Central, donde se estudiarán las series y se realizarán, en el momento adecuado, los correspondientes expurgos.

Con respecto a la disponibilidad de la documentación conservada en el Archivo, el artículo 4 establece que "estará, en todo momento, a disposición de los organismos que hubieran remitido, facilitándoles, siempre que medie la

solicitud por escrito del Jefe del Servicio o dependencia emanante de la documentación, cualquier información, copia o certificación que le soliciten e incluso, en casos estrictamente necesarios, los originales".

INSTALACIONES

En febrero de 1984 comienza a recogerse la documentación antigua de Presidencia y de la Conselleria de Cultura, Educación y Ciencia, utilizando como depósito provisional el "palomar del Palau" (última planta de la torre antigua del Palacio de la Generalitat) donde anteriormente estaba el depósito del Archivo de la Diputación Provincial de Valencia. En 1985 al instalarse los servicios centrales de la Conselleria de Cultura, Educación y Ciencia en los locales del Colegio San Francisco Javier, se trasladaron los fondos el 21 de marzo a una dependencia de la planta baja del edificio (el lugar destinado a vestuario de niños) donde permanecieron durante tres años.

El 12 de febrero de 1988 se inaugura el edificio destinado a Centro de Bibliotecas y Archivo Central de la Generalitat Valenciana. Construido de nueva planta tiene disposición rectangular horizontal en dos plantas con un total de 6.000 m²; del edificio, una cuarta parte se destinó a Centro de Bibliotecas y ahora a las oficinas de la Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas; las tres cuartas restantes a Archivo, que ocupa la mitad de la planta baja y toda la primera planta. En el bajo se sitúa la recepción, administración, sala de consulta, dirección, sala de trabajos técnicos, muelle y depósito temporal con estantería convencional; en la planta superior, doce depósitos con estantería compacta tienen capacidad para treinta kilómetros. Las dimensiones del edificio equivalen a un diez por ciento de las que posee el Archivo General de la Administración Civil del Estado.

Doce depósitos en la estantería compacta tienen capacidad para 30 Kilómetros.

FONDOS CONSERVADOS Y TRABAJOS TÉCNICOS

Según dispone el Decreto de creación ingresan en el Archivo los fondos documentales de la Generalitat Valenciana. En principio correspondería ingresar solamente desde la promulgación del Real Decreto-Ley 10/1978, de 17 de marzo, por el que se aprueba el régimen preautonómico del País Valenciano.

No obstante, ingresan algunos documentos de fecha anterior por haber sido transferidos por el Estado, o por los organismos productores, a la Comunidad Autónoma y ser esta documentación precedente de la que se genera en la actualidad.

Como ya hemos señalado, no existe un criterio temporal fijo para determinar qué documentación pasa al archivo y la que permanece en la oficina productora. Por ello se envían en ocasiones series documentales producidas el año anterior y sin embargo otras no se remiten durante varios años por ser necesarias en la dependencia de origen.

Para el envío de documentación al Archivo se dispone de impresos de "Relación de Entrega" donde cada oficina detalla por tipos documentales los fondos que remiten, especificando su contenido en función de las necesidades de descripción que precisa para su búsqueda. Desde el año 2000 existe una aplicación informática, accesible desde Internet mediante una clave de acceso que facilita el Archivo Central a cada oficina remitente, para la redacción y transmisión de las relaciones de entrega.

Con el fin de que realicen de forma adecuada las labores de archivo en las oficinas productoras, se imparten desde 1984 cursillos de técnicas de archivo para auxiliares administrativos por el Instituto Valenciano de Administración Pública (IVAP) en los que participa el personal de Archivos de la Generalitat.

Desde 1986 comenzaron a funcionar servicios de archivo central en cuatro Consellerías, concretamente en: Industria, Comercio y Turismo; Agricultura, Pesca y Alimentación; Trabajo y Asuntos Sociales; y Sanidad y Consumo, que recogen la documentación de sus departamentos y la transfieren a nuestro Archivo, centralizando las entregas y el nivel de homologación de series y descripción de los envíos. Realizan su trabajo en total relación con los archivos de gestión, de forma que mejora la génesis documental y el archivo de oficina, base para nuestro correcto funcionamiento.

Recibida la documentación en el Archivo se estantea en el momento de llegada con el fin de poder servir cualquier expediente desde el mismo día de recepción y se registra el envío de forma provisional. Posteriormente se comprueba la "Relación de Entrega" con la documentación enviada realizando, en su caso, las modificaciones pertinentes y se ponen las firmas correspondientes, se registra en el general del Archivo, devolviendo uno de los ejemplares de la "Relación de Entrega" a la oficina productora, que en caso de necesitar algún documento posteriormente rellena la hoja de préstamo o consulta haciendo constar la firma. De los dos ejemplares de la "Relación de Entrega" que nos quedamos, uno se guarda por organismos y series documentales y el otro por orden topográfico de los depósitos y unidades de instalación. Con la aplicación informática implantada en el año 2000 se puede consultar directamente la firma por Internet sin necesidad de recibir la oficina productora la copia de la relación de entrega que envía el Archivo.

Cuando se trata de fondos procedentes de oficinas u organismos desaparecidos, el propio personal del Archivo realiza las tareas de clasificación, ordenación y relación de la documentación.

Se está realizando el estudio de los tipos documentales produci-

Máquina de encolar lomos del Archivo Central.

dos por la Generalitat y se ha creado recientemente la Junta Calificadora de Documentos Administrativos que prevé la Ley de Patrimonio Cultural Valenciano, para determinar qué series son susceptibles de expurgo (para lo que se dispone de una destructora de gran capacidad) y entonces proceder a la descripción técnica de los fondos que se conserven de forma permanente. Ya está en funcionamiento una Comisión de Trabajo de representantes de todas las Consellerías para estudiar los documentos producidos por el Gobierno Valenciano que propondrá las tablas de expurgo de las series documentales a la mencionada Junta Calificadora.

Estamos pues, por el momento, en una etapa de archivo de conservación temporal en la que el principal consultor de los documentos es la propia oficina productora, o el ciudadano a través de ella, en la que se persigue más su conservación y fácil acceso que el tener un conocimiento exhaustivo de los documentos. Por ello es la propia "Relación de Entrega" el instrumento descriptivo que nos permite el acceso y control de la documentación que conservamos.

Se ha tratado pues de rentabilizar al máximo las instalaciones y personal disponible en cada momento, pues si ya hemos hablado de los locales que se han tenido desde su creación, también hemos de destacar que desde 1984 hasta 1990 el Director del Programa de Archivos compatibiliza la Dirección del Archivo y la Jefatura de Sección de Archivos, en 1988 se crea la plantilla del Archivo, compuesta por siete personas (1 Director, 2 Ayudantes de Archivos, 2 Auxiliares de Gestión y 2 Subalternos), que se va cubriendo paulatinamente y en 1992 se amortiza una de las plazas de Ayudante de Archivos, rebajando la plantilla a seis personas como continúa actualmente.

No obstante la carencia de personal, lo principal de esta etapa ha sido la voluntad de creación y puesta en funcionamiento de un centro archivístico donde se conservase la documentación de nuestra Comunidad Autónoma y esto es lo realmente importante, pues ha permitido la incorporación de más de veinte kilómetros de documentación y su conocimiento a nivel de inventario.

BIBLIOGRAFÍA

- ARQUITECTURA Valenciana: La década de los ochenta. Catálogo de la Exposición realizada en el IVAM Centre del Carme 13 de marzo/21 abril, 1991, pp.158-163.

- CERDA VARRA, Francisca: Fondos documentales de la Oficina Comarcal de Castellón de la Dirección General de Regiones Devastadas y Reparaciones en el Arxiu Central de la Generalitat Valenciana (1940-1960). Diputació Provincial de Castellón, "Estudis Castellonencs", nº 7, 1996-1997, pp. 217-230.

- SÁNCHEZ PORTAS, Javier: El Programa Arxivístico de la Generalitat. Publicat a Batllia, núm. 4, Primavera-Estiu de 1986, pp. 128-129.

- SÁNCHEZ PORTAS, Javier: La Experiencia Archivística de la Comunidad Autónoma Valenciana 1984-1988. Publicado en Actas del 2º Encontro Nacional de Arquivos Municipais Montemor-o-Novo, 23-25 de Novembro de 1988 pp.187-200. Associação portuguesa de bibliotecários arquivistas e documentalistas, Lisboa, 1992.

- SÁNCHEZ PORTAS, Javier: El Archivo Central de la Generalitat Valenciana. Publicado en Homenaje al Profesor Dr. José Trenchs Odena. Diputació Provincial de Castellón, "Estudis Castellonencs" nº 5-6, 1993-1994, pp. 1191-1195.

- SÁNCHEZ PORTAS, Javier, SARTI MARTÍNEZ, Mª Jesús: Guía del Archivo Central de la Generalitat Valenciana. Valencia: Conselleria de Cultura, Educación y Ciencia, 1995.

PUNTS

D'ENCONTRE

EUREKA

REBECA : UN PROJETE DE CATALOGACIÓ COMPARTIDA

(Red de Bibliotecas Españolas de Comunidades Autónomas)

El passat 9 de maig es va celebrar en el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport una reunió dels participants del projecte Rebeca provinents de les diferents comunitats autònomes.

Per part de la Comunitat Valenciana hi van assistir un tècnic de la Conselleria i la Directora de la Biblioteca Pública de València, Carolina Sevilla Merino, com a participants del projecte.

Rebeca és un projecte de catalogació compartida –en el qual participa el Ministeri i 20 biblioteques públiques més- i que ha donat com a resultat una base de dades integrada per més de 460.000 registres bibliogràfics, en format ibermarc, amb una actualització diària. Els registres es poden extraure de manera gratuïta, i resulten una important font de recursos per a la catalogació automatitzada.

Entre els acords resultants de la reunió cal destacar la utilització per part de totes les biblioteques de les noves taules de la CDU, editades per AENOR en novembre de 2000.

El projecte disposa d'una pàgina Web, on obtenir més informació al respecte. Web: www.mcu.es/REBECA/que.html

L'ARXIU MUNICIPAL D'IBI VA CELEBRAR EL PASSAT MES DE JUNY UNA JORNADA DE PORTES OBERTES

Durant els passats 14 i 15 de juny, l'Arxiu Municipal d'Ibi (l'Alcoià) va celebrar unes jornades obertes al públic per donar a conèixer el seu arxiu, que amb l'ajut de nous equips informàtics ha avançat en l'esforç de crear una verdadera oficina de gestió i servei documental modern, amb la digitalització de la documentació històrica. Al llarg de la trobada es va organitzar una visita guiada a l'arxiu, així com una conferència sota el nom "El futur de la Informació", una exposició sobre "La gestió arxivística" i una mostra documental sobre els principals documents de l'Arxiu Municipal.

JORNADES SOBRE TRIA I AVALUCACIÓ DE DOCUMENTS

El dia 14 de juny la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques va organitzar unes jornades a Sant Miquel dels Reis sobre *Tria i Avaluació de Documents*, a càrrec de Lluís Cermeno Martorell, Secretari de la Comissió Nacional d'Avaluació i Tria de Documentació de la Generalitat de Catalunya. Les sessions estaven destinades als arxivers i tècnics de les diferents Conselleries que formen part de la Comissió de Tria i Avaluació de Documents. Lluís Cernero va indicar els passos que s'han seguit a Catalunya per engegar el sistema de tria i va explicar els seus inconvenients i les errades on –en paraules d'ell– “no s'ha de caure”. Cernero va destacar que la tria i avaluació de documents “és una tasca feixuga per dur endavant, però ací no partim de zero –va afegir– sinó amb l'avantatge que en altres comunitats ja s'està duent a terme i podrem aprendre d'elles”.

REUNIÓ DE REPRESENTANTS DELS ARXIUS DE L'ADMINISTRACIÓ CENTRAL I DE LES ADMINISTRACIONS AUTONÒMIQUES

Els passats 27 i 28 de juny es van reunir a Sant Miquel dels Reis representants dels arxius de l'administració central i administracions autonòmiques per a l'estudi de les normes nacionals de descripció de documents d'arxiu i basades en les normes ISAD(G). La reunió és una més de les diverses que s'estan realitzant per tal d'establir les normes de descripció arxivística emmarcades dins la norma ISAD(G). Durant les sessions de juny van ser tractades les diferents propostes presentades pels assistents sobre el punt “Codi de Referència” de les normes.

“VII CONGRESO NACIONAL DE DOCUMENTACIÓN MÉDICA EN VALÈNCIA”: 20 anys de congressos i jornades

València va ser els passats dies 14 i 15 de juny seu del VII Congreso Nacional de Documentación Médica que es va celebrar al Palau de Congressos de la ciutat, organitzat per *La Sociedad valenciana de Documentación Médica* i la seua homòloga a nivell estatal. La present edició, que duia per subtítol *Informar la Información* va incloure un taller de treball, previ al congrés, així com diverses taules rodones on es van discutir els següents temes: *Líneas de trabajo en documentación médica*, *Nuevas Tecnologías al servicio del médico documentalista*, *Los usuarios de la información: perspectivas, necesidades y participación*, així com *Experiencias en la aplicación de sistemas de información*. La cita, de caràcter biannual, alterna jornades i congressos, segons l'any, amb seus com Barcelona, Granada i Alacant, entre d'altres ciutats. La VI edició va tenir lloc a Bilbao.

Pel que fa a la VII edició, celebrada a València, els organitzadors van destacar un increment de la participació, respecte a anys anteriors. Igualment, van parlar d'una major maduresa científica respecte als temes tractats des que començara aquest congrés, ara fa vint anys, fins a l'últim encontre.

A

S: punt per punt

ARXIUS
INTERVENGUTS
PER LA
DIRECCIÓ
GENERAL DEL
LLIBRE, ARXIUS I
BIBLIOTEQUES

NOUS ARXIUS
MUNICIPALS
ORGANITZATS:
VENTA DEL
MORO, LA MATA
I TODOLELLA

Durant el primer semestre de l'any s'han inventariat tres arxius municipals pertanyents a dues comarques diferents: Venta del Moro, comarca de Requena-Utiel; La Mata, i La Todolella, de la comarca del Ports.

A Venta del Moro el resultat ha estat un arxiu de 1.000 caixes, el més gran que s'ha inventariat. Un arxiu que ha conservat alguns documents del segle XIX, però majoritàriament del segle XX. D'entre els seus fons, cal destacar els llibres d'actes des de l'any 1901 i els llibres registre d'entrada i eixida de documents que comencen el 1893. Hi ha també padrons d'habitants des de 1921. Són abundants els expedients d'obertura d'establiments a partir de l'any 1933, la farmàcia, fàbriques de ciment, fusta, cellers de vi, perruqueries, etc.

Respecte a la documentació econòmica, se n'ha trobat que fa referència a l'agricultura, la ramaderia i l'aprofitament forestal.

Pel que fa a la Intervenció de l'Ajuntament, es conserven documents a partir del segle XX, amb alguna excepció com els llibres diaris d'intervenció d'ingressos i despeses de 1886. Igualment, quant a les eleccions, també ens ha arribat des de finals del segle XIX, amb eleccions a regidors, compromissaris per a Diputacions Provincials i Procuradors a Corts.

Els arxius incorporats del Jutjat, la Falange i la Germandat Sindical de Llauradors i Ramaders també han conservat abundant documentació amb sèries prou completes.

Comarca dels Ports: documentació del segle XV

Per a viatjar en el temps i trobar arxius amb documentació des del segle XV cal entrar als arxius de la Comarca dels Ports. És el cas dels Arxius Municipals de La Mata i La Todolella. En l'arxiu de La Mata trobem llibres d'actes des de l'any 1563, que inclouen l'elecció de càrrecs de l'Ajuntament. És important també la documentació sobre Patrimoni, destacant l'escriptura de cessió del Privilegi del Rei Pere el Cerimoniós, quant a permisos per poder passar els ramats pel terme de Morella, de l'any 1340, encara que conservem el trasllat de 1682. Igualment, trobem escriptures de delimitació des de 1691 entre la Mata i els pobles veïns. Entre els béns mobles hi ha testimoni de carregaments i quitaments de censals a partir de 1577. Dins de les activitats econòmiques, hi trobem comptes de diners, èpoques i censals des del segle XV. El primer padró de riquesa data de 1730.

És important el fons de l'Arxiu del Jutjat, donat que ens han arribat els "Llibres del Lloctinent de Justícia de la Mata" entre 1411 i 1687. I a més, destacarem una quantitat considerable de judicis des de 1655 i expedients d'informació de possessió, entre d'altres.

El fons de l'Arxiu del municipi de La Todolella també ha resultat interessant quant a la conservació de documents antics. Hem de destacar l'expedient de delimitació de 1784 (tr.1846) i l'ordenació de regulació de reg de 1748. A més a més, subratllar també el valor de la documentació econòmica de l'Ajuntament com el Compte General del Pressupost des de 1602 fins a 1707, cosit en pergamí, i d'altres comptes fins a l'any 1739. Entre el fons del Jutjat, hi aparegué el Llibre del Justícia Diego Menbrado (sic), però que està incomplet.

Tots aquests arxius es troben ja ubicats al seu lloc d'origen, amb els avantatges que ha suposat el seu inventari per a la seua conservació i consulta. Els documents anteriors al S.XIX han estat microfilmats i també es podran consultar en CD a l'Arxiu del Regne de València.

 Castell originari de la Todolella, segle XIII

Una exhaustiva restauració

L'Ajuntament d'Ontinyent ha restaurat un exemplar únic de 1413, un dels documents en paper més antics que es conserven en l'arxiu de la ciutat.

El llibre *Cort del Justícia* és un registre judicial del tribunal que tenia en època foral competències civils i penals. Està compost per paper hispanoàrab, procedent de Xàtiva, tinta ferrogàlica, pergamí i cànem. Joan Alonso, tècnic restaurador de l'Arxiu del Regne de València, ha estat l'encarregat de realitzar la restauració, que ha consistit, sobretot, en reparar els forats ocasionats pels insectes, i l'òxid causat en les tintes per les condicions de conservació. Vicent Terol, arxiver municipal, ha realitzat el posterior estudi i anàlisi crític del volum. El manuscrit compta ara amb una caixa feta a mida per a la seua millor conservació.

ONTINYENT
RESTAURA EL
LLIBRE DE 1413
"CORT DEL
JUSTÍCIA DE LA
VILA", UN DELS
MÉS ANTICS DEL
SEU ARXIU

L'AUTOMATITZACIÓ EN LES BIBLIOTEQUES UNIVERSITÀRIES VALENCIANES

LA BIBLIOTECA
UNIVERSITÀRIA
DE CASTELLÓ

Una aposta de futur

La biblioteca universitària de Castelló va nàixer l'any 1991 amb la creació de la Universitat, en base als estudis ja existents de Magisteri i del Col·legi Universitari. Des de principis de la dècada dels noranta fins ara el creixement del nombre d'estudiants ha estat imparable, començarem al voltant de 5.000 estudiants i avui hi ha matriculats 13.500. El binomi noves tecnologies de la informació i Universitat Jaume I ha aconseguit un relleu important dins de l'estat espanyol i ha caracteritzat la força emergent d'una universitat jove com la nostra.

En els pocs anys que portem de funcionament de biblioteca universitària, hem potenciat els serveis que ja teníem en funcionament i n'hem incorporat de nous, tot pensant en els usuaris.

Les perspectives de futur de la biblioteca universitària de Castelló continuen estant en la innovació tecnològica, en l'aplicació de nous espais multimèdia, en el suport a la docència i investigació i en l'edició electrònica. En definitiva, l'objectiu fonamental és facilitar al màxim un servei de qualitat.

En abril de 1992 es va implementar el sistema d'automatització bibliotecària a la Jaume I, després d'un acurat estudi i una anàlisi d'altres programaris bibliotecaris per part d'una empresa externa i personal de la Universitat. El resultat va ser la tria del VTLS (*Virginia Technological Library System*) que és un sistema automatitzat de gestió integral bibliotecària.

Aquest programari s'estructura en diversos mòduls: des de les adquisicions bibliogràfiques fins al processament tècnic del material. A més, proporciona informació estadística, control de préstec del material i el més important: facilita la consulta automatitzada al catàleg bibliogràfic, mitjançant l'OPAC (On line Public Catalogue) <http://sic.uji.es/cd/opac/catalan/>; que abans era per telnet (avui desactivat) i ara per via Web des de qualsevol ordinador connectat a Internet, la qual cosa permet un accés més ràpid i amigable a la informació. Les consultes al catàleg es poden realitzar per autor, títol, matèria, paraula clau i ISBN. També és possible efectuar recerques per combinació de paraules, és l'anomenada "búsqueda booleana". Recentment s'ha dissenyat una nova pantalla de consulta la qual permet acotar molt més la recerca.

LA BIBLIOTECA
UNIVERSITÀRIA
DE CASTELLÓ

L'OPAC permet també als usuaris saber el material que té manllevat, així com realitzar reserves del fons bibliogràfic que està en préstec en eixe moment i la possibilitat d'elegir la consulta en valencià, castellà i anglès. En conclusió, una eina molt utilitzada i valorada pels usuaris, en la distribució de la informació, presentació de la consulta i resultat obtingut ha fet possible que siga la pàgina web més utilitzada de la Universitat.

Altres Serveis

A més del programari VTLS, s'han desenvolupat altres *softwares* per part de personal de la biblioteca, amb la col·laboració d'estades en pràctiques dels estudiants d'informàtica, amb l'objectiu de facilitar al màxim als usuaris un accés ràpid. En aquest sentit, comptem amb el catàleg de revistes via web: <http://sic.uji.es/cd/revistes>, que facilita la consulta dels sumaris, així com el registre bibliogràfic i enllaç a la pàgina web de la publicació (si n'existeix).

Una altra ferramenta que resulta molt consultada és la base de dades que indica l'estat de les comandes bibliogràfiques: <http://comandes.uji.es>. Els sol·licitants poden saber la situació del material que han demanat (si s'ha rebut, si està catalogat, si està exhaurit, etc).

Els serveis tradicionals (préstec, consulta, reprografia etc) s'han potenciat amb l'aplicació de les noves tecnologies de la informació i s'han creat d'altres com la Biblioteca Digital que permet consultar bases de dades de temàtica especialitzada i revistes electròniques (en aquest moment, 842 títols) mitjançant la web de la biblioteca.

L'anomenat Servei de Telepréstec, molt ben acceptat principalment pel professorat, permet sol·licitar el material bibliogràfic a la Biblioteca per via e-mail, sense necessitat de desplaçar-se, i per correu intern rebre aquest material el mateix dia.

Un altre servei molt utilitzat és el d'Obtenció de Documents que proporciona accés a llibres i material documental de biblioteques de qualsevol part del món. Les peticions es realitzen per formularis electrònics. En un termini de pocs dies es poden obtenir els documents en suport paper, en microforma o en suport electrònic.

Com a projecte de futur immediat tenim prevista la creació de la Fonoteca Digital. Idea que va nàixer després de la donació realitzada per Radio Castelló –Cadena Ser, de quasi 100.000 discs (vinil i CD). La finalitat d'aquest projecte és la digitalització del fons musical. La Fonoteca Digital contempla la reproducció i gravació de música, vídeo i imatge (reproduccions de les portades i les fotografies dels intèrprets).

Aquest sistema permetrà realitzar les consultes mitjançant una búsqueda cerca directa per intèrpret, compositor, cançó, àlbum i any, o bé per estil musical. En el cas que siga possible també es podrà veure el vídeo corresponent. Com a resultat, s'escoltarà el tema seleccionat i s'obtidrà informació sobre l'intèrpret i el disc.

Vicent Falomir, *Director de la Biblioteca Universitària de Castelló.*

LA BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

El Sistema Informàtic de la Biblioteca de la Universitat Politècnica de València

Els estudiants de la Universitat Politècnica no han conegut la biblioteca en l'estat anterior a la informatització. Els professors joves, tampoc. Aquesta és una part de la història que ja cal estudiar a través de documents i d'objectes quasi arqueològics. (Al soterrani de la biblioteca queden alguns bonics arxivadors de fusta per a fitxes de cartolina.)

Quant als anys de biblioteca informatitzada, podem distingir tres etapes que, simplificant molt, es podrien descriure com: els anys 80, primeres passes, els anys 90, cap a un sistema integrat, i a partir del 2000, cap a un sistema integrable.

En els anys 80 s'utilitzaven ordinadors gegantins; hi havia un ordinador principal que donava servei a tota la universitat i s'hi accedia utilitzant terminals (escasses i poc flexibles), sense possibilitat de què els usuaris consultaren directament el catàleg. Al principi, el sistema informàtic s'utilitzava per a fabricar fitxes en cartolina i els usuaris a penes percebien cap canvi. Al poc de temps es va canviar al format de microfites, incòmodes de llegir, però que permetia tenir moltes còpies del catàleg. I per primera vegada els locals perifèrics, fora de l'edifici central, van poder tenir un catàleg i els usuaris van començar a concebre la biblioteca com una unitat.

En els anys 90 la informàtica va consolidar la utilització de la tecnologia que ha tingut una influència decisiva en les biblioteques. L'abundància dels PC permetia que els usuaris accediren directament a molts serveis de la biblioteca. El paradigma client-servidor descentralitzava el model anterior i donava més flexibilitat a les aplicacions. La xarxa d'àrea local començava a implantar-se en tota la universitat i la utilització de sistemes de gestió de bases de dades relacionals presentava ja un marc més racional per a la gestió, tot facilitant el tractament de tota la complexitat de la informació que es maneja a la biblioteca.

En aquesta època, i tot aprofitant aquest floriment de tecnologia, vam decidir construir la segona versió del nostre sistema informàtic, anomenat CORAL "Catálogo Online Red de Área Local". Igualment, vam prestar gran atenció al sistema de catalogació, per a fer-lo molt eficient, i com a resultat, hem aconseguit que tots els materials en ús estiguen inclosos en algun catàleg informatitzat.

El repte era ara desenvolupar constantment noves aplicacions (es van fer les de préstec, revistes, catàlegs específics...) de manera que tingueren una rendibilitat immediata, i aconseguir que entre totes formaren un sistema integrat. Es va tractar de mantenir un equilibri, sempre en camí cap a la integració. Els usuaris van acollir i van utilitzar amb profusió cada iniciativa, però també van detectar els defectes d'integració: per exemple la falta d'enllaç entre l'OPAC i el préstec.

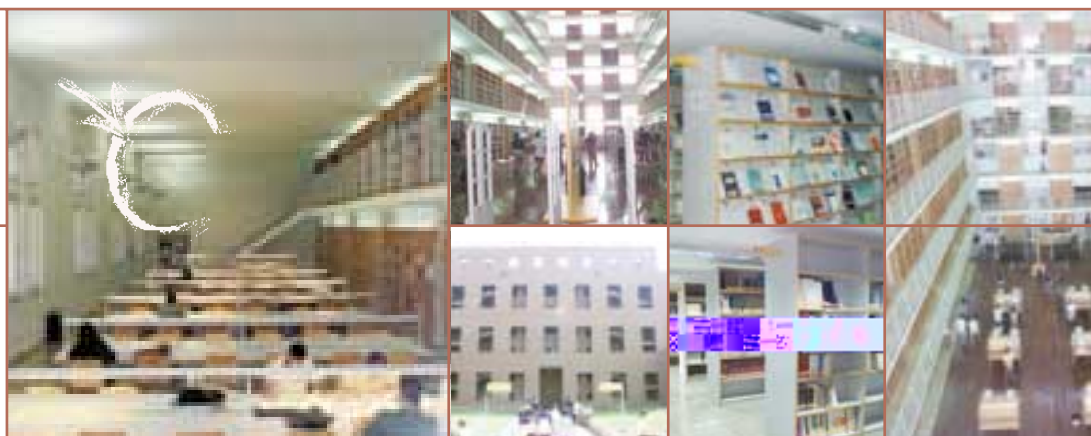
A partir de l'any 2000 vam prendre consciència de la necessitat d'un replantejament, motivat per les noves tecnologies ja en ús i per la forta influència d'aquestes en la universitat. Volem des d'ara que tot estiga a l'abast de qualsevol persona, des del seu despatx, des de les aules, o des de sa casa, i tot de manera senzilla, a la manera de la WWW.

Més encara, no sols a l'abast de qualsevol persona, sinó també de qualsevol altre programa: per exemple els microwebs d'assignatures han d'enllaçar amb el catàleg de la biblioteca, o els apartats personals dels professors en la intranet de la universitat, amb el programa d'adquisicions, etc. Les distintes parts que componen el sistema de la biblioteca, siguen pròpies o alienes, exigeixen el mateix: per exemple, a l'hora d'obtenir una llista de referències en una base de dades, s'espera veure també si tenim aquestes revistes, o saltar instantàniament a la revista electrònica que ens ofereix el seu text complet.

De manera que ara l'èmfasi recau en la possibilitat d'interconnexió entre totes les aplicacions, les de biblioteca i totes les altres que considerem convenients. Això requereix, per damunt de tot, un respecte absolut a la normativa quant a formats d'intercanvi. Amb aquestes premisses s'ha començat una revisió completa de CORAL, que arribarà a constituir la seua versió 2 i que podrà definir-se com un sistema integrable.

José Luis Llorens, *Director de la Biblioteca de la Universitat Politècnica de València.*

La Biblioteca Universitària Actual: nous serveis, nous usos

La Universitat de València es crea per decisió municipal el segle XVI; la seua biblioteca, per tant, té una llarga història, però parlem ara de l'aplicació de la tecnologia informàtica als serveis bibliotecaris, un aspecte molt més recent.

El primer procés i servei que es va automatitzar a la biblioteca de la Universitat de València va ser el catàleg <http://ipac.uv.es/>, i que va començar el 1990 amb el programa Dobis/Libis, i que conforma una única base de dades. Recentment, a data de 31 de juny de 2001, el nostre catàleg dona notícia de 600.795 exemplars de monografies i 21.384 col·leccions de revistes, la qual cosa significa que més del 60% del nostre fons bibliogràfic està automatitzat i es pot consultar a través d'Internet, i en aquests moments, hi ha un pla d'actuació estratègic per aconseguir en el menor temps possible integrar en el catàleg automatitzat la totalitat de les referències bibliogràfiques de la nostra col·lecció.

Altres serveis que s'han automatitzat són el préstec a domicili, amb més de 350.000 transaccions cada any, el préstec interbibliotecari, que ens permet aconseguir qualsevol document —o la seua reproducció— publicat en qualsevol lloc del món i en qualsevol època, la consulta dels índexs de les revistes i el poder conèixer els articles que s'hi han publicat sense necessitat d'anar a la biblioteca. Així mateix, podem fer la consulta de revistes electròniques subscriïdes per la Universitat de València, de bases de dades especialitzades en cada una de les àrees de coneixement universitàries. Ex.: *Medline*, *Chemical Abstracts*, etc, i la consulta de fons bibliogràfic antic el text complet del qual s'haja digitalitzat en: <http://digiteka.uv.es/>, així com una selecció, entre tots els recursos electrònics existents en la xarxa, d'aquells que creiem poden ser d'interès per als nostres estudiants i/o investigadors (altres catàlegs, recopilacions de recursos disponibles en Internet etc.).

Tots aquests serveis automatitzats els podem veure en <http://www.uv.es/biblioteca/>

Quins canvis s'han operat a la biblioteca i, sobretot, com han canviat els hàbits dels usuaris respecte a la biblioteca?

Potser el canvi més important i del qual encara no hem vist més que el començament, és que la biblioteca ha deixat de ser una institució que presta únicament serveis de forma presencial; cada vegada més, els seus serveis són serveis a distància. Avui, un investigador de la nostra Universitat, posem per cas, pot consultar des del seu despatx o des de casa el catàleg, les bases de dades, fullejar els sumaris de les últimes revistes, llegir un article publicat en una revista electrònica, renovar el període de préstec d'un llibre, etc. Per mesurar l'impacte d'una biblioteca universitària entre els usuaris, avui no sols cal mesurar el nombre de visites a la biblioteca sinó el d'aquelles que reben els seus serveis a distància: catàleg, bases de dades, pàgina web, revistes electròniques, etc.

Una altra transformació que hem experimentat, és que la biblioteca descansa cada vegada més sobre el conjunt de documents a què aquesta pot accedir i no solament sobre el conjunt de documents que posseeix. La seua col·lecció bibliogràfica, aquella que posseeix de propietat, es converteix en un element important, però no l'únic. I, no cal dir-ho, la seua col·lecció bibliogràfica és avui una col·lecció híbrida, mescla de documents en paper i electrònics.

Igualment, una funció que, segons la meua opinió, és cada vegada més apreciada pels usuaris és la de filtre o guia per tal de transitar per l'actual món enrevesat de la informació bibliogràfica. La biblioteca ha d'organitzar de forma sistemàtica i lògica tots els recursos d'informació que posa a la disposició de l'usuari. Els instruments per aconseguir-ho, actualment, són pàgines web sistemàtiques, organitzades i coherents.

Finalment, per als estudiants, la biblioteca és un lloc que els facilita l'estudi i això inclou horaris flexibles adaptats a les seues necessitats (caps de setmana, nits) i és —o ha de ser també— un lloc d'autoaprenentatge, on consultar bibliografia, manejar ordinadors, aprendre idiomes, etc. És en aquest sentit com les biblioteques europees i nord-americanes estan evolucionant.

Victoria García Esteve. *Universitat de València: Cos facultatiu d'arxivers, bibliotecaris i arqueòlegs.*

Bibliografia

- Anglada i de Ferrer, Ll. "Possibles escenaris per a les biblioteques universitàries del futur" *Métodos de información*, 1997, vol. 4, núm. 20, p. 41-47

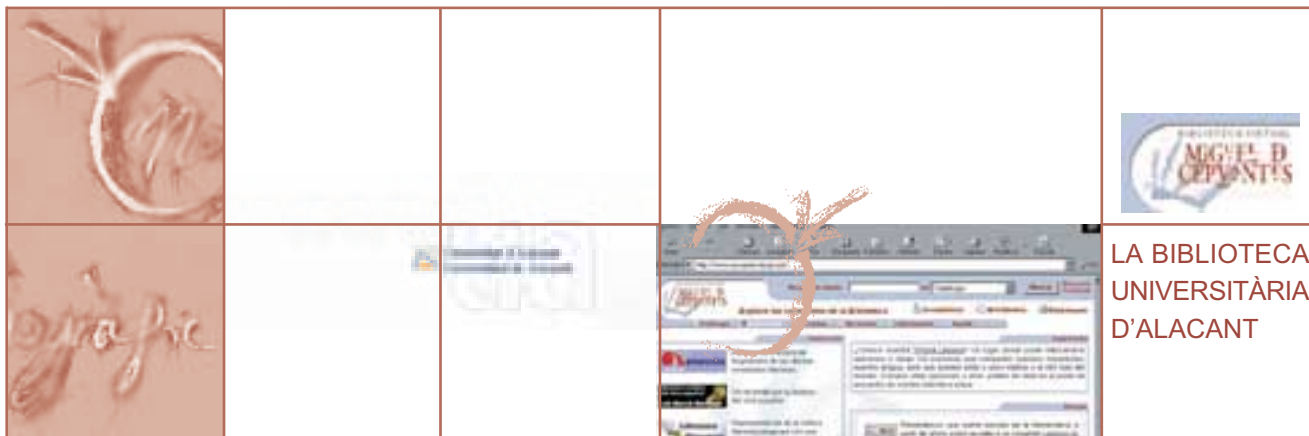
- Anglada, Ll. "Cooperació bibliotecària a Espanya" Ítem 1995, núm. 16, p. 51-67

-Anglada, Ll. "El futur de les biblioteques i el bibliotecari del futur." Ítem 1993, núm.13, p. 5-24

-Line, Maurice. "La gestió del canvi a les biblioteques." Ítem, 1993, núm. 12, p. 66-80

-Crawford, .; Porman, M. *Future libraries: dreams, madness & reality* Chicago: ALA, 1995

-Heery, Mike. "Cómo conducir el cambio a nuestro favor: las implicaciones del cambio organizativo, educativo y tecnológico para las bibliotecas universitarias." *Boletín de la ANA-BAD*, 1996, 46, 3-4,

L'automatització de la Biblioteca Universitària d'Alacant

En els vuit anys transcorreguts entre 1993, any en què es va iniciar l'automatització del Servei d'Informació Bibliogràfic i Documental (d'ara endavant SIBID) amb el programa informàtic DOBIS/LIBIS, fins a l'actualitat, la Biblioteca Universitària d'Alacant ha experimentat un gran desenvolupament amb la implantació de les noves tecnologies de la informació, molt especialment en els últims tres anys, en què la Universitat d'Alacant ha apostat fort per les noves tecnologies de la informació, com ho demostra la posada en marxa de projectes tan importants com la Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.

Entre les novetats més notables en relació amb la Biblioteca Universitària, cal destacar els següents aspectes:

- Migració del programa de gestió de biblioteques DOBIS/LIBIS al programa integrat UNICORN.
- Creació d'una nova web de la Universitat i potenciació dels serveis electrònics: formularis, enviament de sumaris de revistes, etc.
- Important increment dels recursos d'informació electrònica disponibles per a la comunitat universitària
 - a través d'entorn web: bases de dades, revistes i obres de referència electròniques, selecció de pàgines web, etc.
- Considerable augment del nombre d'ordinadors d'ús públic i connectats a Internet en les biblioteques (especialment la Biblioteca General).
- Desenvolupament d'aplicacions informàtiques locals amb la finalitat de millorar la gestió de determinats serveis: reserva d'ordinadors i de sales de treball en grup de la Biblioteca General, creació d'una intranet del SIBID, etc.
- Inici d'experiències de digitalització de sumaris de revistes i documents.

L'elecció del nou programa de gestió de biblioteques es va realitzar a començaments de l'any 1999, i en juliol d'aquest mateix any es va efectuar la migració de DOBIS/LIBIS a UNICORN. Un any i mig després, en desembre de 2000, tots els mòduls del programa eren operatius (amb l'excepció del mòdul de préstec interbibliotecari) en la totalitat de les biblioteques que integren el SIBID de la Universitat d'Alacant.

Actualment

Actualment s'implementa la versió 2000 en entorn ORACLE, i això ens permetrà incorporar millores en el programa i avançar en la integració del programa de gestió de biblioteques amb altres aplicacions informàtiques de la Universitat. La valoració d'aquesta experiència de canvi de programa és altament positiva, ja que ha permès la millora de la gestió interna i també la disponibilitat d'una potent eina de recerca bibliogràfica i de serveis per als usuaris en entorn web a través del mòdul d'ús públic WebCat. En juny del 2001, el catàleg bibliogràfic de la Universitat d'Alacant reuneix 339.394 registres, corresponents a 210.665 títols diferents.

Una de les novetats de la Biblioteca ha estat la integració de les revistes electròniques en el catàleg bibliogràfic, amb modificacions en el mòdul de consulta pública WebCat, per a oferir un entorn de recerca específica per a les publicacions electròniques.

Ara per ara la Biblioteca ofereix l'accés, a través de WebCat, a 996 títols de revistes electròniques. Al voltant de la meitat correspon a publicacions periòdiques subscrietes en paper, i la resta a portals de revistes electròniques subscrietes com a paquets complets, com ara *Academic Ideal*, *Emerald*, de MCB, AMS (*American Mathematical Society*), *ACM Digital Library* (*Association for Computing Machinery*), *Project MUSE* (*Johns Hopkins Collection*) i *Computer Society Digital Library*.

També disposem de diverses bases de dades subscrietes per a accedir a través d'Internet amb articles a text complet, com ara *ABI Inform Global* d'economia i empresa, i *Academic Research Library*, que

LA BIBLIOTECA
UNIVERSITÀRIA
D'ALACANT

Universitat d'Alacant
Universidad de Alicante

L'oferta de bases de dades bibliogràfiques no ha cessat d'incrementar-se des que en 1995 es va fer la primera instal·lació en xarxa de les bases de dades en CD-ROM en la Universitat d'Alacant. Actualment s'hi ofereix accés a un total de 79 bases de dades, generals i especialitzades. 52 d'aquestes bases de dades estan instal·lades en servidors locals i s'hi accedeix des de la intranet de la Universitat, a través del programa METAFRAME, o bé mitjançant el servidor ERL en què estan carregades les bases de dades *SilverPlatter*. En els últims dos anys s'han subscrit llicències d'accés a bases de dades a través d'Internet fins a 18 títols, pels avantatges que ofereix tant de manteniment com per la ràpida actualització de continguts.

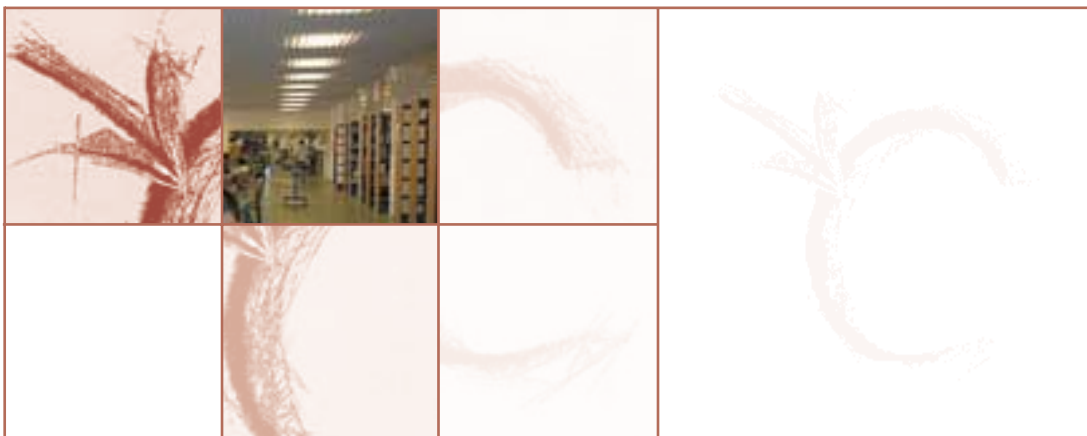
Un dels serveis més sol·licitats pel personal docent i investigador és el de la consulta de sumaris de revistes. Des de fa anys s'ofereix aquest servei a la comunitat universitària d'Alacant a través de la base de dades de *SwetsNet*. No obstant això, aquesta base de dades inclou pocs títols de revistes espanyoles; per això, la Biblioteca Universitària d'Alacant ha optat per desenvolupar una base de dades pròpia de sumaris de revistes amb el programa *Winsumarios*. Aquesta base de dades és alimentada per les diferents biblioteques del campus amb els números de les revistes que reben les biblioteques. Està previst incloure en el programa el servei afegit d'enviament, a través de correu electrònic d'articles escanejats, a demanda, per mitjà d'un formulari web i per a usuaris autoritzats.

També es fan recopilacions de pàgines web d'interés acadèmic organitzades per matèries. Actualment treballam en la integració de tots els recursos electrònics, gratuïts i de pagament (bases de dades, revistes i sumaris electrònics, obres de referència, selecció de pàgines web, documents a text complet, etc.), en únic portal temàtic *Biblioteca digital de la UA*, amb la inauguració prevista per al començament del pròxim curs. El prototip es basa en el portal de recursos de la Comunitat Valenciana, *Tabarca*, desenvolupat pel Servei d'Informàtica de la Universitat d'Alacant, sobre el qual estan fent-se modificacions per adaptar-lo a una doble classificació. En primer lloc, una classificació temàtica que agrupe tots els recursos relacionats amb una matèria i els seus afins i, en segon lloc, una classificació per tipus de recurs, que permeta presentar, agrupats per tipus, tots els recursos relacionats amb cada matèria (bases de dades, revistes electròniques, associacions, cercadors, enciclopèdies i diccionaris, documents a text complet, etc.).

Com a resum de les activitats desenvolupades pel SIBID de la Universitat d'Alacant durant el curs 2000-2001 en relació amb l'automatització i les noves tecnologies de la informació, els esforços s'han dirigit, principalment, a augmentar els recursos d'informació i millorar l'accés als serveis que les biblioteques proporcionen a la comunitat universitària en entorn web. Ara a principis de curs pròxim s'obrirà al públic un nou lloc web del SIBID i també es donarà accés a tota la plantilla de les biblioteques a la intranet del SIBID (*SibidNet*).

En el marc del fort impacte d'Internet i de les noves tecnologies de la informació en el món de l'ensenyament superior, els bibliotecaris hem de fer esforços importants, tal vegada inèdits fins ara, ja que els cicles tecnològics són cada vegada més curts, per a respondre amb rapidesa i eficàcia, o millor encara, per a anticipar-nos a les noves demandes de la comunitat universitària. En la Biblioteca Universitària d'Alacant intentarem treballar amb aquesta filosofia. El nostre objectiu immediat és consolidar els actuals projectes en curs per a poder continuar avançant en un futur pròxim en la posada en marxa de noves idees i serveis, alguns dels quals s'apunten: servidor de documents a text complet, digitalitzats en la Biblioteca, amb la prèvia gestió de drets d'autor, adquisició de llibres electrònics, increment de la col·lecció de revistes electròniques, col·laboració amb els docents en la biblioteca digital del Campus Virtual de la Universitat d'Alacant, i posada en marxa d'un servidor de documents sonors al qual es puga accedir des dels llocs d'audiovisuals de la Biblioteca General.

Mercedes Guijarro. Directora del Servei d'Informació Bibliogràfica i Documental. Universitat d'Alacant

BIBLIOTECA DE
LA UNIVERSI-
TAT MIGUEL
HERNÁNDEZ

L'Automatització de les biblioteques de la Universitat Miguel Hernández d'Elx

Antecedents

La Universitat Miguel Hernández es va crear el 1997 amb una estructura de quatre campus: Altea, Sant Joan d'Alacant, Elx i Oriola. Dos d'aquests, en concret Altea i Elx, eren de creació nova. Els altres tenien ja la seua història pròpia: el campus de Sant Joan provenia de la Universitat d'Alacant (Facultat de Medicina), mentre el campus d'Oriola (Escola Politècnica Superior d'Oriola) havia pertangut fins aleshores a la Universitat Politècnica de València.

En l'elecció de l'aplicació de gestió bibliotecària Unicorn fou un element determinant el fet que aquest Sistema informàtic de Gestió integrada de Biblioteques tinguera resolta de manera satisfactòria la gestió d'una Biblioteca multi-campus.

Efectivament, aquest sistema permet de diferenciar clarament les Biblioteques en tots els seus mòduls, de manera que tot i que es treballa amb un catàleg i una base de dades comuns, el primer element a definir en cada registre del catàleg és la Biblioteca. I això no només influeix en les rutines de treball dels tècnics de les Biblioteques, sinó, i açò ho considerem el més important, permet de limitar a una sola recerca les recerques dels usuaris de les Biblioteques, amb un estalvi considerable de temps per a tots.

No oblidem que, tot i que aquesta possibilitat sembla en aquest moment un tema obvi, molts dels sistemes clàssics de Gestió Bibliotecària distingeixen la biblioteca només com signatura, la qual cosa provoca que l'usuari faça sempre la recerca en tot el catàleg, i és a la seua fi, en obtindre els seus resultats, quan apareix el codi o codis que li indiquen en quina Biblioteca es troba el document. Açò constitueix una pèrdua, perquè la recerca resulta inútil si eixa Biblioteca es troba distant i l'usuari no té la intenció de desplaçar-s'hi.

Instal·lació

En abril de 1999 es va adquirir un servidor per a donar suport a l'aplicació, amb les característiques tècniques següents: Sistema Operatiu UNIX 512 Mb de memòria RAM i 2 processadors PA8000 amb arquitectura RISC. Compta amb gestió robotitzada de còpies de seguretat i protecció per "tallafocs" contra atacs informàtics. La base de dades que gestiona la informació és C-ISAM d'INFORMIX.

En juny de 1999 l'empresa anglesa SIRSI, conjuntament amb els Serveis Informàtics de la Universitat, va procedir a la instal·lació de l'aplicació. Aquesta instal·lació es va dividir en dos fases: als locals de la Universitat es va realitzar en primer lloc la càrrega del sistema, i després, de forma remota des d'Anglaterra, es va procedir a la parametrització del sistema. A partir d'aquest moment s'iniciaven les proves.

En els mesos de novembre i desembre de 1999, els tècnics de les biblioteques i els informàtics implicats en aquest procés van rebre de SIRSI la formació en el sistema Unicorn.

Posada en Marxa

El punt de partida diferent i la història diferenciada de cadascun dels campus han influït considerablement en la seua trajectòria i, si més no, en allò referent a la situació de les seues respectives Biblioteques i al seu procés d'automatització, assumpte que avui ens ocupa, ja que els seus respectius catàlegs estaven en aplicacions distintes.

Així, la Biblioteca del campus de Sant Joan tenia part dels seus fons catalogats en DOBIS per la Universitat d'Alacant, i una altra part important d'aquests en un sistema que es va tractar d'instal·lar (Novalib), però que definitivament es va haver de rebutjar per diversos problemes tècnics i dificultats de l'empresa que comercialitzava el producte. Ambdós tipus de registres, després del "mapejat" corresponent, es van abocar en el catàleg nou,

				
BIBLIOTECA DE LA UNIVERSI- TAT MIGUEL HERNÁNDEZ				

de partida real del nostre procés d'automatització, i de la posada en explotació de l'aplicació.

La mateixa operació es va realitzar amb els registres de la Biblioteca del campus d'Oriola que procedien de la Universitat Politècnica de València, el catàleg de la qual està informatitzat en un sistema desenvolupat en ORACLE per la mateixa UPV i denominat CORAL. Aquests registres, incorporats també a Unicorn, suposaven aproximadament la meitat dels fons amb què comptava aquesta Biblioteca en eixes dates.

La resta dels fons, és a dir, aquells adquirits des de la creació de la Universitat Miguel Hernández fins a la posada en marxa d'Unicorn (gairebé tres anys acadèmics), restaven sense ser catalogats en suport informàtic. Cosa que suposava en abril de 2000 uns 18.000 documents, és a dir, la meitat restant dels llibres d'Oriola i la totalitat de les dues Biblioteques de nova creació: Elx i Altea. I que s'ha traduït en un procés d'automatització una mica lent, costós, i un autèntic repte per a totes les persones implicades, que desitgen veure en un futur, més o menys immediat, els resultats del seu treball diari de cara als usuaris.

Resultats

El salt qualitatiu de la influència de l'automatització en els usuaris es posa de manifest principalment en la Biblioteca de Ciències de la Salut (Sant Joan), on la informatització de la pràctica totalitat dels seus fons ha permès que siga pionera al si de la UMH a l'hora d'automatitzar el préstec. A aquesta Biblioteca li segueix les passes la Sala de la Facultat de Ciències Jurídiques i Socials de la Biblioteca d'Oriola (edifici de Les Saleses).

Després de l'automatització del préstec, s'hi estan implantant progressivament la resta d'utilitats que ofereix l'UNICORN. Entre elles, l'accés al catàleg per internet, el WebCat, (<http://vinalopo.sti.umh.es/>) és possiblement la més cridanera per als usuaris i la que majors avantatges ofereix.

En efecte, aquest catàleg integrat en la pàgina Web permet, a més a més de consultar els fons de la Biblioteca des de qualsevol lloc, conèixer l'estat del llibre (si està disponible o prestat) i l'estat de cada usuari, perquè en identificar-se convenientment, hom pot consultar la seua fitxa, amb els seus préstecs, reserves o sancions, així com la data del seu venciment.

Un altre avantatge addicional, que ja funciona en els casos esmentats (Sant Joan i Oriola -Les Saleses) és la possibilitat de reservar un llibre, quan no en queden exemplars disponibles, des de qualsevol ordinador, sense necessitat d'acudir a la Biblioteca. Per a això, el programa confecciona un "l·listat d'espera" i li indica que a la Biblioteca corresponent, en el moment en què hi tornen un exemplar, quina persona el té reservat i, per tant, té prioritat per a emportar-se'l en préstec.

Amb tots aquests nous serveis en línia (i, per descomptat, molts més que el sistema permet d'oferir en un futur immediat: les sol·licituds de documents en préstec interbibliotecari, els suggeriments de Bibliografia, la difusió de butlletins d'adquisicions noves, etc.), la Biblioteca s'apropa enormement a l'usuari, sense que l'usuari haja necessàriament d'apropar-s'hi, físicament.

El treball tècnic de la Biblioteca va més enllà, i acaba en part amb la imatge del bibliotecari com una persona que té cura dels llibres i vigila els lectors. L'usuari sembla que, ja des d'ara, comprén millor el treball que hi ha darrere de cada un dels registres que visualitza en la seua pantalla, així com de cada una de les opcions que se li hi ofereixen.

La Biblioteca ja no és només l'edifici que serveix de punt de recollida dels llibres, punt de trobada, lloc d'estudi, i sovint eix de la vida del campus. D'ara endavant, la Biblioteca és també eixe altre lloc "virtual", on navegar buscant informació, que pot arribar en forma de llibre, base de dades, revista online i un llarg etcètera.

Lola Martínez-Pons Navarro, *Tècnic Mitjà de Biblioteca.*

Tomás Sempere Gallar, *Analista de Sistemes.
de la Biblioteca de la Universitat Miguel Hernández d'Elx.*

f₆ i₉ t₂₀ x₂₄ a₁
t₂₀ è₅ c₃ n₁₄ i₉ c₃ a₁

Bibliotecas Públicas
Municipales de Villena
Pl. de Santiago, 7
-03400- Villena (Alacant)
Tel.96 5801150 ext.48-49
Ce:
biblioteca.ayt@villena.infoville.net

Niños en plena sesión de animación a la lectura.

BIBLIOTECAS PÚBLICAS MUNICIPALES DE VILLENA

El servicio de la Biblioteca Pública Municipal nace en la ciudad de Villena en el año 1982, con un fondo bibliográfico de 1500 volúmenes, procedentes del lote fundacional de la Conselleria de Cultura. Casi veinte años después, la realidad de la lectura pública ha cambiado sustancialmente. Hoy se confirma la ilusión con que nació el servicio y la consciencia por parte del Ayuntamiento de la trascendencia social del mismo como herramienta para mejorar y complementar la educación, cultura y ocio de sus vecinos, que nos han llevado a ser un servicio público de referencia obligada en la vida de la ciudad.

Desde un primer momento, nuestra Biblioteca se ha volcado en sus relaciones con el entramado social de la ciudad, sin descuidar la organización y correcta clasificación de sus fondos, que vienen marcados por la tradicional función de satisfacer las necesidades informativas de nuestros usuarios. En este sentido, hemos prestado especial atención a los fondos y publicaciones de y sobre la localidad. La sección local se erige en un punto de referencia obligada. El legado Juan Bautista Vilar, importante donación de un villenense, actualmente Catedrático de la Universidad de Murcia, que consta de 5.600 volúmenes, ha supuesto un importante enriquecimiento de la bibliografía local, destacando los fondos sobre movimiento obrero, judaísmo, etc.

Promoción de la lectura. Se inicia desde el mismo momento de su creación y a lo largo de casi veinte años ha realizado actividades de forma ininterrumpida. Grandes hitos han sido, durante más de siete años, la realización de Semanas del Libro de gran repercusión. Desde 1991 la Biblioteca apuesta, decididamente, por una actividad "Ven a la Biblioteca, te sorprenderás". Se trata de una campaña global de animación a la lectura que nace como consecuencia de un trabajo conjunto entre la familia, la escuela y la biblioteca, conscientes de que la lectura supone un esfuerzo y que su ámbito de actuación es multidisciplinar. En los encuentros que se realizan, frente al elemento teatral, hacemos una clara apuesta por el libro que es el protagonista de las tres sesiones anuales en las que participan casi 2000 niños. Dentro de esta línea se potencian charlas y/o cursos para padres, asesoramiento bibliográfico, guías de lectura, colaboración con semanas culturales en los colegios, encuentros con autores, horas del cuento, presentaciones de libros, visitas guiadas, etc.

Nuevas tecnologías. Nuestras bibliotecas disponen del programa de gestión bibliotecaria Absys desde 1993; hemos incorporado nuevos soportes y a lo largo del verano, nuestros usuarios dispondrán de tres puestos de acceso a Internet e Infoville. A partir de septiembre se realizarán cursos de formación de usuarios.

Todo lo dicho anteriormente, se concreta con la puesta a disposición de los ciudadanos de Villena de un fondo de más de 55.000 volúmenes, más de 100 publicaciones periódicas, más de 1.000 CDs, que se localizan en:

- Biblioteca Pública Municipal "Miguel Hernández", (Central). Con una superficie de 725 m² distribuidos en dos plantas y con 124 puestos de lectura, con una apertura semanal de 55 horas. Ofrece los siguientes servicios: sección infantil y juvenil, sección local, hemeroteca, préstamo, fonoteca, Infoville (en preparación), legado Juan Bautista Vilar, extensión bibliotecaria.
- Biblioteca Pública Municipal "La Paz". Con una superficie de 150 m² y un total de 59 puestos de lectura. Ofrece una apertura semanal de 25 horas.
- Fruto de la colaboración con Organismos y Asociaciones prestamos los siguientes servicios en su modalidad de puntos de lectura:

Barrio San Francisco, en colaboración con la asociación de vecinos con un fondo de 1.200 volúmenes y apertura semanal de 15 horas.

Centro Geriátrico "La Morenica". Préstamos colectivos renovables periódicamente.

Bibliopiscina. Durante los meses de julio y agosto, la Biblioteca instala un punto de lectura en el Polideportivo Municipal.

L'antiga fàbrica de Seda de Vinalesa: enclau històric per a una biblioteca inquieta

Està catalogada com a Agència de Lectura, però el cert és que la nova biblioteca de Vinalesa (Horta Nord), amb la seua arquitectura original, ubicada en la històrica fàbrica de Seda de la localitat, ofereix els seus serveis als 2.265 habitants del poble en un marc molt acollidor, on també prepara activitats culturals dirigides a la població escolar dins de La Setmana del llibre o l'Hora del conte, a les que acudeixen "tots els xiquets del poble", segons Charo Ros, bibliotecària de Vinalesa.

La sala de consulta i lectura, 306 m² amb 57 llocs de lectura i més de 10.000 volums, es troba en la part superior de l'antiga fàbrica rehabilitada, una àmplia nau ben il·luminada que a més disposa d'un ascensor que afavoreix l'accés de les persones amb minusvalies i de la gent més gran.

D'altra banda, la biblioteca ofereix un servei de formació als usuaris, a disposició de qui també posa l'ús d'Internet i la consulta en CD-Rom. A més a més, la sala de Vinalesa és el punt d'Informació Juvenil del poble, gràcies al treball de dues animadores culturals de l'Ajuntament, que s'ocupen de recopilar i organitzar la informació d'interés per a la joventut.

Entre els projectes d'última creació, destaca un taller mensual d'animació al lector, així com activitats relacionades amb la lectura dins de les setmanes dedicades a la dona i a les persones majors. "L'Ajuntament –apunta la regidora de cultura, Mercedes Resurrección– aporta per la seua banda fons per a tots aquests projectes, i entre tots resulta més fàcil". Aviat, en un futur molt immediat, està prevista la instal·lació d'una aula multimèdia amb 8 ordinadors connectats a la xarxa.

f i t x a
t è c n i c a

C/ La Fàbrica,
- 46114-Vinalesa
(L'Horta Nord)
Tel: 96-1499447
Ce: vinalesa@gva.es
Horari: Oberta d'11.00 a
13.00 hores i de 16.00 a
20.00 hores, encara que en
època d'exàmens (febrer i
juny) amplia fins a les 21.00
hores.
Inaugurada: agost de 2000

Vista general de la Biblioteca Pública de Vinalesa.

La Biblioteca està instal·lada en l'antiga fàbrica de Seda de Vinalesa.

f	i	t	x	a		
t	è	c	n	i	c	a

*BDIC /Bibliothèque de
Documentation Internationale
Contemporaine*
6, Allée de l'Université
– BP 106
F- 92001 Nanterre Cedex –
France
Te: (33)140977924
Fax: (33)140977940
<http://www.uparis10.fr/bdic>

La BDIC, una biblioteca para el estudio del siglo XX

Una pareja de industriales parisienses, los Leblanc, tuvieron la idea de recoger en Francia y en el extranjero, desde el inicio de la Primera Guerra Mundial en 1914, toda clase de documentos (impresos, manuscritos, objetos iconográficos, etc.) que pudieran servir para el estudio del conflicto naciente. Tres años después, en agosto de 1917, esta colección fue donada al Estado y tomó el nombre de *Bibliothèque-Musée de la guerre* para pasar, ya en 1931, a llamarse *Bibliothèque de Documentation Internationale Contemporaine* (BDIC), actualmente situada en el campus universitario de Nanterre, de la que depende también el *Musée d'Histoire Contemporaine*, en el *Hôtel des Invalides en Paris*.

Los fondos iniciales de la BDIC sobre la historia de la contienda mundial 1914-1918 se orientaron en un principio hacia las causas y las consecuencias de ésta, pero con los años la biblioteca ha ido adquiriendo una documentación exhaustiva, de manera que en la BDIC encontramos hoy una documentación importante sobre los eventos que marcaron el siglo.

Otro campo de estudio abundantemente representado en este centro es la vida interna de todos los países, los diferentes asuntos de cada Estado se articulan alrededor de grandes campos temáticos, tales como la historia en general, la historia de mentalidades, la política, las condiciones económicas y sociales, la vida cultural, las relaciones exteriores, y otros aspectos como también la vida religiosa, los problemas regionales y la historia regional. Por otra parte, a lo largo de estos años ha sido recopilada una documentación excepcional sobre las revoluciones rusas, el fascismo, el nazismo, el pacifismo, los movimientos sociales, los nacionalismos y las minorías. Asimismo, las emigraciones políticas (rusas y soviéticas, movimientos antifascistas italianos, movimientos antinazistas alemanes, refugiados republicanos españoles, etc.) y las diferentes emigraciones políticas hasta nuestros días, son objeto de una colecta asidua.

A principios de los noventa, los responsables de la biblioteca, conscientes de la relevancia del tema de los "Derechos del Hombre" en la política internacional, decidieron dotar la biblioteca de un servicio específico sobre el tema. Más tarde, a esta área le ha sido confiada la triple misión de enriquecimiento, de promoción de los fondos de la biblioteca en este campo y de servicio hacia los usuarios.

La BDIC brinda a sus lectores la posibilidad de consultar hoy en día tres millones de documentos de toda índole en diversos idiomas: libros, periódicos y revistas, así como otros fondos menos habituales en una biblioteca como son literatura gris, carteles, fotografías, vídeos, archivos recuperados por donación de particulares, de partidos políticos, sindicatos, ONGs etc. Asimismo, el hecho de que la documentación sea colectada en lengua original permite estudiar las fuentes bajo aspectos inmediatos, como por ejemplo militares, diplomáticos, políticos, etc; analizar sus causas directas, otras más difusas (ideológicas, como es el caso de los documentos sobre el totalitarismo), así como sus consecuencias. Estos documentos pueden ser localizados en el catálogo sistemático, en fichas, desde los orígenes de la biblioteca hasta 1969 y en el catálogo informatizado (www.uparis10.fr/bdic/index.htm) desde 1970 (con diferentes entradas y por tipo de documento). Estos dos útiles de consulta son complementarios.

Actualmente una parte del catálogo informatizado (1970-1992) forma parte del nuevo sistema de información universitario, llamado *Système Universitaire de Documentation*, (SU: www.sudoc-abes.fr) Este nuevo sistema permite efectuar búsquedas bibliográficas en las bibliotecas universitarias francesas, de todo tipo de documento y sobre las colecciones de publicaciones periódicas, permitiendo así localizar los centros que poseen el o los documentos, además de ofrecer la información sobre si está disponible para el préstamo entre bibliotecas (PEB) y la posibilidad de transmitir la referencia por correo electrónico.

En este sentido, el vaciado total de la base de datos local (1992-) en el (SU) es uno de los proyectos que la BDIC proyecta llevar a cabo el próximo año.

Entrada de la BDIC en Nanterre, París X.

El tresor dels Trenor: L'arxiu de la família Trenor a Vinalesa

L'antiga fàbrica de seda de Vinalesa (Fàbrica Nacional de la Seda), concedida per Reial Cèdula en 1775 al francès Lapayse, va haver de desviar el seu romb davant de la crisi de la indústria sedera i diversificar la producció a partir de la primera meitat del segle, ara com a centre productor de filat i torçut de seda, vímet i iute, amb l'arribada del nou propietari Thomas Trenor Keating, comerciant d'origen irlandés, i la Societat Trenor i Cia. Sota els Trenor es va consolidar encara més aquell xicotet poblat fabril. Els nous propietaris adquiririen la fàbrica i la mantingueren en funcionament fins 1930, data, a partir de la qual recorreria un camí sota diferents propietaris, fins passar a pertànyer a l'Ajuntament de Vinalesa. No hem d'oblidar que els Trenor van exercir durant més d'un segle un fort paternalisme característic de la primera burgesia, i com a conseqüència han estat sempre molt presents en la vida de Vinalesa, un poble que conserva avui dia un dels excassíssims exemples de les primeres implantacions industrials valencianes que es mantenen encara dempeus al nostre territori.

L'arxiu, que alberga documentació molt diversa sobre un segle d'activitat productiva, deixa testimoni de l'atragada vida d'una família de burgesos valencians: empresaris fabrils, financers, inversors i grans comerciants. Descifrar el llegat ens permet conèixer el dia a dia de la fàbrica al llarg de 100 anys, el més valuós tresor que conserva la biblioteca de Vinalesa.

Aquest tresor és avui propietat de l'Ajuntament i queda ja lluny el dia en què la documentació de la fàbrica fos venuda al seu pes. Afortunadament, un encuriós historiador de Vinalesa la trobà un dia a la Plaça Rodona de València, on la va adquirir immediatament, conscient del valor dels "papers", i posteriorment va oferir-li'ls a l'Ajuntament.

Seguint la classificació efectuada per J. Antonio Navarro i Ignacio Ginesta en el seu treball *Un Primer acercamiento al archivo de la familia Trenor de Vinalesa*, en l'arxiu de la fàbrica trobem la documentació general, llibres de comptabilitat de la fàbrica i el llibre Major, gràcies al qual podem seguir les diferents relacions de la companyia, tot identificant-les cronològicament. També hi trobem els llibres de comptes corrents o de Caixa que arreglegen les operacions, les transaccions, amb dates, quantitats i el global de la relació.

La fàbrica dels Trenor mantingué sempre un intens ritme comercial. Els copiadors de cartes en anglés, alemany i francés en són prova, de la intensa correspondència mantinguda entre la Societat Trenor i d'altres empreses i particulars estrangers.

L'arxiu alberga també documentació sobre la fabricació de sacs, teixits, fils, la producció de guano, fosfats, superfosfats i àcid sulfúric. Igualment, trobem documentació sobre la seda a finals del segle XIX i principis del segle XX, que encara que ha perdut el protagonisme de la producció fabril, perdura i prova d'açò són les cartes, factures de capolls i documentació de contractes i ordres de seda, així com l'existència de seda en branca. Com déiem adés, els Trenor varen temptar el món de les finances. El seu llegat deixa testimoni de les operacions realitzades amb el *Banco Hipotecario Español* a València i alberga igualment llibres que ens parlen de la construcció del Tramvia de Carcaixent a Gandia i a Dénia. Així mateix, hi trobem informació sobre enviaments marítims, amb documents administratius i financers, entre ells, comptes, factures, rebuts, així com lletres d'altres negocis del segle XX, fins i tot fora ja de la tutela dels Trenor.

f	i	t	x	a		
t	è	c	n	i	c	a

C/ La Fàbrica,
- 46114-Vinalesa
(L'Horta Nord)
Tel: 96-1499447

Ce: vinalesa@gva.es

Un dels llibres que formen part dels fons de l'arxiu.

1

Llibre de comptes de la Societat Trenor i Cia.

2

Prestatgeries amb documentació sobre la Fàbrica dels Trenor de Vinalesa.

Archivo Histórico de Orihuela
P. Marqués de Rafal, 1
03300 Orihuela (Alacant)
Tel: 96 5302497 Fax: 96
6742297
Ce:
bpori.pi@plmo.pntic.mec.es
Horario: del 16 de septiembre
al 15 de junio de lunes a vier-
nes, mañanas de 10,30 a 14 h
i tardes de 17 a 20 h. Del 16
de junio al 15 de septiembre:
de lunes a viernes, mañanas de
8,30 a 14,30 h.

ARCHIVO HISTÓRICO DE ORIHUELA:

Aunque el Archivo tiene sus orígenes en los Protocolos reunidos por los Dominicos (s.XVI), no consiguió un reconocimiento oficial hasta el s.XVIII, con la llegada de Carlos III, y casi dos siglos más tarde, en 1954 pasó a formar parte del Sistema Español de Archivos como Archivo Histórico de Orihuela. Posteriormente, en 1984 el Ministerio de Cultura cedió la gestión del centro al gobierno autonómico valenciano. Ya en la década de los noventa, se inauguraron las nuevas instalaciones del Palacio de Pinohermoso, donde se encuentra la actual Biblioteca Pública "Fernando de Loazes" y el Archivo Histórico, distribuido en 125 m², ocupados por 485 metros de estanterías.

Los Fondos del Archivo

Los fondos antiguos del archivo alberguen 8.700 libros y documentos de los siglos XIV al XX. La división y clasificación de estos fondos reproducen con fidelidad las instituciones que en un día los generaron:

Encontramos una sección de Fondos Notariales, los Fondos del convento y colegio de Santo Domingo, y los fondos de D.Fernando de Loazes, fundador de la Universidad de Orihuela, en 1569. El archivo alberga documentos de la Universidad hasta 1835, fecha de su desaparición. Igualmente, encontramos los Fondos de Gobernación, que cubren desde el s.XVI al s.XVII. Igualmente Pergaminos: una sección facticia creada para una mejor conservación de estos fondos, que incluye documentos de los siglos XIV al XVII.

Los Archivos Privados vienen a completar este archivo histórico, con una sección formada a partir de los fondos procedentes de las donaciones o depósito de sus titulares. El Archivo Municipal de Orihuela es uno de los más antiguos, ricos e interesantes de la Comunidad Valenciana. Instrumento imprescindible de consulta para la investigación histórica relacionada con las comarca del Bajo Segura y todo el antiguo Reino de Valencia. Encontramos aquí la documentación de la institución municipal oriolana desde 1353 a 1945.

Servicios que ofrece el archivo - Consulta de fondos

El centro cuenta con instrumentos de descripción que facilitan la búsqueda, así como asesoramiento técnico por parte del personal del Archivo: servicio de repografía de todos aquellos documentos que no presentan riesgo de conservación; microfil, con lector-reproductor de microfilm y biblioteca auxiliar, forma parte de la Biblioteca Pública y alberga obras generales y de referencia sobre la historia de Orihuela y su comarca.

Una nueva sala y tecnología punta para el Archivo Histórico de Orihuela

El pasado día uno de Mayo se inauguró en la última planta del edificio del Archivo Histórico una nueva sala de investigadores dedicada a atender consultas que se realicen sobre los fondos archivísticos y sobre el Fondo Bibliográfico Antiguo de Orihuela. La sala que lleva por nombre *Sala de Investigadores COSME DAMIAN SAVALL*, en homenaje a un oriolano, poco conocido, a pesar de que llegó a ser catedrático de Griego y de Oratoria en el siglo XVI en el Estudio General de la Universidad de Valencia. La Sala tiene capacidad para 10 investigadores, y ha sido equipada con nuevo mobiliario, adquirido por la Dirección General del Llibre, Arxius i Biblioteques y contará con dos personas para atender las consultas de los investigadores. En cuanto a las instalaciones tecnológicas, la sala dispone de dos ordenadores de uso público desde los cuales se accede a Bases de Datos en CD-Rom de otros archivos públicos y privados, y ofrece también acceso a Internet con el propósito de agilizar la localización y búsqueda en otros archivos con páginas Web. Entre los proyectos de futuro del archivo, y como continuación del homenaje a Damian Savall, helenista, retórico y erasmista de excepción del S.XVI, el Archivo prevé reeditar en facsímil su obra *Oratio parenetica de optimo statu reipublicae litterarique constituenda*, editada en Valencia por Francisco Romano, en 1531, y que contará para la ocasión con el estudio introductorio y la versión castellana a cargo de Helena Rausell Guillot, doctora de la Universidad de Valencia.

Datos de actualidad sobre el Archivo. Año 2000

Más de 200 investigadores consultaron el archivo a lo largo del año 2000, de los que 157 fueron atendidos en Sala y 50 en consultas externas (vía telefónica, correo tradicional o correo electrónico). Se registró un total de 1.692 consultas, distribuidas en: 823 Protocolos Notariales, 12 consultas al Fondo Universidad Orihuela y 794 al Archivo Municipal. Respecto a las reproducciones solicitadas, se sirvieron 8.726 copias en total, 8.663 de ellas fotocopias por escáner y 63 fotografías.

Por otra parte, el Archivo mantuvo a lo largo del año 2000 un buen ritmo de actividades académicas: se realizaron prácticas de dos cursos de Doctorado impartidos por la Universitat d'Alacant, donde los alumnos trabajaron fundamentalmente los fondos de la *Gobernación de Orihuela*.

Año 2001 (Enero-Mayo)

Durante el período de Enero a Mayo de 2001, 80 investigadores consultaron el Archivo, de los cuales 70 fueron atendidos en la sala y 18 en consultas externas. Las consultas realizadas, un total de 988, se han repartido en: 144 de Protocolos Notariales, 36 de Fondos Universidad de Orihuela, 799 consultas hechas al Archivo Municipal y 9 a los fondos de Gobernación.

En lo que concierne a las reproducciones solicitadas al Archivo, ha habido un total de 5.920, 5.908 fotocopias por escáner y 12 fotografías.

En cuanto a los trabajos realizados a partir de los fondos del Archivo Histórico, son numerosas las tesis y los artículos según afirma el director del Archivo, César Moreno. La tesis más reciente realizada a partir de estos fondos lleva por título *La ciudad de Orihuela y el pleito del obispado en la edad Moderna*, escrita per Antonio Carrasco Rodríguez, de la Universidad de Alicante y dirigida por el doctor Mario Martínez Gomis.

Otras actividades realizadas a lo largo del año 2001

Este año se ha llevado a cabo el inventario y la catalogación de los Fondos Documentales de la Familia Soler de Castilla (de 1863 a 1941) que comprendía 2.596 fichas de descripción.

Un fondo de consulta habitual para los investigadores, de gran interés para el estudio del siglo XIX valenciano, ya que uno de los miembros de la familia, D. Juan de Dios Soler, llegó a ser Secretario personal del Marqués de Campo. El fondo comprende parte de la documentación relacionada con tan relevante figura.

Por otra parte, en colaboración con el CEFIRE (Centro de Formación, Innovación y Recursos educativos de Orihuela), se está realizando una Guía Didáctica del Archivo que servirá para promover durante el próximo año una campaña de divulgación entre los escolares de la localidad y la comarca.

La Guía está pensada y dirigida fundamentalmente a los alumnos de E.S.O, aunque también es recomendable para los estudiantes de la especialidad de Ciencias Humanas y Sociales. Con esta publicación se quiere divulgar el valor patrimonial que el Archivo posee para el pueblo valenciano, en particular para los jóvenes. Igualmente, se pretende dar a conocer y ayudar a apreciar nuestro patrimonio cultural y contribuir así a su conservación, poniendo de realce la riqueza documental que conservamos y su significación para la memoria colectiva. En este sentido, son de especial valor el esfuerzo realizado de los investigadores sobre el archivo y su subsiguiente divulgación en libros, tesis doctorales, artículos, etc.

Entre los objetivos del proyecto, no hay que olvidar el de dar a conocer y valorar la identidad valenciana y la de nuestra comarca, en particular.

Para llevar a cabo tales objetivos, el Archivo ha previsto, a partir de copias de la documentación de los fondos, poner al alcance de los estudiantes las pistas para realizar breves investigaciones sobre algunos hechos históricos muy concretos de la vida cotidiana de la ciudad, como por ejemplo, la visita de la Reina Isabel II a Orihuela, la Peste de 1648, los Gremios, la Guerra de la Independencia y la Universidad de Orihuela que permitan al alumno entrar en contacto directo con las técnicas de investigación.

Portada tríplico informativo del Archivo Histórico de Orihuela.

Vista del interior del Archivo.

Nuevas instalaciones del Archivo.

“ JO VAIG HERETAR DEL MEU PARE EL RESPECTE PELS LLIBRES ”

Primitivo Gómez Senent, és fill de Nicolau Primitiu Gómez Serrano, pare de la Biblioteca Valenciana. Als 84 anys d'edat recorda la seua vida i la del seu pare amb passió, intel·ligència i versatilitat.

Ha continuat la tradició industrial del

-Un pare empresari, bibliòfil i “activista cultural”, a la seua manera, deu haver deixat una forta petxada en els seus fills?

Els meus germans i jo teníem un pare fill d'industrial, mestre i constructor de molins. Mon pare va ingressar en l'escola de Pèrits Industrials (Instituto General y Técnico) on avui està l'Institut de Batxillerat Lluís Vives. Per circumstàncies de la vida, el meu avi Domingo va enviuar i es va quedar amb quatre xiquets, i com que el meu pare tenia aleshores setze o dèssset anys i el germà que li seguia onze, es va trobar amb la

de València, davant dels Escolapis, per iniciativa de mon pare, ja que facilitava la vida perquè els meus germans anaren a escola. Aleshores mon pare va traslladar a Carnissers tot aquella part de la biblioteca que es referia a la seua nova activitat: l'arqueologia, la investigació i la història, i en una sala que feia d'estudi per a tots, on recorde una taula plegable de menjador gran on estudiàvem i també jugàvem, va començar a formar la seua biblioteca. En un principi era una biblioteca d'estudi, però a poc a poc ell va començar a veure llibres

CONVERSES MEMORABLES

amb

Primitivo Gómez Senent

La intervenció de Luis García Ejarque va ser molt valuosa per tal que s'arribés a un acord entre la Diputació de València i el Ministeri de Cultura, i instal·lar la Biblioteca en el creuer de l'Hospital

Mon pare no tenia darrere cap fortuna, no era un plutòcrata, sinó que la Biblioteca va ser el fruit d'un sacrifici, com un fill més que li costava de criar.

seu pare, de qui ha heretat el respecte pels llibres, com ell en diu. Aquesta proximitat a la lletra impresa el va dur a formar part de les anomenades Missions Pedagògiques de la República, i ja començada la guerra va ser mestre i bibliotecari.

“Ja anem quedant pocs testimonis de l'època de la República –comenta-. La gent més jove que jo ja es va trobar directament dins de la contesa i guarden memòries molt vives d'esdeveniments aïllats, però en som ben pocs els qui encara avui podem donar una informació global del període”.

En els anys setanta Primitivo Gómez Senent i Luis García Ejarque varen ocupar-se dels tràmits que durien el fons de Nicolau Primitiu al carrer Hospital de València, i que permeten a la Biblioteca Valenciana comptar avui amb un valuós tresor.

responsabilitat de donar suport a son pare en el negoci. Ell, per la seua part, havia pensat continuar els estudis, però en un moment donat va haver de fer-se càrrec del taller i pràcticament de la família, ja que el meu avi, que s'havia tornat a casar, estava malalt d'asma i va haver de marxar a viure a Serra. Així que a mon pare se li quedà el deler d'haver fet estudis superiors i haver-se dedicat a la investigació. De fet, ell llegia de tot: sociologia –que era una ciència pràcticament naixent o almenys popularitzant-se en aquell moment- filosofia, i naturalment llibres relacionats amb la mecànica, i xino-xano va anar reunint una biblioteca en el camí de Barcelona.

-O siga que quan vosté va nàixer el seu pare ja anava camí de reunir una gran biblioteca?

Jo vaig nàixer encara a la fàbrica, però aviat vam anar a viure al carrer Carnissers

que anaven per les draperies i que era una llàstima que es pergueren, i els adquiria.

Em va contar una vegada que va comprar una col·lecció dels Furs, que avui està en la Biblioteca Valenciana, i que ell mateix conservava i relligava de nou. Mon pare va conservar sempre els llibres en molt bon estat, quan arribava l'estiu i anàvem a Massarrojos, tancàvem la casa i posava els productes adequats per a la conservació del paper. De fet, quan Paquita Alexandre, Pilar Faus i Carolina Sevilla feren l'inventari del fons Nicolau Primitiu no trobaren mai ni un sol peixet d'eixos de plata que ixen en els llibres. Quan ell rebia a casa catàlegs de llibre de vell demanava de vegades per telèfon l'estat del llibre, encara que ell ja tinguera l'obra en qüestió, o si tenia confiança en el llibreter, demanava que li l'enviara, i si estava millor conservat que l'exemplar que ell tenia, l'incorporava

a la biblioteca i l'altre l'apartava. Quan en tingué una quantitat considerable, va editar els catàlegs *Sicània Antiquaria*, que són uns catàlegs exemplars. Per posar un exemple, l'*Aureum Opus* del fons Nicolau Primitiu és un producte de cinc *Aureum Opus* diferents, de cinc exemplars va triar les pàgines que podien estar un poc tacades i va confeccionar-ne un exemplar. Crec que ha de ser el millor *Aureum Opus* del món, i dels altres, en va fer quatre exemplars més, no és que desaparegueren. Tres d'ells els vengué, i el darrer, al que li

bon dia mon pare es presentà en Lo Rat Penat-d'on seria president en dues ocasions- i allà començà a assistir a una tertúlia a la que acudien, entre d'altres, Francesc Almache i Martínez Aloy, qui fou fundador del Centre de Cultura Valenciana. I a partir d'aquella tertúlia ell es va aficionar a l'arqueologia, i com que ho feia tot seriosament, es va preparar molt, assistia a conferències, llegia molts llibres sobre el tema i començà a freqüentar el Centre de Cultura Valenciana, i quan es donà compte estava ja escrivint sobre el tema. Sembla que el primer treball que publicà sobre

-I després vingué la revista *Sicània*, com va ser aquella iniciativa?

Se li va ocórrer aleshores publicar una revista amb la capçalera també de *Sicània*. I la gran batalla d'ell va ser convèncer la censura franquista a València per poder incloure major proporció dels textos en la nostra llengua, perquè en aquell moment només es permetia el 20% dels continguts en valencià. I així ho va fer, va incloure el castellà per poder continuar escrivint en valencià. Lògicament, el que ell publicava en castellà eren coses interessants per a

El projecte de l'editorial *Sicània* va demostrar que mon pare era un home capaç d'il·lusionar-se als vuitanta anys amb projectes arriscats.

faltava la portada, però ell havia procurat que se'n tragués una reproducció, li'l va regalar a una germana meua.

Més tard, en un moment donat, mon pare va comprar un solar per fer un xalet per a cada fill. Jo veia que passaven els anys i no arribava el torn del meu xalet. Evidentment mon pare tenia un xalet més important que fer: la seua biblioteca. Ell no tenia darrere cap fortuna, no era un plutòcrata, sinó que la Biblioteca va ser el fruit d'un sacrifici, com un fill més que li costava de criar.

- Quan i com li va sorgir la seua debilitat per l'arqueologia?

Com era un home que treballava molt, el metge li havia recomanat que fes llargs passejos. Un germà de ma mare, molt aficionat a l'arqueologia, li va comentar que aprofités per visitar estacions arqueològiques. Fins que un

arqueologia li'l va encomanar el mateix Martínez Aloy. I passat un temps, va ser cap de la secció d'Arqueologia i Prehistòria del Centre.

-A mesura que creixia la Biblioteca, el seu pare també va tenir la iniciativa de crear una editorial, com va sorgir aquell projecte?

Efectivament, l'editorial *Sicània* la va crear quan tenia quasi 80 anys, en 1954, d'ahí que siga també un poc la culpable de què jo no tinguera el xalet -bromes a banda-. L'editorial començà publicant llibres en valencià. Si avui mirem el catàleg trobem llibres de millor i pitjor qualitat perquè ell anava reunint material divers i dispers. En aquells moments, políticament parlant, era molt difícil editar en valencià a València, i de fet, a Catalunya i a les Illes Balears compraven més exemplars dels que se'n venien ací.

València també. Mon pare pogué aguantar la revista en vida durant any i mig, anava fent-se major i portar una revista com aquella duia molts mal de caps, encara que comptara amb Vicent Badia, com a director. Quan desaparegué la revista, encara va continuar fent llibres durant set o vuit anys. Amb l'editorial mon pare volia, entre altres coses, recuperar els autors exiliats amb els qui mantenia correspondència, i així va ser durant uns deu anys. En *Sicània* publicaven molts escriptors que vivien en l'exili aleshores, com va ser Francesc Puig Espert, qui publicà un llibre de poemes. Aquella editorial va demostrar que mon pare era un home capaç d'il·lusionar-se als vuitanta anys amb projectes arriscats, alhora que, disciplinat com era, no deixava de visitar la fàbrica. Mon pare, realment, es mantingué al peu del canó i treballant fins a l'últim moment.

-I respecte al futur de la seua biblioteca. No deixà mai res escrit?

No deixà cap disposició respecte a la seua biblioteca. Ens deixà als dos germans el que havíem de fer després d'ell amb el negoci. El meu germà va morir tres mesos després que el meu pare, i jo era l'únic varó que quedava a la casa. Tots teníem en el cap que un llegat com el que deixava mon pare no podia ser per a ningú en particular, ni cabia tampoc la possibilitat de repartir-se'l. Sabíem que havia de ser per a tothom, encara que mon pare mai havia dit "estic formant una biblioteca, que jo us pregue que el dia de demà..." Mai. Ell veia els seus llibres com una part del patrimoni familiar tan important, que potser donar-ho com si res, sense preveure on anaven a parar, ho hauria vist com un expoli per als seus fills. L'única volta que mon pare va dir alguna cosa que podia

dient: "vaja! esta xiqueta". I jo, no sé quina tonteria vaig dir. Quan li va tocar el torn a mon pare, ell va dir: "jo compraria un d'aquells palaus de València, que tanta necessitat tenen de ser restaurats, i allà instal·laria la meua biblioteca –i va afegir– que tinguera les portes obertes". Res més. El testament de mon pare és una cosa dita 40 anys abans de morir-se, i que d'alguna manera, vam ultimar nosaltres, perquè la biblioteca de mon pare havia de ser per al poble valencià.

-Anys després vosté tindria una funció clau a l'hora de donar els fons de Nicolau Primitiu als valencians. Com va ocórrer tot allò?

Després de morir mon pare, guardàrem la biblioteca intacta, per un sentit de justícia, i és que els béns de la meua mare no eren ni tan segurs ni tan suficients perquè pogueren garantir-li una vida solucionada. Ja se

hi amb poc d'ànim. Anteriorment, havia consultat la Biblioteca Cervantina, de D. Francisco Martínez y Martínez, adquirida o donada a la Diputació, no ho recorde bé, i vaig veure que allà tenien els llibres gitats, ni col·locats, ni classificats, en les prestatgeries de l'últim pis del Palau de la Generalitat, plens de pols i abandonats.

- I mentrestant...s'aclarien les condicions sota les quals es faria la donació?

Jo m'hi capficava, i tot estant a Santander de vacances amb la família, vaig aprofitar per estudiar el testament de Menéndez Pelayo, que em paregué complicadíssim, però d'on vaig traure bones idees. Aleshores, la intervenció de Luis García Ejarque va ser molt valuosa per tal que s'arribés a un acord entre la Diputació de València i el Ministeri de Cultura, i instal·lar la Biblioteca en el creuer de l'Hospital, al carrer Hospital de València. Parlaven al

principi de Casa de Cultura, i jo no ho comprenia, en una ciutat com aquesta, amb teatres, museus etc, això de casa de cultura era per a mi un invent soviètic per a pobles de 15.000 o 20.000 habitants, que per cert, després se l'han apropiat els americans. Finalment, com que no s'havia creat encara la Generalitat, férem una escriptura a favor de l'estat, sota la condició que els llibres no havien d'eixir mai de València, excepte en cas de guerra o altres circumstàncies extremes, durant les quals havien d'anar forçosament a un lloc dins de la

El meu pare ens va dir un dia de Nadal: "jo compraria un d'aquells palaus de València, que tanta necessitat tenen de ser restaurats, i allà instal·laria la meua biblioteca, una biblioteca que tinguera les portes obertes"

província de València. D'altra banda, vam exigir la composició d'un Patronat, i vam insistir en aquella clàusula que deia que quan es formés una entitat de caràcter autònom, dita Generalitat o Mancomunitat, l'estat espanyol podia i devia transferir totes les obligacions i els drets sobre el llegat de mon pare, respectant sempre els membres de la família dins del Patronat. I evidentment, vam demanar com a condició *sinequanon* que estigués oberta al públic en les hores de treball i estudi, i que comptés amb els facultatius adequats, amb bons índexs de búsqueda i procediments repogràfics, entre altres mitjans tècnics senzills, però necessaris.

-I amb tot això, ja s'havia constituït la Biblioteca Nicolau Primitiu?

Després vingué la part pràctica. Ja he parlat abans de la valuosa tasca

realitzada per Paquita Aleixandre, Pilar Faus i Carolina Sevilla, i que va durar vuit mesos. El cas és que quan faltà la mare, la biblioteca encara estava a casa, i molt poc després es va signar l'escriptura del llegat entre els hereus sense cap problema, a l'hora de posar-los d'acord.

-I com es va organitzar aquell trasllat?

Després vingueren els inconvenients materials. Vam haver de traslladar totes les caixes de llibres a un pis, on estigue-

ven una idea del Magisteri completament diferent de com havia sigut fins a aquell moment. Partiem de la idea que el mestre havia de tenir el Batxiller Superior i que el que calia ensenyar al mestre futur era com ensenyar, a més de donar-nos coneixements sobre psicologia, psicometria i pedagogia escolar. I amb tot això, cursàvem tres anys acadèmics i un de pràctic. Tot açò ve a propòsit de les Missions Pedagògiques que havia creat la República i al front de les quals havien posat a D. Manuel Bartolomé Cossío, un deixeble directe del fundador de la Institución Libre de Enseñanza,

Uns companys de Madrid, que ja tenien una certa experiència, i que a més ens van dur el material necessari per treballar: un teatre de guinyol desmuntable, amb el que féiem titelles o porritos, una gramola i una caixa de discos que pesaven un quintal, més una màquina de fer cinema i caixes de pel·lícules de cine mut, és clar, on hi havia documentals i pel·lícules còmiques de Charlot. Recorde haver-me vist seixanta vegades *La Calle de la Paz*.

Vam facturar tot eixe material en el tren fins a Utiel, on teníem concertada una

Tríptic de presentació de la Sala General d'investigació de la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu.

ren un any i mig fins que la Biblioteca, amb les prestatgeries i el trespol fet exprés, va estar a punt per acollir els fons de mon pare.

És clar, allò no podia ser com les vint-i-cinc prestatgeries de roure que tenia mon pare i que ocupaven part d'un pis i la totalitat d'un altre, però finalment els llibres estaven en una Biblioteca amb les portes obertes.

-I vosté, ha continuat la tradició de bibliòfil paterna, sempre buscant exemplars únics?

Tot "lo bo" s'apega també. Però jo sobretot he heretat el respecte pels llibres.

-Va ser aquest respecte el que el va dur a participar en les Missions Pedagògiques de la II República?

Els estudis que jo vaig fer comporta-

Giner de los Ríos. Quan vingué la República jo anava a complir 14 anys, per a nosaltres, els joves d'aquell moment, el Patronat de Missions i la figura de Cossío representava un objectiu i un ideal de primera i férem gestions amb els professors per tal d'ingressar-hi. Així que quan acabí el curs de 1936 vam ingressar Leopoldo Piles, un amic, i jo, i abans que estallés la Guerra vam intervenir en una Missió en els poblets limítrofes entre Conca i València, pobles desconeguts que el nom mateix ja els retrata: Loberuela, Garaballa, Narboneta. Allò era una sorpresa per a la gent d'aquests pobles. Allí no hi havia més noció del que poguéu ser el cinema que el testimoni dels viatges esporàdics d'alguns homes al "Reino", com ells en deien de València, i el dels xics que tornaven del servei militar i contaven meravelles per deixar les xiques del poble bocabadades.

-I com va ser aquella primera expedició?

camioneta per a que ens duiguera el material pels pobles. El primer poble va ser Narboneta i recorde que, ja caigut el sol, arribàrem a creuar un pont que s'havia afonat per una riudeta d'eixes locals i haguèrem d'enviar expedicionaris al poble. Quan tornarem, carregàrem sobre els lloms de quatre mules el teatre de les titelles i totes les altres caixes. Nosaltres ens vam hostejar on poguérem, jo vaig ser un dels privilegiats que va dormir en casa de l'alcalde. Era una casa tan gran —fixeu-vos— que havies d'ajocar el cap per entrar-hi, açò dóna una idea de la modèstia del poble. I allà, junt a la llar, sobre unes màrfegues de pellofes, vàrem dormir Leopoldo Piles, Enriqueta Agut, una xica de 24 anys que li déiem la "mamaita" perquè estava un poc "entradeta en carns" i jo.

-Quins autors i quines obres varen dur a aquells escenaris tan amagats?

Allà recitàvem i escenificàvem romanços castellans antics com *La doncella guerrera* o *Un falso faquir*. El poble era molt agraït, concorria tothom a la plaça. D'altra banda, era tot un espectacle, nosaltres omplíem els carrers de cables per poder pujar l'electricitat des del molí i poder fer funcionar el cinema.

En aquells dies hi havia latent ja un clima de pre-guerra, i quan estallà la guerra, molt poc després, ens vam organitzar per seguir fent missions pedagògiques, però molt diferents. Hi havia molts xiquets eva-

a València i tenia el seu centre de treball en l'Antiga Escola d'Artesans, un caseró del segle XVII, en el carrer Pintor Sorolla, i on provisionalment es va instal·lar la Biblioteca-Escola.

-Quina va ser la contribució de les Missions Pedagògiques a la creació de biblioteques en aquells anys?

A poques setmanes, per no dir dies, de la República, el ministre de *Instrucción Pública y Bellas Artes*, Marcelino Domingo, un radical socialista que tenia la mania, "santa mania", diria jo, per les escoles i per les biblioteques, va fundar milers d'escoles d'un sol decret. És clar...Després venia la realitat de fer-les. Un altre decret, exigia que en cada escola d'Espanya devia haver una biblioteca. Si tenim en compte que el pressupost destinat era de 100.000 pessetes, encara que el valor de la pesseta fora molt diferent de l'actual, no eren diners, però sí que es va indicar a les escoles que tenien un major interès en posseir una biblioteca que ho sol·licitaren, i es varen arribar a fundar diversos milers de biblioteques. Biblioteques de cent volums només, però no sé si serà per l'afecte que jo els professava, que m'atrevisc a dir que estaven estupendament seleccionats. Hi havia lectura per als escolars majors i per a les persones adultes del poble: hi trobàvem des de les aventures d'Edgar Allan Poe i Julio Verne, a les biografies d'Alejandro Magno, de Jaume I, i de Napoleó Bonaparte, així com la literatura del Segle d'Or: Cervantes, Calderón, Lope de Vega o obres de la literatura més moderna, autors del segle XIX com Benito Pérez Galdós, llibres d'Antonio Machado, encara era prompte per a Federico García Lorca, però sí que hi havia llibres d'Alejandro Casona.

-I com arribava la informació sobre les Biblioteques Ambulants als ciutadans dels pobles?

Mitjançant els xiquets es difonia en el poble l'existència d'una biblioteca i que

quats de Madrid cap ací, acompanyats de professors. A l'escola d'orfes de Correu de Burjassot hi havia xiquets que venien fugint de sa casa per motius de guerra, i que necessitaven alguna cosa que els entretinguera i animara.

-Amb qui va compartir vostè aquelles experiències?

No puc deixar de parlar de les Missions Pedagògiques sense anomenar Maria Moliner, que a més de ser l'autora d'un gran diccionari, per a mi evoca records molt de cor. Jo tenia 19 anys en 1936 i Maria Moliner podria tenir-ne 37 o 38. Nosaltres la consideràvem com una mare. Ella, com un avanç de la confinaça que havíem de tenir uns en altres, ens demanà que li parlàrem de tu i l'anomenàrem Maria, i no *Doña María*, encara que com ella seguia tractant-nos de vosté, és clar, nosaltres també. Maria Moliner havia estat destinada

abc

AJUDES/BEQUES/CURSOS

COMUNITAT VALENCIANA

ajudes i beques

Últimes Resolucions per a l'adjudicació d'ajudes i beques per part de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques

Resolució de 28 de Febrer de 2001 (DOGV nº 3.965, de 23 de març), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les beques de formació de personal tècnic en el Catàleg Col·lectiu del Patrimoni Bibliogràfic de la Comunitat Valenciana. En total es concedeixen 12 beques per un import de 12.000.000.- ptes.

Resolució de 29 de març de 2001 (DOGV nº 3.984, de 23 d'abril), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les beques de formació de personal tècnic de Formació Professional del mòdul III, de biblioteconomia arxivística i documentació en centres i serveis de la Generalitat Valenciana. En total són 10 beques per un import de 10.000.000.- ptes.

Resolució de 29 de març de 2001 (DOGV nº 3.986, de 25 d'abril), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les beques de formació de personal tècnic d'arxius en centres i serveis de la Generalitat Valenciana. En total són 7 beques per un import de 7.000.000.- ptes.

Resolució de 5 d'abril de 2001 (DOGV nº 3.986, de 25 d'abril), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les ajudes per a la realització d'activitats culturals de foment a l'hàbit lector en biblioteques i agències de lectura públiques de la Comunitat Valenciana. En total es concedeixen un total de 114 ajudes per un import de 10.000.000.- ptes.

Resolució de 2 de maig de 2001 (DOGV nº 4.003, de 21 de maig), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les ajudes per a la millora d'instal·lacions d'arxius municipals

de la Comunitat Valenciana. En total s'han concedit 82 ajudes per un import de 25.000.000.- ptes.

Resolució de 2 de maig de 2001 (DOGV nº 4.006, de 24 de maig), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les ajudes per les associacions d'arxivers i bibliotecaris de la Comunitat Valenciana. En total es concedeixen 4 ajudes per un total de 5.000.000.- ptes a las següents associacions: Associació Valenciana d'Especialistes en Informació (AVEI), Associació de Bibliotecaris Valencians (ABV), Tècnics Especialistes en Biblioteconomia, Arxivística i Documentació (TEBAD), Associació d'Arxivers Valencians (AAV).

Resolució de 3 de maig de 2001 (DOGV nº 4.003, de 21 de maig), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les beques per a l'estudi de la cultura valenciana. En total s'han concedit 5 beques per un import de 10.000.000.- ptes. Els projectes becats són els següents: Nicolau Primitiu: empresari valencià; Lluís Guarner: estudi sobre el seu arxiu i la seua obra; Edició digital de l'obra completa de Sempere y Guarinos; Descripció i índexs dels documents i correspondència del Cardenal Granvela conservats a la Biblioteca Nacional de Madrid; el Reial Col·legi Seminari del Corpus Christi de València.

Resolució de 5 d'abril de 2001 (DOGV nº 3.992, de 4 de maig), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les ajudes per a l'increment bibliogràfic destinades a biblioteques i agències de lectura públiques de la Comunitat Valenciana. En total s'han concedit 202 ajudes per un import de 80.000.000.- ptes.

Resolució de 2 de maig de 2001 (DOGV nº 4.006, de 24 de maig), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les ajudes per a la compra de material homologat per a la conservació de la documentació dels arxius municipals

de la Comunitat Valenciana. En total s'han concedit 77 ajudes per un import de 5.000.000.- ptes.

Resolució de 29 de juny de 2001 (DOGV nº 4.050, de 25 de juliol), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les ajudes per a dotar de lot bibliogràfic fundacional destinat a centres de lectura públiques de nova creació de la Comunitat Valenciana. En total s'adjudiquen ajudes a vuit ajuntaments (Elx, Alcoi, Vila-real, Manises, Paterna, Senija, Benifato, Llosa de Camatxo) per un import de 10.000.000.- ptes.

Resolució de 29 de juny de 2001 (DOGV nº 4.050, de 25 de juliol), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les ajudes per a la millora d'instal·lacions i mobiliari de les biblioteques i agències de lectura de la Comunitat Valenciana. En total es concedeixen 19 ajudes per un import de 14.054.708.- ptes.

Resolució de 29 de juny de 2001 (DOGV nº 4.050, de 25 de juliol), de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual s'adjudiquen les ajudes per a la millora d'instal·lacions informàtiques i agències de lectura de la Comunitat Valenciana. En total es concedeixen 57 ajudes per un import de 15.000.000.- ptes.

CURSOS

CURSOS DE POSTGRAU I MASTERS A LA COMUNITAT VALENCIANA

Master Universitari en Gestió d'Activitats Culturals i del Patrimoni
Directors: Pablo Ramírez Pérez / Juan José Moragues Terrades.
Coordinador: Carlos Villavieja Lorente. Gandia (La Safor) del 20 d'octubre de 2001 al 31 de juliol de 2003. Data de matrícula: setembre. Curs de 656 hores. Preu: 275.000 ptas (1.652,780 euros)
c-e:dephar@upvnet.upv.es
<http://www.upv.es/cepegc/>

Curs de Doctorat: Gestió de la Informació 2001-2002
Departament de Comunicació Audio-

visual. Documentació i Història de l'Art de la Universitat Politècnica de València (UPV). El curs té un total de 32 crèdits, dividits en dos anys. Un docent i un altre d'investigació Camino Vera s/n 46022 València Informació: UPV. Incripció: alumnes que inicien estudis del 19 al 28 de setembre, la resta: del 15 al 24 d'octubre

Tel.: 96 397 73 90
FAX: 96 387 73 99

premis

I premi assaig curt: "Mètodes d'Informació"

Enviar els treballs abans del 15 D'OCTUBRE a: Associació Valenciana d'Especialistes en Informació (AVEI) Obispo Don Jerónimo, 8 pta.1 46003 València
Tel. & fax 96 391 53 94
c-e: avei@arrakis.es
Bases completes de participació en la direcció:
www.metodesinformació.com
El premi té una dotació de 2.000 euros per a un 1er premi, i dos altres premis dotats amb 500 euros.

ALTRES COMUNITATS: Congressos i Jornades

Octubre

Catalogación en MARC: formato IBERMARC. Nivel I y II

Lloc i data: San Sebastián, Octubre 2001. Informació: Asociación Vasca de Archiveros, Bibliotecarios y Documentalistas (ALDEE)

Tractament del material audiovisual en els arxius

Organització: Associació d'Arxivers de Catalunya.
Lloc i data: Barcelona: 18, 20, 25 i 27 de setembre. Lleida: 16, 18 i 23 d'octubre. L'objectiu del curs és oferir les pautes necessàries per tal que els centres amb material audiovisual puguin organitzar i tractar el seu material, construir una base de

dades pròpia i emmagatzemar les cintes en les condicions adequades que assegurin la preservació i recuperació dels seus fons. Professores: Montserrat Bailac i Puigdemívol i Montserrat Català i Freixa, Departament de Documentació de Televisió de Catalunya. Durada: 12 hores. Preu: 16.000 ptes. (socis AAC); 21.000 ptes. (no socis).

Participants: 25 (a cada edició)
Per inscripcions contacteu amb la secretaria de l'Associació: Tel: 934198955 Fax: 933222187.

Conèixer el llenguatge d'etiquetatge dels documents digitals

Organització: Associació d'Arxivers de Catalunya. Lloc i data: Barcelona. Escola d'Administració Pública, 16 i 18 d'octubre de 2001. L'objectiu d'aquest curs és bàsicament donar a conèixer els elements bàsics de la codificació de documents electrònics mitjançant els llenguatges d'etiquetat i les eines que tenim a l'abast per tal de poder portar a terme el seu tractament. Veurem les possibilitats que presenten els llenguatges per a la descripció dels documents i avaluarem la viabilitat dels formats com estàndards per a la conservació permanent.
Professor: J. Manuel Rodríguez Gairín, professor de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació. Universitat de Barcelona. Durada: 6 hores
Preu: 9.000 ptes. (socis AAC); 12.000 ptes. (no socis). Participants: 25. Per inscripcions contacteu amb la secretaria de l'Associació:
Tel: 934198955 Fax: 933222187

Máster en Archivística

Organització: Universidad Carlos III de Madrid. Duració i lloc: Madrid, 10 mesos a partir d'Octubre de 2001. Director: Prof. D. José Ramón Cruz Mundet. Informació i inscripcions: Universidad Carlos III de Madrid. Instituto Pascual Madoz. CAE C/ Madrid, 126-128 28903 Getafe (Madrid) Tel: 91 624 59 08 Fax: 91 624 95 17

Sextas Jornadas Archivísticas. Los Desastres en Archivos y Bibliotecas. Urgencias de su prevención y tratamiento

Lloc i Data: Huelva, del 9 a l'11

d'octubre. Informació:

Tels. 959-494712, 959-494693, 959-494843.

Gestión por objetivos en las bibliotecas

Lloc i data: Salamanca: 19 i 20 d'octubre de 2001
Organitza: Departamento de Biblioteconomía y Documentación de las Universidades de Salamanca y Carlos III de Madrid y la Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

I Jornadas del Patrimonio Local. El Patrimonio Documental

Organització: Archivo Municipal de Córdoba
Lloc i data: Córdoba, Palacio de Congresos y Exposiciones, 22, 23 i 24 d'octubre de 2001
Inscripcions: fins l'1 d'octubre de 2001. Preu de matrícula: 18.000 ptas. Informació: Archivo Municipal de Córdoba. C/ Sánchez de Feria nº 6. 14003-Córdoba. Tel.: 957-203570. Fax: 957-203911

Gestión documental y archivos en la sociedad de la información

Organització: Universidad de Cantabria. Lloc i data: Laredo. Santander, els 22, 23 i 24 d'octubre de 2001

Novembre

Edición de los Encuentros sobre Sistemas de Información y Documentación (IBERSID 2001)

Lloc i data: Saragossa, 6 i 7 de novembre.
Organitza i informa: Francisco Javier García Marca (Facultat de Filosofia y Letras Universidad de Zaragoza) IBERSID tel.: 976 76 22 39 fax.: 976 76 15 06. Ce.: ibersid@posta.unizar.es _jgarcia.@posta.unizar.es

Les Jornades Catalanes de Documentació "Catalunya en la societat de la Informació; realitats i reptes"

Lloc i data: La Farga, L'Hospitalet de Llobregat, dies 15 i 16 de novembre de 2001.
Organitza i informa: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (COBDC)

La hemeroteca digital y la información comunitaria en la biblioteca pública

Lloc i data: Salamanca, dies 16 i 17 de novembre.
Organitza: Departamento de Biblioteconomía y Documentación de las Universidades de Salamanca y Carlos III de Madrid y la Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

II Jornadas Españolas de Bibliotecas Digitales

Lloc i data: Almagro (Ciudad Real), dies 19 i 20 de novembre. Informació: jbid2001@infor.uva.es

cursos

Octubre i Novembre

Curs de formació sobre seccions infantils en Biblioteques Públiques

Organitza: La Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques i dirigit als bibliotecaris de la Xarxa Pública de Lectura de la

Generalitat Valenciana. Lloc i data: Biblioteca Pública d'Alacant. Octubre; 16 i 18. El curs tractarà, entre altres aspectes, els factors per a la selecció de fons, les col·leccions en la biblioteca infantil, la literatura infantil i juvenil, així com la dinamització de la lectura en les biblioteques infantils i les relacions amb les biblioteques escolars. Impartiran el curs els professors Antonio Ventura, Isabel Morueco i Mª Dolors Insa.

Taller Aplicació de les normes ISAD(G) i ISAAR(CPF)

Organització: Associació d'Arxivistes de Catalunya
Lloc i dates: Barcelona: 7 i 8 de novembre, Lleida: 14 i 15 de novembre, Girona, 21 i 22 de novembre
Professors: Josep Matas, director de l'Arxiu Històric de Girona i Jaume Rufi, bibliotecari de la Biblioteca de la Universitat de Girona. Durada: 9 hores Preu: 14.000 ptes. (socis AAC); 19.000 ptes. (no socis). Inscripcions: Aforat limitat (25 per cada edició) Per inscripcions contacteu amb la secretaria de l'Associació: Tel: 934198955 Fax: 933222187.

Mestratge d'arxivística

Organitza: Associació d'Arxivistes de Catalunya i Institut d'Estudis Medievals de la UAB
Lloc i dates: Dividit en els cursos 2000-2001 i 2001-2002, a Barcelona. Informació: Universitat Autònoma de Barcelona.

Auditoria dels circuits administratius

Organització: Associació d'Arxivistes de Catalunya
Lloc i dates: 22, 24, 19 i 31 Octubre, a Tarragona
Professors: Antoni Puig-Pey i Pere Guiu, drs. Enginyers Industrials. Durada: 14 hores. Preu: 18.000 ptes. (socis AAC); 23.000 ptes. (no socis). Participants: 25 (a cada edició). Informació: Per inscripcions contacteu amb la secretaria de l'Associació: Tel: 934198955 Fax: 933222187

IBERSID 2001 Sisena edició

Data i lloc: Saragossa els dies 6 i 7 de novembre
Més informació: Francisco García Marco. IBERSID Facultad de Filosofía y Letras - Universidad de Zaragoza 50009 Zaragoza.
Tel.: +34 976 76 2239 / fax: 976 76 15 06
ibersid@posta.unizar.es // jgarcia@posta.unizar.es

Curso de Gestión y Diseño de Mediatecas, 2ª i 3ª edició

Lloc i data: Sevilla, del 25 al 27 d'octubre de 2001 i Màlaga, del 14 al 16 de febrer de 2002.
Més Informació: www.aab.es

Organización de los Sistemas de Documentación en la Empresa

Lloc i data: Barcelona, del 16 d'octubre de 2001 a juny de 2002. Duració: 186 hores. Mòduls principals: Documentació, Internet, Hml, Bases de dades documentals, gestió dels coneixement, Arxivística, Digitalització, revistes electròniques, Suports òptics i Projectes, més classes pràctiques. Més informació: ICT. Ciudad de Granada, 131.0801, Barcelona. Tel. i Fax.: +934 858 588.
ce:formacio@ictnet.es. http://formacio.ictnet.es

Curso de Archivistica General Fuentes para la Investigación Histórica

Lloc i data: Ciudad Real, del 15 d'octubre al 9 de novembre. Duració: 60 hores. Places limitades: 30, Curs destinat a Llicenciats i estudiants, ofereix una formació general en arxivística i fonts documentals mitjançant classes teòriques i pràctiques. Professorat de la

Preu d'inscripció: 25.000 ptes per a llicenciats en atur i estudiants que ho acrediten i socis d'ANABAD i FESA-BID. 35.000 ptes per a la resta dels estudiants. Pagament per transferència bancària a Caja Castilla-la Mancha 2105 0036 19 0142019896

Curso de Tecnologías de la información en Bibliotecas, Archivos y Centros de Documentación

Lloc i data: Toledo, de l'1 al 5 d'octubre. Duració: 25 hores. Places limitades: 26. Curs destinat a professionals de Biblioteques, Arxius i Centres de Documentació i a estudiants. Es tractarà la introducció a les TIC, bases de dades, Internet: introducció, accés a la informació i Internet en la societat de la informació. Informació i Inscripcions: Archivo Histórico Provincial, C/Trinidad, 10. 45002 Toledo. Tel 925 257738 Fax 925 267759. ce:anabadclm@inicia.es Inscripcions: 12.000 ptes llicenciats en atur i estudiants acreditats i socis d'ANABA i FESABID. 18.000 ptes la resta. Pagament per transferència bancària a Caja Castilla-La Mancha 2105 0036 19 0142019896

Los desastres en Archivos y Bibliotecas. Urgencias de su prevención y tratamiento.

Lloc i data: Foro Iberoamericano de la Rábida. Huelva, del 9 a l'11 d'octubre. Organitza: Diputación de Huelva. Col·labora: Ayuntamiento de Almonte.

CONVOCATORIES INTERNACIONALS

Octubre

Interlending and Document Supply International Conference

Ljubljana (Eslovènia) del 1 al 5 d'octubre. Més informació en Pauline

Connolly. IFLA Office for International Lending c/c The Bristist Library, Boston Spa, Wetherby, West Yorkshire LS23 7BQ (Gran Bretanya) Tel.: +44 1937 546000 Pauline.connolly@bl.uk

Jornadas VSST'2001

Barcelona, del 15 al 19 d'octubre
Informació: secretariat de les Jornades VSST'2001-07-04
Apartat de Correus 4124- 31030 Toulouse Cedex 4 (França)
Tel.: +33 561 55 6781 / 687016735
fax: 561556258/53778834
Vss't2001@irit.fr

Novembre

ASIST 2001 Annual Meeting Informació: Networked Waold: Harnessing the Flow

Washington, D.C. Del 3 al 8 de novembre. Organitza: American Society for Information Science and Technology 1320 Fenwick Lane, Suite 510 Silver Spring, MD 20910 Fax: 301 495 08 10 Tel.: 301 495 09 00
www.comfenalcoantioquia.com/sil

KM Europe 2001

Lloc i data: La Haya, Holanda, del 27 al 29 de novembre. Informació: en Arkgroup, 4th floor, Zeta House, 200 Uper Richmond Road-London SW 15 2 SM (Gran Bretanya) Tel: +44 20 87852700 Fax: 20 8785 9373
Exhibitions@arkgroup.com

LA WEB DE LA DIRECCION GENERAL

<http://www.cult.gva.es/dglab/>

La Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas de la Generalitat Valenciana puso en funcionamiento a finales de mayo de 2001 su página WEB, que se encuentra albergada en el servidor de la Conselleria de Cultura y Educación y cuya dirección es <http://www.cult.gva.es/dglab/>. La WEB ofrece una versión valenciana y castellana, que supone un nuevo intento de servicio público donde bibliotecarios, archiveros y agentes del sector del libro pueden hallar información relativa a su ámbito profesional, especialmente aquella que es generada por la propia Dirección General del libro.

La página se estructura en 6 apartados diferentes en los que se recoge información de los servicios y centros de la Dirección General. En la Sección del Libro encontrarán desde directorios de librerías y editoriales valencianas o asociaciones del sector, hasta las convocatorias de ayudas de la Dirección General, así como información legislativa sobre la propiedad intelectual, y una depurada guía de recursos en torno al libro, sin olvidar la revista *Lletres Valencianes* en formato electrónico.

ARCHIVOS Y BIBLIOTECAS

Por otra parte, las secciones de archivos y bibliotecas mantienen una estructura paralela con información sobre las ayudas de la Dirección General; legislación valenciana, nacional e internacional; directorios de bibliotecas y archivos; revistas profesionales en formato electrónico; listas de distribución; directorio de asociaciones profesionales; boletín de orientación bibliográfica para bibliotecas públicas, una selección de recursos en WEB para bibliotecarios, archiveros y la revista *Compactus* en formato electrónico.

ARCHIVO CENTRAL DE LA GENERALITAT Y ARV

En las secciones del Archivo Central de la Generalitat Valenciana y el Archivo del Reino de Valencia se encuentra una amplia información sobre estos centros estructurada en forma de guía. También desde la página inicial de la WEB se puede enlazar con la Biblioteca Valenciana. Por último, bajo el epígrafe de información se ofrece un directorio de las personas que forman la Dirección General.

Próximamente se completará la página con nuevas secciones, más información y una selección de nuevos recursos, en el intento siempre de que se mantenga como un servicio abierto y dinámico. Por último, recordar que las sugerencias pueden ser depositadas en el buzón de la página inicial.

LA IFLA ES POSICIONA SOBRE ELS DRETS D'AUTOR EN L'ENTORN DIGITAL: "LES BIBLIOTEQUES PODEN I DEUEN PALIAR LES DESIGUALTATS EN L'ACCÉS A LA INFORMACIÓ"

<http://ifla.org/III/clm/p1/pos-diq.html>

Endinsats de ple en l'era digital, la protecció de propietat intel·lectual

i els drets d'autor prenen més relleu que mai. En eixa direcció, la *International Federation Library Association (IFLA)*, organisme no governamental que investiga, debat i difon informació referent a biblioteques, s'ha manifestat per donar suport a una legislació equitativa, sense deixar de banda les necessitats dels usuaris, d'un accés lliure a les obres protegides. "Un accés lliure i igualitari per a tots –apunta la IFLA– que respecte també la necessitat dels autors i titulars dels drets d'autoria d'obtenir una compensació econòmica en contrapartida".

És en eixe context, de protecció i accés de i a la informació, on les Biblioteques assumeixen una funció crucial de control dels drets d'autor i de clau accés igualitari als recursos d'informació electrònics locals i remots per a la societat. "La Biblioteca –apunta l'organisme internacional– pot i deu paliar les desigualtats que impedisquen l'accés a la informació, concretament a les obres protegides pel dret de propietat intel·lectual en l'entorn digital, prèvia condició, evidentment, assenyalada la IFLA, que la utilització de la informació en suport digital no siga objecte de pagament".

Per afavorir l'accés al coneixement i a la informació, la IFLA adverteix també sobre la necessitat de compartir recursos, per tal d'"estendre la possibilitat d'accés directe a aquelles persones que hi troben dificultats per raons socials o tècniques". I en eixa línia, la Federació aposta també per crear i mantenir bons serveis de préstec en les biblioteques.

D'altra banda, la Federació es posiciona quant a la conservació de la informació tot afirmant que "és necessari evitar que la legislació de drets d'autor obstaculitze a les biblioteques poder beneficiar-se de les noves tecnologies".

Quant als contractes i sistemes de protecció de la reproducció, la IFLA assenyala que "els drets d'autor deuen fomentar, no inhibir, l'accés a la informació i la creativitat". "Alguns estats han demostrat que un control excessiu de protecció tècnica pot resultar contraproduent perquè restringeixen la competència, la innovació i fins i tot reprimeixen la creativitat" - apunta la Federació. A mode de conclusió, la IFLA considera que encara que les biblioteques, com a intermediari, tenen la funció de garantir la conformitat amb la llei de la propietat intel·lectual, la responsabilitat, en cas de possible delictes, deu recaure en darrer terme en l'infractor.

L'AJUNTAMENT D'IBI MICROFILMA LA DOCUMENTACIÓ HISTÒRICA DEL SEU ARXIU MUNICIPAL

www.ibivirtual.com
archivo@ibivirtual.com

L'Ajuntament d'Ibi ha iniciat recentment el procés de microfilmació dels documents de l'arxiu municipal després d'un estudi del fons local, tot decidint iniciar el procés per la documentació més antiga, des del s.XVI fins finals del s.XVIII. En concret, 50.000 pàgines de documentació i uns 25.000 fotogrames.

Com a resultat de la digitalització s'ha elaborat un total de 82 CD-ROM i l'Arxiu ha instal·lat en

la seua sala de consulta un ordinador que permet l'accés directe a l'inventari de l'Arxiu Municipal i a la documentació històrica digitalitzada.

VILLENA: UNA BIBLIOTECA VIRTUAL DESTINADA ALS PROFESSIONALS DE LA DOCÈNCIA

biblioteca.ayt@villena.infoville.net

La proposta ha partit del CEFIRE, un centre d'ensenyament de professors, amb seu a Elda. El Centre, amb l'ajuda del suport d'Infoville, introduirà progressivament material de diversos treballs dels professors de les comarques d'Alacant, uns 10.000 aproximadament, al que podria sumar-se el treball de docents de tot l'estat i de països de parla hispana.

Els textos no s'ubicaran únicament en arxius informàtics, sinó que podran ser publicats en suport paper, sense cost addicional per als professors, gràcies a la creació específica d'un portal que ho facilite.

Igualment, la Biblioteca Digital oferirà periòdicament fòrums de debat, taules rodones i ponències sobre aspectes diversos de l'educació.

CINC ANYS D'INTERNET GRATUÏT A LA BIBLIOTECA D'ALBAIDA

albaida@albaida.org

La Biblioteca ofereix des de fa cinc anys el servei d'Internet als veïns del poble. La gran demanda del servei ha obligat la Biblioteca a fixar el nombre de visites setmanals a la xarxa en una per a cada alumne, de manera que 20 alumnes es connecten durant 45 minuts cada setmana. Els usuaris entre 8 i 16 anys, majoritàriament de sexe femení, són els qui més utilitzen el servei, que pel seu fàcil accés ha permès, d'altra banda, a molts immigrants procedents d'Equador o d'Europa de l'Est comunicar-se amb les seues famílies per correu electrònic i d'alguna manera integrar-se més en el poble, mitjançant la Biblioteca.

L'ARXIU DEL PERIODISTA REPUBLICÀ CARLES ESPLÀ ES POT CONSULTAR DES DEL PASSAT MES DE MAIG EN EL PORTAL QUE LI DEDICA LA BIBLIOTECA VIRTUAL CERVANTESVIRTUAL.COM

www.cervantesvirtual.com

El passat 28 de maig va quedar inaugurat el portal de la Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes dedicat a l'Arxiu personal de Carles Esplà, escriptor i periodista natural d'Alacant, que va nàixer en 1895 en el si d'una família republicana i va participar des de molt jove, a l'edat de 17 anys, en la reorganització del Partit Republicà d'Alacant amb la fundació del periòdic *El Luchador*, de marcat caràcter antimonàrquic. Esplà va ser l'encarregat de proclamar públicament l'arribada de la II República a la seua ciutat en 1931, on aquell any va ser nomenat Governador Civil de la província. Durant la Guerra Civil va mantenir una forta activitat política, la qual cosa el va dur a l'exili, una volta acabada la contesa. En l'exili s'establí primer a París, on va treballar com a corresponsal d'un periòdic d'Argentina i participà en les tasques d'auxili dels refugiats republicans. Poc abans de l'ocupació nazi va marxar a Buenos Aires i després a Mèxic,

on va dedicar gran part del seu temps al periodisme. Més tard, en els anys cinquanta i seixanta va treballar als EEUU com a traductor en les Nacions Unides, concretament a Washington, on va desenvolupar part de la seua vida professional. Va morir a Mèxic en 1971.

L arxiu d Esplà

www.cervantesvirtual.com/portal/ACE

L'arxiu personal de Carles Esplà, classificat tot seguint la Norma ISAD (G), es troba en <http://cervantesvirtual.com/portal/ACE/>, conté majoritàriament documents posteriors a 1939. 1.500 documents, en la seua major part inèdits, entre els quals trobem papers de tipus personal, cartes, actes oficials, fotografies, publicacions, etc. Segons Juan Navidad, coordinador de la Biblioteca, es tracta d'un arxiu d'un valor incalculable per als investigadors del període que abraça els anys 1916 - 1971

El portal inclourà un catàleg d'il·lustradors, començant per Miguel Calatayud

La Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes ha creat un portal de literatura infantil i juvenil d'Espanya i Latinoamèrica. En la seua primera fase, ja en la xarxa en Cervantesvirtual.com, reuneix 30 volums de títols anteriors a 1920, avui inaccessibles fora de la xarxa, i de gran valor per als investigadors de la matèria, com són *Lobito*, d'Alfonso Pérez Nieva, o *La mitología contada a los niños e historia de los grandes hombres de la Grecia*, de Fernán Caballero.

La segona fase, eminentment didàctica, prevista per a finals d'any, inclou l'habilitació de seccions dirigides als professors i alumnes d'Educació Primària i Secundària, amb l'objecte de què utilitzen els fons del portal com a material didàctic.

A més a més, la secció compta amb tesis doctorals i pròximament amb revistes infantils. D'altra banda, la pàgina contindrà un espai per a la creació literària dels menuts i tallers.

El director de la secció de la Biblioteca Virtual, considera que el portal naix de la idea que és en els xiquets on la lectura comença. Les aplicacions pràctiques interactives de

publicació a l'arxiu de la biblioteca virtual de Cervantes. El portal inclourà un catàleg d'il·lustradors, començant per Miguel Calatayud

El portal Primera Vista naix amb una doble intenció: d'una banda, contribuir a donar publicitat universal a les últimes novetats editorials de l'àmbit hispà, és a dir una funció de difusió cultural, i alhora, servir com a reclam de compradors per a les editorials.

Amb Primera Vista, que compta, ara per ara, amb un centenar de llibres, s'amplia l'oferta de la BVMC dins d'un projecte de col·laboració amb el món editorial. Estarà disponible a través d'un enllaç amb la pàgina Web de l'editorial, mitjançant el qual es pot adquirir el llibre. Amb aquest projecte d'actualitat es completa el catàleg de la Biblioteca, que es deté a principis del s.XX.

D'altra banda, Primera Vista oferirà un servei de subscripció a novetats, així com l'accés a tertúlies o presentacions de llibres virtuals.

El projecte, signat en maig de 2001 amb el Gremio de Editores de España, inclou 14 editorials, entre elles, Alba, Antrhopos, Banco Santander Central Hispano, Bassaral, Biblioteca Nueva, Ariel, Crítica, Espasa Calpe, Mundi Prens, Trea, Universitat

B/N

BIBLIONOTÍCIES

NOUS NOMENAMENTS:

-Luis Racionero, nou Director General de la Biblioteca Nacional.
Des del passat mes d'abril Luis Racionero és *Director General de la Biblioteca Nacional*, lloc que ocupava fins aquell moment Jon Juaristi, qui ha passat a ésser director de l'Institut Cervantes.
-La Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques s'ha reestructurat en quatre nous serveis. Com cap del *Servei del Llibre* ha estat nomenat Rafael Coloma; com a cap del *Servei d'Arxius i Biblioteques* Francesc Torres; i com a cap del *Servei de Coordinació Tècnica de la Biblioteca Valenciana* ha estat nomenada Mª Rosario Tamarit Rius. Queda per cobrir el *Servei d'Administració General*.

MÉS DEL 50 % DELS XIQUETS DE 12 ANYS LLIG UN O DOS LLIBRES AL MES, SEGONS UN RECENT ESTUDI DE L' INSTITUTO NACIONAL DE CALIDAD Y EVALUACIÓN

El 76% per cent dels alumnes de sisè de Primària llig de manera contínua i afirmen que els agrada la lectura molt o prou. Més de la meitat llig entre un i dos llibres al mes, segons l'estudi publicat per l'*Instituto Nacional de Calidad y Evaluación (INCE)*. Quant a l'ús de les biblioteques, l'11% dels alumnes afirma utilitzar-les més d'una vegada per setmana, el 22% una vegada per setmana i el 23% una volta al mes. A més a més, l'estudi concreta que el 92% dels alumnes elegeix les seues lectures, el 7% diu que és el professor qui ho fa per ells, i un 2% afirma que l'elecció la fan els pares.

QUASI 500 XIQUETS VAN PARTICIPAR EN LA CAMPANYA D'ANIMACIÓ DE LA LECTURA A LA BIBLIOTECA PÚBLICA PROVINCIAL AZORÍN D'ALACANT

Per tercer any consecutiu la Biblioteca ha organitzat un conjunt d'activitats d'animació lectora. Enguany, entre els mesos de març i maig, aproximadament 500 xiquets i xiquetes van passar algunes hores participant en jocs i iniciatives diverses, com va ser el taller que duia per nom "Puzzle Mundial", s'amenitzat pel grup "Guardianes de Palabras" d'Alacant. El taller, dirigit a alumnes de 5è i 6è d'Educació Primària, els permetia jugar de manera organitzada en grups i crear un mapamundi mitjançant un puzzle, per a la qual cosa, havien de contestar prèviament una sèrie de preguntes, tot utilitzant obres de referència, com ara atlas, diccionaris de llengua, de sinònims i antònims.

Per a l'ocasió "Guardianes de Palabras" havia confeccionat un gran globus terraquí amb cartró-pedra, situat en l'entrada principal de la biblioteca, junt amb el cartell anunciador, així com dos murals en teixit, un amb els planetes i altre amb un atlas geogràfic, ubicats en la sala juvenil, així com un panel interactiu amb dues capes de la Terra. Una altra activitat anomenada "Juegos del Mundo" i relacionada amb la mateixa temàtica, va treure els menuts a jugar a l'exterior, concretament al parc situat davant de la Biblioteca.

Adelina Rodríguez Espinosa, cap de les Sales Infantil i Juvenil de la Biblioteca Azorín, ha destacat la "satisfactòria" resposta rebuda per part dels col·legis, que "mostren una gran demanda per eixe tipus d'activitats", Adelina va assenyalar que amb la campanya la Biblioteca ha intentat que els xiquets prenguen contacte amb les obres de referència d'una manera lúdica i divertida. Tots els centres públics i concertats de la ciutat d'Alacant han tingut accés a les activitats, que van ser ofertades mitjançant d'un mailing, i a les quals van accedir per rigurós ordre de contestació.

Xiquets fent manualitats en el marc de la campanya d'animació.

LA BIBLIOTECA DE SEGORBE S'INCORPORA A LA XARXA DE BIBLIOTEQUES VALENCIANES

La incorporació de la Biblioteca de Segorbe (Alt Palància) a la xarxa de biblioteques públiques de la Generalitat Valenciana, mitjançant el conveni signat entre l'Ajuntament de la localitat i la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, marcarà algunes pautes noves a seguir quant als horaris, fons, catalogacions i magatzematge. D'altra banda, la Direcció General, col·laborarà amb el centre per tal de potenciar i incentivar la lectura, com és el cas del recent creat concurs de literatura *Hablemos de tu Biblioteca*.

La Biblioteca *Obispo Juan Bautista Pérez* de Sogorb, que ha complit enguany 50 anys d'existència, és, ara per ara, un centre de gran activitat que registra anualment 35.000 consultes, una xifra elevada per als 8.000 habitants de la localitat, i que compta amb 15.000 volúms catalogats i instal·lats en compactus.

CARCAIXENT DISPOSA D'UNA NOVA BIBLIOTECA PUNTERA EN TECNOLOGIA: UNA AULA D'AUDIOVISUALS I UNA ORIGINAL SALA INFANTIL COMPLETEN EL MODERN EDIFICI

La Nova Biblioteca de Carcaixent del carrer Jaume I el Conqueridor està ubicada en un modern edifici que disposa de sala d'audiovisuals amb accés a Internet, videoteca amb 800 cassettes de vídeo, una fonoteca amb més de 400 discos compactes i tres cabines d'audició, així com 300 CD-Rom, que en breu, estaran disponibles per a consulta i per a préstec. La sala infantil i juvenil és el més novedós de l'edifici. Amb un mobiliari de disseny original, ofereix al voltant de 3.000 volums i dos ordinadors. D'altra banda, el nou centre disposa d'una hemeroteca que alberga més de 70 títols de publicacions i d'una sala habilitada per a actes culturals.

La sala més gran, Soleriestruch, amb 11.000 volums i tres ordinadors de consulta, està dedicada a l'escriptor arrelat a la localitat Eduard Soler i Estruch, qui ha donat els seus fons personals a la biblioteca.

El projecte ha disposat d'una inversió de 90 milions de pessetes i ha comptat amb el suport i la col·laboració de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques.

LA BIBLIOTECA TEODOROLLORENTE DE BENIMÀMET OBRIRÀ LES SEUES PORTES EN UN EDIFICI DELS XIX REHABILITAT PER A L'OCCASIÓ

El nou espai cultural ocupa la totalitat del popularment conegut com a *Xalet dels Panach*, cedit per la família Gil Panach. Disposa d'una planta amb un torrelló, un soterrani i un hort de 6.000 m², on es projecta plantar un jardí. L'Ajuntament de València ha estat l'encarregat de rehabilitar l'edifici, tot respectat al 100% els materials i les formes originals de l'immoble i la distribució de les sales segons el traçat original de la casa.

Una sala d'accés i recepció, dues sales de lectura, més una sala infantil, entre d'altres dependències, ocupen la planta principal. La planta baixa alberga un espai d'usos múltiples per a la celebració d'actes culturals i exposicions diverses.

FUTUR TRASLLAT DE LA BIBLIOTECA MUNICIPAL D'ALCOI AL COL·LEGI DE LES PAULES

La Conselleria de Cultura, mitjançant la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, ha realitzat un reconeixement arquitectònic del col·legi de les Paules -recentment adquirit per l'Ajuntament a l'Església – com a possible futura seu de l'arxiu i de la biblioteca municipal de la capital de l'Alcoià, que actualment ocupa la planta baixa del Centre Municipal de Cultura. Una reubicació que, d'altra banda, apropiaria el centre bibliotecari a la Universitat Politècnica de la ciutat.

LA BIBLIOTECA MUNICIPAL DE XÀTIVA ES TRASLLADARÀ A LES INSTAL·LACIONS DE LA CASA DE LA CULTURA PER NECESSITAT DE MAJOR ESPAI, UNA VEGADA S'HAJA REFORÇAT L'EDIFICI

La Biblioteca de Xàtiva (La Costera) canviarà d'ubicació i ampliarà les seues sales de lectura per garantir un millor servei als nombrosos usuaris que visiten el centre. L'ajuntament de la localitat preveu que abans del 2002 la Casa de Cultura de la ciutat siga la nova seu de la biblioteca, que s'instal·larà en les sales dedicades fins ara a exposicions, les quals es traslladaran a l'antiga biblioteca, on, a partir d'ara, disposaran d'un espai més ample i adequat que l'actual.

Prèviament al trasllat, l'Ajuntament haurà de reforçar el terra i remodelar les tres plantes de l'edifici destinades a la biblioteca, dues per a sales de lectura i una tercera per a dipòsit de llibres i arxiu.

LA FUTURA BEBETECA DE NOVELDA, UNA MANERA MÉS DE DIVERSIFICAR ELS SERVEIS BIBLIOTECARIS

La Xarxa Local de Biblioteques Municipals de Novelda obrirà en el mes d'octubre una Bebeteca en les dependències bibliotecàries de la localitat. La iniciativa respon a la necessitat d'atendre uns futurs usuaris i uns pares que necessiten una guia i mitjans per desenvolupar l'hàbit lector entre els seus fills des de ben menuts, un públic de 0 a 3 anys. La Bebeteca disposarà de l'adequat equipament d'un espai amb mobiliari adaptat a eixos edats, a més d'un fons bibliogràfic específic.

BIBLIOTEQUES NOCTÀMBULES

Les Biblioteques Universitàries dels campus de la Universitat de València, seguint el ritme biològic de molts estudiants, que aprofiten la calma de la nit per estudiar, van ampliar els seus horaris de maig a juliol, amb un quasi no parar de 24 hores seguides entre setmana, fins a les nou de la nit en dissabte i el lleter d'obert cada diumenge. Els serveis ofertats van ser informació bibliogràfica i lectura en la sala.

Pel que fa a la Universitat Politècnica, també va canviar els seus horaris durant eixos mesos, i a Castelló, la Jaume I ja havia incorporat els torns noctàmbuls en anys escolars anteriors.

A la ciutat de València la més sol·licitada ha estat la Biblioteca del Campus dels Tarongers, amb gran tràfec d'estudiants de dia i de nit, especialment de nit, ja que el centre va habilitar 400 places de lectura, ja que en horari especial només s'obri la planta baixa.

BIBLIOTEQUES DE BARRI: UNA GRAN AJUDA PER APROPAR LA LECTURA A TOTS ELS VEÏNS DE LA CIUTAT

Tots els racons de la ciutat poden servir per tal d'apropar la lectura als seus veïns: des d'una parada de llibres en el mercat fins a la sala d'estudi més silenciosa, passant per la biblioteca virtual i interactiva. És el cas de la ciutat d'Alacant, on, amb l'objectiu d'afavorir la proximitat entre els llibres i els ciutadans, l'Ajuntament ha apostat per repartir els punts de lectura pels diferents barris de la ciutat.

La majoria dels punts de lectura són de gestió municipal, amb uns fons que superen els 61.000 llibres. L'Ajuntament en disposa de tretze, ubicats al llarg i ample de la ciutat, amb un total de 366 places per a xiquets i 270 per a adults. Hi trobem La Rotonda, Isla de Cuba, Lo Morant (el Parc de Lo Morant ofereix hemeroteca i biblioteca infantil), Pla-Carolinas, Virgen del Remedio, Quijano, San Blas, El Puesto (un en el Mercat Central i un altre en el mercat Babel, inaugurat en el 2000), Benalúa, Francisco Liberal, El Cabo (Centro comercial Venecia, inaugurat en el 2000) i Los Ángeles (infantil i juvenil). Completen els tretze punts les instal·lacions de la Biblioteca Pública Provincial i la Biblioteca Gabriel Miró, pertanyent a la *Caja de Ahorros del Mediterráneo*, que són els grans centres, tant pels fons que alberguen com per les visites registrades.

Pel que fa al nombre de visites, el passat any 2000, els quinze punts de lectura d'Alacant van acollir al voltant de 608.000 persones, 17.000 visites més que en 1999. Només la Biblioteca Provincial de la Pl. Paseito de Ramiro va acollir en l'any 2000 al voltant de 400.000 usuaris i ha duplicat en els últims dos anys les consultes de la seua fonoteca. Pel que fa a la biblioteca Gabriel Miró, especialitzada en Humanitats i amb una important hemeroteca, el préstec està restringit als clients de l'entitat bancària. El centre rep nombroses visites d'estudiants universitaris i investigadors. Ací es conserven joies com un incunable d'Ausiàs March, de 1539, del que només trobem tres exemplars al món, i un altre sobre l'expulsió dels jueus de València. A més dels fons particulars de Gabriel Miró, Emilio Varelá, Mas Porcel, Figueras Pacheco, Eusebio Sempere i Rodolfo Llopis, entre altres.

LES BIBLIOTEQUES SÓN PER A L'ESTIU

LA MAR DE BIBLIOTEQUES: un estiu de llibres de Castelló a Alacant

BIBLIOTECA DEL MAR DE BENICÀSSIM

"Biblioteca del Mar" és una marca registrada per l'Ajuntament de Benicàssim. Inaugurada en 1992, la Biblioteca del Mar s'ha consolidat com una de les principals ofertes turística-cultural de l'estiu en el municipi de Benicàssim. Un servei valorat i apreciat, tant pels turistes com pels residents de la zona costera, i que amb el temps ha anat ampliant horaris i serveis en funció de les necessitats exigides pels milers d'usuaris. Actualment la "Biblioteca del Mar" ofereix els seus serveis en dos diferents punts del passeig marítim, i un tercer, junt la Biblioteca Central. En total, 35.000 volums a l'abast del públic i ben a mà. Quant als fons, s'han desplaçat 2.000 - 2.400 volums a cada una de les biblioteques. La major part són títols de molt recent publicació: una selecció que abraça quasi totes les novetats del mercat i que s'han adquirit per duplicat o fins i tot per triplicat, per tal que el lector tinga accés a elles en les diferents biblioteques.

Per a posar en peu la biblioteca s'han utilitzat dues casetes de fusta: una d'aproximadament 30 m² de superfície i una altra de 20 m². Totes dues equipades amb taules, cadires i para-sols per tal d'ambientar la terrassa de lectura. A més, en la façana de la biblioteca s'han disposat siluetes corresponents a personatges de literatura infantil i juvenil.

La "Biblioteca del Mar" ofereix tant serveis de lectura en sala com de préstec, i compta amb desiderates, publicacions periòdiques i llibres en diferents idiomes. Serveis totalment gratuïts que l'estiu passat han sigut utilitzats per més de 8.000 lectors.

La Biblioteca compta també amb activitats complementàries, com és el Festival de Teatre, concebut per a un públic familiar, així com amb curioses col·leccions de cromos, editades per a l'ocasió de l'estiu. La Biblioteca del Mar obri des de les nou del matí a les dues de la vesprada i des de les cinc de la vesprada fins a les nou de la nit, tots els dies (inclosos dissabte i diumenge). Per a atendre el públic disposa de dos bibliotecaris per cada Biblioteca.

Benicàssim compta amb Biblioteca de mar des de 1992.

LA BIBLIOPISCINA DE MASSANASSA: 13 ANYS DE FUNCIONAMENT

La Bibliopiscina de Massanassa va ser pionera en 1988 en un primer intent per oferir un servei de lectura pública als usuaris d'un dels centres d'esbargiment més utilitzats en període d'estiu: les piscines.

La idea era simple: en època d'estiu, quan apreta la calor, molts veïns van a la piscina a refrescar-se i a passar una bona estona gaudint del sol i de l'aigua. Per què no facilitar-los-hi també la possibilitat de gaudir de la lectura? Dit i fet, a partir d'una selecció de llibres "refrescants": novel·la curta, d'aventures, llibres infantils, còmics, etc, junt amb la premsa diària i les revistes d'actualitat, es va constituir el fons de la Bibliopiscina, un projecte que ha volgut sempre transmetre la idea de què qualsevol moment i qualsevol lloc són bons per llegir, informar-se i formar-se.

D'altra banda, al voltant de la Bibliopiscina, es generen diverses activitats per tal d'incentivar a llegir, com l'edició de guies de lectura, i d'una manera més informal, s'obsequia els lectors amb gorres amb el logotipus de la Bibliopiscina i altres regals. "L'experiència va ser en un primer moment –i ho és encara, segons asseguren els responsables del projecte– molt ben acollida pels usuaris de la nostra biblioteca, que any rere any saben que a la Piscina Municipal del Centre Poliesportiu els espera l'aigua fresca i una bona lectura."

LLIBRES A LA PLATJA: LA BIBLIOTECA DE BENIDORM DU A LES BIBLIOPLATGES LLIBRES, REVISTES I PERIÒDICS DURANT ELS MESOS D'ESTIU

Els llibres no es deixen en préstec, però si un banyista es cansa del sol i de xiscar l'arena, pot fer una pausa i anar a buscar la lectura d'un diari, una revista, de poesia o d'un llibre de ficció. Les Biblioplatges de Benidorm, instal·lades sobre l'arena i a prop de la mar a la platja de Llevant, a la de Ponent, i a La Cala, omplien el litoral de lletres, amb una oferta molt diversa de premsa nacional, local i internacional. Els banyistes tenen al seu abast les publicacions de deu països europeus: Espanya, Alemanya, Bèlgica, França, Itàlia, Holanda, Regne Unit, Suècia, Noruega i Portugal, amb un total de 63 publicacions, de manera que no hi ha excusa per no seguir informat. A més, un fons de llibres de ficció, de poesia, i altres gèneres en diversos idiomes completen la biblioteca.

La Biblioplatja disposa també de nombrosos títols per al públic infantil-juvenil: més de 1.000 llibres i revistes sobre temàtiques diferents: videoconsoles, jocs, informació general, el món de Disney, etc.

Les dates d'apertura i tancament i els horaris varien, segons la platja i la temporada de l'any, l'horari més ampli de l'estiu cobreix des de les onze del matí fins a les set de la vesprada. La Biblioplatja de Llevant obri el mes d'abril i roman oberta fins el 30 de novembre, la de Ponent tanca el 30 de setembre, i la de La Cala obri només que en ple estiu: juliol i agost.

Platja de Benidorm en plena activitat lectora.

EL PARC DE L'AIGÜERA DE BENIDORM, DISSENYAT PER BOFILL, ESDEVÉ ESCENARI DE CONTES I HISTÒRIES PER AL LLARG ESTIU DELS MÉS MENUTS

Cada vesprada, entre les sis i les onze de la nit, el Parc de l'Aigüera de Benidorm s'ompli de xiquets i xiquetes que juguen i lligen acompanyats dels seus pares i mares. Totalment a l'aire lliure, i sobre la gespa, els menors escolten, més o menys atents, depèn l'edat, les lectures que els majors fan en veu alta. Altres, els més grandets lligen pel seu compte. Per als més inquietos, sempre hi ha atractives alternatives, sense haver d'eixir del parc.

La primera experiència es va dur a terme ara fa nou anys, en 1992. La iniciativa integrava la biblioteca amb la idea lúdica del parc, nucli turístic de Benidorm, tot oferint una continuïtat gradual entre la zona de joc i la de lectura, per tal que el binomi "diversió" i "llibre" funcionara, llegint en l'herba i sota l'ombra dels arbres.

Ni prestatgeries, ni taules, ni cadires, cap moble convencional, sinó un sistema més informal. Els llibres -una selecció de més de 1.500 volums- que es troben dins de caixes de colors i es col·loquen per terra per tal que els xiquets acudisquen a llegir, ajuden a donar a la lectura una dimensió desconeguda per als més menuts. Dins de les caixes poden trobar també tebeos, còmics i alguna revista infantil, a més d'una modesta selecció d'obres de referència. Els llibres que es vol destacar van en la part central, envoltant els arbres.

La Biblioteca del Parc de l'Aigüera està concebuda com una experiència oberta, que psicològicament ofereix tants punts

Xiquets llegint i jugant al parc de l'Aigüera.

d'accés, com d'eixida, sense a penes obstacles i en una espècie de "descontrol aparent", que en paraules del responsable de la Biblioteca Europea de Benidorm i organitzador de l'activitat del Parc, Antonio Couto: "permet als menuts actuar amb llibertat quasi absoluta. Quan es cansen de jugar, entren en la biblioteca, agafen un llibre, seuen i lligen, més tard, abandonen la lectura i s'incorporen de nou als jocs infantils per, possiblement, començar de nou el cicle, fruit d'eixa espontaneïtat innata dels xiquets, i que nosaltres volem reforçar amb l'experiència de L'Aigüera".

Independentment de la lectura diària, altres activitats –que varien segons els dies- faciliten la integració dels xicotets i el seu contacte amb els llibres. Dilluns es dibuixa i coloreja una lletra del cartell anunciador de la Biblioteca, que canvia cada setmana. Dimarts és el dia per als menuts de 7 anys i per als més majorets: sopa de lletres, mots encreuats, joc de paraules, etc. Dimecres els xiquets expliquen, mitjançant un dibuix, el llibre que més els ha agradat dels llegits i exposen els dibuixos –activitat estrella de l'estiu-. Dijous és el torn per a la creativitat literària, els xiquets redacten contes en tota llibertat i si volen, els il·lustren. Divendres, amb l'arribada del Contacontes, els pares i mares lligen històries als menuts. Dissabte és el dia de les manualitats i dimenge es confeccionen les "guies de lectura" per als pares, amb una selecció adequada, segons edats diferents. Al llarg de l'estiu el Parc rep tants residents com turistes: aproximadament el 53 % dels lectors són xiquets que estan a la ciutat de vacances. D'altra banda un horari ampli, de 6 de la vesprada a 10,30 de la nit, de dilluns a diumenge, facilita les visites de grans i menuts. En total, quasi 18.000 xiquets van visitar el parc l'estiu passat, en un espai obert on –com assenyala Antonio Couto- "es pretén captivar els xiquets a l'aire lliure".

LA BIBLIOTECA EN LA PISCINA DE NOVELDA: UNA MANERA DE LLEGIR I DIVERTIR-SE AL MATEIX TEMPS

Curiosament, i contemplant els resultats, els usuaris que mai no han utilitzat els serveis bibliotecaris són els qui més ús fan dels serveis descentralitzats de la biblioteca, com és el cas de les bibliopiscines, un projecte que naix de la idea de potenciar al màxim la difusió de la lectura i la presència de la biblioteca en un espai no habitual, com és una piscina, on trobem lectors i lectores potencials i on el concepte de diversió primària prima sobre tota la resta.

L'objectiu principal de les bibliopiscines és fusionar l'oci i lectura i trencar la concepció tradicional de lectura tancada. Es tractava de crear un espai on es demostrara que el llibre és compatible amb la diversió, l'entreteniment, i especialment, amb les vacances.

Noves instal·lacions i selecció bibliogràfica

Una caseta de fusta d'estil canadenc amb accés lateral i un mostrador frontal que permet l'accés dels banyistes als llibres, així com l'oferta d'un servei ràpid i àgil, amb comoditat.

Les prestatgeries de l'interior faciliten la búsqueda del títol i una taula central permet, a qui ho desitge, llegir o consultar en l'interior de la Bibliopiscina.

La selecció bibliogràfica respon al perfil de l'usuari potencial. Llibres recomanats per a totes les edats: xiquets, adolescents, adults. Especial, atenció es dispensa a l'oferta de llibres adaptats a "prelectors", és a dir, llibres d'aigua i jocs. Igualment, i de manera diària, la Bibliopiscina posa al servei del seu usuari cinc publicacions diàries i 32 publicacions periòdiques, tant setmanals com mensuals.

Completen l'estiu les activitats d'animació a la lectura, a càrrec del grup d'Alacant *Guardianes de palabras*. Un programa variat que ofereix títols tan dispars com: "Al abordaje piratapalabras", "El libro sorpresa de Elmer", "¿Dónde está el libro de Clara?", "La liebre y la tortuga", "El árbol de las hojas", etc.

Ambient de lectura a la piscina de Novelda.

VILA-REAL INCORPORA A LA BIBLIOTECA D'ESTIU DEL PARATGE DEL TERMET TALLERS DE TEATRE I D'EXPRESSIONI CORPORAL

No és el primer any de Biblioteca d'estiu, però com a novetat, enguany s'hi han inclòs tallers d'expressió corporal i de teatre, amb activitats diverses: fabricació de màscares i tècniques de maquillatge i vestuari teatral. Així mateix, hi ha hagut espectacles de contacontes i activitats d'animació a la lectura amb jocs al voltant de relats infantils clàssics.

NOVES PUBLICACIONS

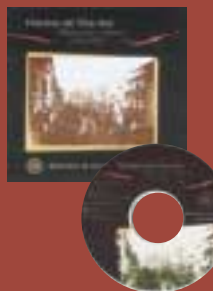
BAS MARTÍN, Nicolás. *Juan Bautista Muñoz (1745-1799) y la fundación del Archivo General de Indias.* València: Biblioteca Valenciana. Col·lecció *Historia/Estudios*. 2000. 189 p.

El Archivo General de Indias ha estat i és encara un arxiu de consulta obligada per a tots els investigadors que s'han apropiat a la conquesta d'Amèrica, a la colonització. Ara, amb aquest llibre, que recorre la vida i obra de Juan Bautista Muñoz, fundador de l'Archivo General de las Indias, el lector especialitzat podrà gaudir referent el camí d'un dels arxius més fascinants de la història moderna. Filòsof modern, humanista i pedagog, Muñoz va desenvolupar una forta activitat americanista que el va dur a ser "Cosmógrafo Mayor de las Indias" (1770). Després, vinculat al Consejo de Indias i a la Real Academia de la Historia, va fundar l'Archivo General de Indias, entre 1785 i 1790, tot viatjant constantment entre Sevilla i Madrid. El llibre analitza l'origen i evolució de l'arxiu en el s.XVIII i el presenta com a "un modelo de ciencia archivística moderno". Així mateix, l'obra proporciona una visió de l'Archivo General de Indias mitjançant el testimoni dels viatgers de l'època.

LÓPEZ ELUM, Pedro. *Los orígenes de los Furs de València y de las Cortes en el siglo XIII.* València: Biblioteca Valenciana, 2001. 368 p.

Es tracta de la primera obra d'una col·lecció que vol donar a conèixer les institucions valencianes de l'època foral, el dret foral i les obres dels seus principals tractadistes. La formació del dret foral valencià va començar després de la conquesta del segle XIII, quan Jaume I va publicar la *Costum de la ciutat de València*, un codi legislatiu local. La tasca legislativa de les Corts del segle XII consistirà, per tant, en consolidar el marc legal del nou regne tot partint de la *Costum de la ciutat de València*, que, a poc a poc, s'estendria per tot el regne de València convertint-se en un dret o fur territorial. En el llibre l'autor estudia totes les convocatòries de Corts del segle XIII, des de la de 1261 fins la de 1302. Al final trobem una transcripció del còdex que conté els Furs de Jaume I, el qual es conserva en l'Arxiu Municipal de València.

GIL, Vicent. *Història de Vila-real, manuscrits i impresos (1787-1935).* Vila-real: Ajuntament, 2001. Disco Compacto.

L'Arxiu municipal de Vila-real, la Plana Baixa, ha editat recentment el sisè CD-Rom de la col·lecció *Arxiu* amb textos inèdits sobre la història de la ciutat sota el títol *Història de Vila-real, manuscrits i impresos (1787-1935)*. El CD conté obres que es remunten fins a 1787, com *Noticias históricas y curiosas de Joaquín Llorens*, i recopila textos inèdits i de difícil consulta, segons Vicent Gil, responsable de l'Arxiu i director de la col·lecció. Entre la resta del material trobem 532 llibres i articles dedicats a la història de la ciutat i 7 manuscrits. El compacte inclou també una guia d'ajuda i un sumari que agilitzen la búsqueda en distints camps. La col·lecció la completen els cinc CD anteriors, que apleguen títols com ara *San Pascual Bailón, Libro de devoción I i II, Cartes Àrabs, 1468-1518, Arxiu Municipal de Vila-real, 1366-1940 i Marcas de naranjas para la exportación, Vila-real (1930-1960)*.

Taula Rodona sobre sistemes Arxivístics. València, 14 de juny de 2000. València: Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, 2001. 80 p.

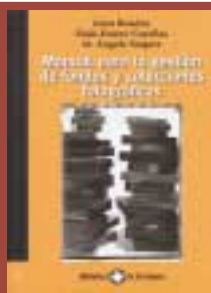
La publicació recopila les sis conferències pronunciades el passat mes de juny a València sobre els sistemes arxivístics, en una taula rodona organitzada per l'Associació d'Arxivers Valencians.

L'obra comença amb una exposició sobre els sistemes arxivístics valencians i l'estat de la qüestió, per continuar parlant sobre el sistema d'arxius de Catalunya, i l'organització del sistema d'Arxius Valencià i sistemes arxivístics.

SERRA ESTELLÉS, Xavier. *Ordenamiento de archivos parroquiales de la diócesis de Valencia.* València, Facultad de Teología San Vicente Ferrer, 1995, 53 p.

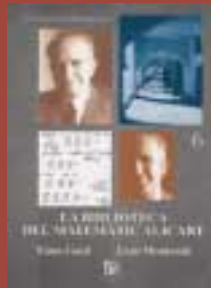
La Facultat de Teologia Sant Vicent Ferrer de València ha començat una sèrie nova de publicacions anomenada *Monumenta Archivorum Valentia*, la primera de les quals ha estat un llibre de Xavier Serra Estellés sobre el *Ordenamiento de archivos parroquiales de la diócesis de Valencia*. L'autor, després de realitzar una introducció als arxius parroquials, ofereix una proposta de quadre de classificació per als arxius parroquials, tot comentant les principals sèries documentals que en formen part.

BOADAS, Joan, CASELLAS, Lluís Esteve i SUQUET, M. Àngels. *Manual para la gestión de fondos y colecciones fotográficas.* Girona: CCG Ediciones-Ajuntament de Girona (CRDI), 2001. 426 p.

Es tracta d'una publicació que analitza i pretén donar resposta d'una manera didàctica a totes aquelles situacions que es presenten en el treball de centres de documentació fotogràfica. En aquest sentit, inclou aspectes com la identificació dels distints procediments fotogràfics, la gestió de l'ingrés i els drets d'autor, l'organització, la classificació, la descripció i l'avaluació i selecció. L'obra parla també -de manera àmplia i a partir de l'experiència pràctica- de les condicions de preservació, consulta, reproducció, ús i explotació econòmica de les fotografies.

El volum inclou un CD amb models de documentació de gestió del patrimoni fotogràfic i una demostració d'una aplicació informàtica per a la gestió de fons i col·leccions fotogràfiques.

GUAL, Ximo i MONTERDE, Juan. *La Biblioteca del matemàtic Alicart.* Castelló de la Plana: Universitat Jaume I, 2000. 226 p.

Amb motiu de la celebració de l'any de les matemàtiques al llarg del 2000, la Universitat Jaume I ha publicat el llibre *La biblioteca del matemàtic Alicart*, obra dels doctors en matemàtiques d'aquesta Universitat, Ximo Gual i Juan Monterde.

El treball s'ocupa de la biografia de l'home, matemàtic i enginyer, així com de fer un recorregut per la seua biblioteca -que com sol ocórrer amb la biblioteca d'un erudit- és el fidel reflex de la seua personalitat, inquietuds i coneixements.

ALCINA FRANCH, José. *La Biblioteca de Alfonso V de Aragón en Nápoles.* València: Biblioteca Valenciana, 2000. 557 p.

José Alcina Franch ens presenta un treball precís i científic sobre la descripció de la Biblioteca d'Alfons V d'Aragó, conegut també com Alfons el Magnànim, i de qui ens diu que va ser realment un dels primers bibliòfils d'Europa. "En eixe gran amor, en eixa vertadera passió pels llibres, que potser arrossegava ja dels seus anys de jove, es va fundar la seua Biblioteca". El llibre recorre cinc segles, del s.XII al s.XVI, tot realitzant un itinerari pels Còdex romànics (s.XII), els gòtics (s.XIII-XV), i els còdex humanístics (s.XV), fins arribar al s.XVI. D'altra banda, l'obra conté un apartat de notes sobre el Catàleg Descriptiu i una Taula d'Equivalències. A més, ofereix les fitxes dels còdex conservats en els fons valencians: 216 exemplars, 106 de caràcter religiós i 111 de textos clàssics i humanístics, tot superant els catàlegs que es coneixien fins ara.

GARCÍA CASBÓ, Carlos y RONDA PÉREZ, Joaquín. *Catálogo de impresos de la biblioteca privada Adolfo Salvá Ballester.* Callosa d'En Sarrià (Alacant). Instituto Alicantino de Cultura Juan Gil-Albert; Ajuntament, 2001, 313 p.

L'ajuntament de Callosa d'En Sarrià, en col·laboració amb l'Institut de Cultura Juan Gil-Albert de la Diputació d'Alacant, ha publicat el catàleg dels impresos de la biblioteca privada Adolfo Salvá Ballester (185-1941), un important erudit de la Marina nascut en eixa localitat i que va dedicar el seu treball a la història i l'etnografia. Es tracta d'una interessant biblioteca privada, que actualment es troba a Callosa d'En Sarrià, composta de més de 1.600 obres que conformen uns 2.000 volums i que abasten des del segle XVI fins al XX. En primer lloc trobem una introducció dels autors i una petita biografia d'Adolfo Salvá. Després apareix el catàleg de la biblioteca: en un primer lloc tenim la bibliografia sobre l'erudit i després trobem la relació dels llibres de la biblioteca dividida per segles.

ESCOLAR S O B R I Hipólito. *La Biblioteca de Alejandría.* Madrid: Gredos, 2001. 204 p.

Poques institucions culturals, fora de la Biblioteca d'Alexandria, han estat tan fructíferes per a la cultura universal. Ella va albergar el pensament grec, pilar de la civilització occidental, va salvar la producció escrita grega i va brindar materials d'estudi a matemàtics, filòsofs, geògrafs, metges, filòlegs i astrònoms.

La Biblioteca de Alejandría ens aporta el relat de la fundació de la institució, els seus avatars històrics i la formació de les seues col·leccions bibliogràfiques. Ens parla de la personalitat i el treball dels seus directores, els primers filòlegs, i ens diu quins van ser els primers investigadors que la freqüentaren i visqueren aquell ambient d'erudició.

Papeles Médicos: revista de la Sociedad Española de Documentación Médica. Barcelona: Nexus, D.L. 1992.

Es tracta d'una publicació dedicada a l'estudi i seguiment de la documentació mèdica. La revista, que ha publicat fins al moment dos números, -gener-març i abril-juny- té una periodicitat trimestral i ofereix una selecció d'articles sobre nous enfocaments i línies de treball al voltant de la documentació mèdica.

Papeles Médicos que està oberta a col·laboracions, aporta igualment informació sobre congressos i noves publicacions.